

Călăuza

BIBLIOTECARULUI

CUPRINSUL

— Mai multă atenție față de cititori	
— Biblioteca de casă, ajutor activ în deservirea cititorilor	3
— Roadele colportajului de cărți	4
— Bibliotecile mobile de la Combinatul Siderurgic Hunedoara	6
ROVENA KOȘEVOI — Din activitatea noastră	8
IOAN DOMȘA — Indrumarea individuală a cititorilor în bibliotecile de învățămînt superior	10
CONCURSUL BIBLIOTECILOR DE LA SATE	
V. IONESCU — Cum se desfășoară concursul în regiunea Ploești	14
— Inițiative remarcabile	16
— Condiții asemănătoare, rezultate diferite	18
*	
P. P. PANAITESCU — 450 de ani de la prima tipăritură în Țara Românească	21
CONCURSUL „IUBIȚI CARTEA”	
— Figura omului nou în literatură	25
IRINA ȘERBAN — Consultații în sprijinul concurenților	27
DISCUȚII	
AL. DUȚU — Carte sau periodic?	28
V. MOLDOVEANU — Despre rentabilitatea muncii în bibliotecă	30
BIBLIOTECI ȘCOLARE	
Prof. I. POPESCU — Contribuția bibliotecarilor la îndrumarea lecturii elevilor pe timpul vacanței	34
DAN SIMONESCU — Munca rodnică a studenților de la secția de bibliotecari	37
*	
— Din corespondențele noastre	40
BIBLIOTECI DIN ALTE ȚARI	
— Biblioteca publică municipală din Varșovia	42
In atenția bibliotecarilor	44
Cronica bibliologică	45
Materiale de specialitate	48
Știri.	
Știați că ?	

7

1958

Calendarul nostru

CALENDARUL NOSTRU

17 august. 90 de ani de la nașterea poetului Ion Păun Pinclo. (Vezi: „Călăuza bibliotecarului” 1956, nr. 7, p. 39 și 40).

21 august. Se împlinesc 235 de ani de la moartea lui Dimitrie Cantemir, unul din cei mai de seamă cărturari ai poporului nostru. Născut în 1673, ca fiu al domnitorului Constantin Cantemir, D. Cantemir a primit o instrucție îngrijită, continuată apoi la Constantinopol, unde a fost trimis ca ostatec, pentru a se garanta fidelitatea tatălui său față de Poartă.

Intorcându-se în țară, la 1691, este ridicat în scaunul Moldovei, dar numai pentru o lună. Se reîntoarce apoi la Constantinopol ca reprezentant pe lângă Poartă, sub domnia fratelui său Antioh, unde rămâne timp de 17 ani. În anul 1710, chiar în anul când turcii declară război rușilor, Dimitrie Cantemir este trimis pe tronul Moldovei. În urma luptei de la Stănilești, în anul 1711, Cantemir este nevoit să părăsească Moldova plecând în Rusia. Petru I a acordat așit lui Cantemir oț și ăregătorilor care l-au însoțit o largă ospitalitate și le-a asigurat excelente condiții de muncă și de viață. În Rusia Cantemir a scris cele mai importante lucrări: *Hronicul vechimii romano-moldo-vlahilor*, *Istoria creșterii și descreșterii Porții otomane și Descrierea Moldovei*.

De consultat: Cantemir, Dimitrie: *Descrierea Moldovei*. Traducere de Petre Pandrea, cu o prefață de acad. C. I. Guliău. Buc., E.S.P.L.A., 1956, 296 p. (Biblioteca pentru toți); Ciachir, Nicolae: *Dimitrie Cantemir*. Un cărturar de seamă al țării noastre. *Viața militară*, 1957, nr. 2, p. 6; Panaitescu, P. P.: *Dimitrie Cantemir. Viața și opera*. Buc., Editura Academiei R.P.R., 1958, 270 p. (Biblioteca istorică, 3); Perpessicius: *Locul lui Dimitrie Cantemir în literatura română*. În vol.: Perpessicius: *Mențiuni de istoriografie literară și folclor*. (1948—1956), Buc., E.S.P.L.A. 1957, p. 286—304; Sărățeanu, L.: *Umanistul Dimitrie Cantemir*. *Apărarea Patriei*, 22.I.58, p. 1 și 2; Sîrbulescu, Marin: *Poezia lui Dimitrie Cantemir*. *Tînărul scriitor*, 1957, nr. 5, p. 91—93

25 august. Se împlinesc 90 de ani de la moartea scriitorului C. Negruzzi. (Vezi: „Călăuza bibliotecarului”, 1956, nr. 7, p. 40).

CĂLAUZA BIBLIOTECARULUI

PUBLICAȚIE A MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMINTULUI ȘI CULTURII DIN R.P.R.

ANUL XI Nr. 7

IULIE 1958

Redacția: București, Calea Rahovei Nr. 2—4 — tel. 3.94.04

MAI MULTĂ ATENȚIE FAȚĂ DE CITITORI

Scopul și mândria fiecărei biblioteci este de a avea cit mai mulți cititori, de a atrage din rîndurile populației prieteni și propagatori ai cărții.

Aceasta depinde însă în cea mai mare măsură de lucrătorii bibliotecilor, de felul cum ei știu să vină în ajutorul cititorului pentru a-i înlesni să dispună cit mai repede de materialele sau cărțile de care acesta are nevoie.

În articolul Ce se poate face pentru învățămîntul public Lenin scria: „să vezi mîndria și gloria bibliotecii publice nu în numărul rarităților pe care le-ar avea, nu în numărul de tipărituri din veacul al XVI-lea sau manuscrise din veacul al X-lea ce ar conține, ci în largă circulație a cărților în rîndurile poporului, în numărul de noi cititori atrași la bibliotecă, în repeziciunea cu care e satisfăcută orice cerere de cărți, în numărul de cărți date pentru citit acasă, în numărul de copii atrași la citit și în folosirea bibliotecii”¹⁾.

Acesta este principiul care stă și la baza activității bibliotecilor noastre, cînd, după instaurarea regimului de democrație populară, ele au fost puse în slujba poporului. Noile condiții de muncă, au entuziasmat masele de bibliotecari care au căutat să perfecționeze mereu metodele de atragere și deservire a cititorilor.

La scurtă vreme după înființarea lor, bibliotecile de masă și în special cele regionale, raionale și sindicale, au folosit pentru îmbunătățirea activității cu cititorii, dările de seamă ale bibliotecii. Acestea ofereau bibliotecarilor prilejul de a cunoaște cerințele cititorilor și de a orienta în acest sens achizițiile de cărți. Din păcate, această metodă este din ce în ce mai rar folosită. Totuși, unele biblioteci, ca, de pildă, cea regională Oradea și cea raională din Botoșani, continuînd tradiția dărilor de seamă în fața cititorilor, au reușit să-și îmbunătățească munca cu cititorii. Propunerile acestora au permis bibliotecilor respective să inițieze o serie de măsuri a căror aplicare s-a reflectat în munca de deservire a cititorilor.

Procurarea bibliotecarilor de a pune cartea cit mai rapid la dispoziția cititorilor, s-a concretizat și prin înființarea de biblioteci filiale și biblioteci de casă în diferite cartiere. Inzestrate cu cărți specifice preocupărilor cetățenilor din cartierul respectiv, aceste biblioteci au reușit să atragă numeroși cititori. Bibliotecile de la sate au început să folosească și ele din ce în ce mai mult metoda de a duce cartea cit mai aproape de cititor și chiar acasă la el. Metoda dă și în prezent rezultate bune, antrenînd populația satelor la citit.

Pe lîngă formele amintite, care cer o susținută muncă de organizare și folosirea unui larg colectiv voluntar, bibliotecile noastre au venit și pe alte cîdi în ajutorul cititorilor. Amintim raftul ajutat din care cititorul își alege cărțile ce-l pot interesa într-un anumit domeniu. Astfel de rafturi au organizat multe biblioteci regionale printre care cea din Ploești și Deva.

Este de remarcat inițiativa bibliotecii centrale universitare „M. Eminescu” din Iași, care încă de acum cîțiva ani, a înființat o secție de actualități, unde cititorii sînt foarte repede deservii cu cărțile cele mai noi.

În grija de a economisi timpul cititorilor, multe biblioteci au introdus sistemul reținerii cărților. Aceasta se obține fie la cererea telefonică a cititorilor, fie prin inter-

¹⁾ Lenin despre biblioteci. Cu prefață, articole și adnotări întocmite de N. K. Krupskaja. Buc., f. e., 1955, p. 43 (În ajutorul bibliotecarului).

venția personală la bibliotecă. Bibliotecile regionale din orașele Stalin, Tg. Mureș, Oradea, Suceava, Ploești, folosesc în mod curent acest sistem.

Cele cîteva metode enumerate pînă acum, dovedesc cu prisosință preocuparea bibliotecarilor pentru economisirea timpului cititorilor, pentru rapida lor deservire.

Sînt însă cazuri cînd cu toată bunăvoința bibliotecarului respectiv, cererile cititorilor nu pot fi satisfăcute din lipsa titlurilor din bibliotecă. La noi s-a vorbit mult de împrumutul interbibliotecar, dar în fapt aceasta se realizează foarte greu. Între bibliotecile din aceeași rețea cum sînt cele regionale, raionale, sătești, s-ar părea că sistemul funcționează mai bine, bibliotecile regionale avînd prin regulamentul lor de organizare obligația de a ajuta bibliotecile din regiune. În schimb, cînd este vorba de împrumuturi ale cărți între biblioteci de profiluri diferite, cererile de natura aceasta, rămin, de cele mai multe ori, nerezolvate. Biblioteca regională Suceava nu a primit pînă în prezent nici un răspuns la cererea adresată bibliotecii Facultății de științe juridice din Iași în vederea unui împrumut de materiale de specialitate solicitate de cititorii bibliotecii regionale.

Pentru creșterea activității cu cititorii la toate categoriile de biblioteci, ajutorul reciproc între biblioteci este foarte necesar: el se poate realiza și prin folosirea împrumutului interbibliotecar, mai ales acum cînd mai toate bibliotecile mari sînt înzestrate cu mijloace moderne de reproducere.

O latură importantă, care face parte integrantă din ansamblul acestei probleme este comportarea personală a bibliotecarului față de cititori și felul cum îi deserveste. Credem că este foarte necesar să insistăm asupra acestui aspect în munca de deservire a cititorilor, deoarece atenția și buna comportare constituie factori decisivi în atragerea și reținerea a cît mai mulți cititori în bibliotecă. Pentru unii bibliotecari acest lucru poate să pară fără importanță și ei se consideră achitați de orice obligație de îndată ce cartea cerută a fost înmînată solicitatorului. Pentru cititori în genere, și în special pentru cei care vin pentru prima dată într-o bibliotecă, conduita personală a bibliotecarului este hotărîtoare.

Bibliotecarul nu trebuie să se transforme într-un simplu mecanism de distribuire a cărților. El trebuie să fie și un bun pedagog; să știe să se apropie de cititor și să-l îndrumeze cu dragoste și devoțament. Aceasta nu este o muncă ușoară; ea cere mai ales răbdare și pricepere. În bibliotecile de masă, unde categoriile de cititori sînt foarte variate, bibliotecarul trebuie să țină seama de aceste realități.

Mulți dintre cei care vin la bibliotecă nu știu să caute în catalog cartea ce ar dori să citească. Inițiativa unor biblioteci regionale, ca cea din Orașul Stalin, Iași sau Ploești, sau a Bibliotecii Centrale Universitare din Cluj ca în sala de împrumut să stea la dispoziția cititorilor un bibliograf sau un metodist, este foarte bună. Sarcina acestuia este de a răspunde tuturor întrebărilor puse de cititori, de a-i ajuta să găsească cît mai ușor și mai repede cartea de care au nevoie.

Un bun exemplu de felul cum trebuie să te porți cu cititorii îl oferă biblioteca regională Stalin. Cînd vin cititori noi, în orele de aglomerație, care nu știu ce trebuie să facă pentru a obține cărți, bibliotecarii de la împrumut îi îndreaptă să se adreseze metodistului sau bibliografului. Acesta le ascultă cu răbdare cererea și îi ajută să găsească în catalog cartea cerută. Dacă ea nu se găsește îi recomandă ceva asemănător. Operația ar părea simplă, dar aceasta presupune o bună cunoaștere, în primul rînd, a fondurilor de cărți, a nivelului cititorului, precum și un mod politicos și binevoitor al celor care deservesc cititorii.

S-au văzut cazuri — nu vorbim de categoriile de cititori care frecventează bibliotecile pentru studiul lor personal — cînd unii cititori au renunțat de a mai citi, nu atît pentru că nu au găsit cartea solicitată, ci din pricina răcelii cu care au fost primiți. Aceasta explică poate de ce sînt încă multe biblioteci cu fonduri de cărți relativ bogate, care însă au o slabă frecvență a cititorilor. O astfel de situație trebuie să dea de gîndit bibliotecarilor. În ședințele de analiză a activității bibliotecilor să se analizeze munca și sub acest aspect și să se dea acestei probleme locul ce i se cuvine în ansamblul activității cu cartea. Bibliotecarii noștri să învețe nu numai manipularea tehnică a cărții, ci și drumul care duce la prietenia cititorilor — drum care trece și prin inima lor.

BIBLIOTECA de CASA'

ajutor activ în deservirea cititorilor

Buna deservire a cititorilor cu cărțile de care au nevoie și care, în același timp, să contribuie la îmbogățirea cunoștințelor lor în toate domeniile formează una din preocupările principale ale tovarășei Ionescu Maria, responsabilă bibliotecii satești din comuna Filipeștii de Tîrg, raionul Cîmpina.

Urmărind cu perseverență acest obiectiv, bibliotecara a dezvoltat și îmbunătățit treptat munca de agitație în jurul cărților legate de ocupația și interesele țărănimii muncitoare din comună, folosind noi metode de popularizare și difuzare.

O atenție deosebită s-a acordat, în primul rînd, îmbogățirii permanente a fondului bibliotecii, cu cărți noi și interesante. În acest sens trebuie relevat sprijinul Sfatului popular și al cooperativei comunale, care alocă anual sumele necesare înzestrării bibliotecii. Datorită acestui lucru, biblioteca posedă astăzi un număr de 4041 volume, dintre care un însemnat procent îl reprezintă cărțile cu caracter agricol și cele despre cultura legumelor — procent explicabil prin faptul că locuitorii din Filipeștii de Tîrg, care este o comună cu pronunțat specific agricol — se mai ocupă intens și cu grădinăritul. Mai mult de 200.000 de hectare pămînt sînt folosite în acest scop.

Incepînd de primăvara timpuriu și pînă toamna tîrziu, țărăanii muncitori sînt mereu ocupați cu munca lor și au prea puțin timp liber pentru a veni la bibliotecă. De citit însă ei doresc să citească chiar și în timpul muncilor agricole. De aceea, tovarășa Ionescu nu așteaptă ca cititorii să vină la bibliotecă, ci folosește formele cele mai potri-

vite pentru ca ei să aibă cartea cît mai la îndemînă.

Așa au luat ființă bibliotecile de casă, formă deosebit de eficace pentru buna deservire a cititorilor. Bibliotecile de casă sînt răspîndite pe cele mai periferice ulițe ale comunei. Organizarea lor s-a făcut pe circumscripții electorale și funcționează acasă la deputați, activiști și bibliotecari, sau la cei mai buni cititori. Primele 9 biblioteci de casă au luat ființă în anul 1957. Rezultatele bune pe care le-au dat, prin sporirea numărului de cititori pe întreaga comună, a determinat organizarea a încă 6 în anul acesta. În prezent numărul lor este de 15, cîte 1—2 de fiecare circumscripție electorală.

Inzestrate cu maximum 10—15 cărți, numai agrotehnice sau de cultură a legumelor, bibliotecile de casă răspund cerințelor zilnice ale cititorilor săi. Preschimbarea cărților se face de obicei lunar. Totuși dacă un cititor solicită o anumită carte, care nu se află în fondul respectiv, responsabilul vine la bibliotecă sătească ca s-o procure. În general, între responsabilii bibliotecilor de casă și biblioteca satească s-a stabilit o colaborare permanentă. De multe ori, cînd îi sosesc cărți noi care interesează pe cititori, tovarășa Ionescu se deplasează la bibliotecile de casă, pentru a fi aduse mai repede la cunoștința cititorilor.

Pentru cărțile date bibliotecilor mobile se întocmesc borderouri cu mențiunea numărului de inventar al fiecărei cărți, titlul și autorul. Borderourile sînt iscălite de responsabilii respectivi. În felul acesta este asigurată răspunderea lor față de cărțile ce li se încredințează. Biblioteca satească păstrează aceste borderouri într-un dosar special și ori cînd se poate ști cîte cărți sînt difuzate și care este termenul pentru preschimbarea lor.

În ce privește evidența cititorilor de la bibliotecile de casă, se ține pe caiete separate care se află la responsabili. Fiecare cititor este înregistrat pe o foaie a caietului, unde se trec datele necesare: nume, pro-

nume, etate, ocupație, apoi titlul și autorul cărții împrumutate. La sfârșitul fiecărei luni caietele sînt aduse la biblioteca sătească pentru centralizarea numărului de cititori și al cărților difuzate, urmînd să se adauge la totalul general. Pentru cititorii care nu au fișă la bibliotecă, se face una nouă, cu specificația b.c., adică biblioteca de casă.

În felul acesta, la un eventual control, se poate ști numărul exact al cititorilor permanenți ai bibliotecilor de casă.

În anul trecut 15% din totalul cititorilor înregistrați de biblioteca sătească, au fost ai bibliotecilor de casă. Anul acesta, proporția a crescut, fiind de aproximativ 20% și numai maturi.

Trebuie relevat aportul adus de biblioteca de casă nr. 3, condusă de deputata Adam Maria, de biblioteca de casă nr. 15, condusă de țărancă muncitoare Iacob Elena și altele, care fac o bună deservire a cititorilor și difuzează un mare număr de cărți. Fiecare dintre aceste biblioteci au în raza lor de activitate cîte 10—15 gospodării de țărani muncitori. Sarcina acestor biblioteci este să atragă cît mai mulți cititori și de a le recomanda și pune la dispoziție cărțile de care au nevoie.

În luna martie a.c., biblioteca sătească din Filipeștii de Tîrg a organizat o consfătuire cu cititorii pe tema: *Cartea în sprijinul agriculturii*. Pentru buna desfășurare a acestei acțiuni au fost antrenate și bibliotecile de casă, care au făcut o susținută agitație în jurul cărților legate de tematica consfătuirii, mobilizînd pe cititori să participe.

Avînd ajutoare atît de active în munca de deservire a cititorilor, știind să-și antreneze colaboratorii în răspîndirea cărții, biblioteca sătească din Filipeștii de Tîrg poate să-și desfășoare cu succes munca și nu este de mirare că a reușit să-și mențină titlul de fruntașă pe regiunea Ploești și în a doua etapă a concursului.

Roadele **COLPORTAJULUI** *de cărți*

Cînd, la începutul anului, învățătoarea Nina Maxim a primit decizia sîtatului popular prin care fusese numită bibliotecar al cîminului cultural din Roșiori, comuna Răchiți, raionul Botoșani, prea multe cunoștințe despre munca de bibliotecă nu avea. Scurtul instructaj făcut la biblioteca raională și studierea atentă a lucrării **Insemnările unui bibliotecar sătesc** de M. Artemiev ca și a revistei „Călăuza bibliotecarului“ i-au îndrumat primii pași în organizarea activității cu cartea, orientînd-o spre cele mai potrivite metode pentru atragerea țărănilor muncitori spre bibliotecă. Dintre acestea, cele mai bune rezultate le-a adus colportajul de cărți. Despre unele aspecte ale activității desfășurate în această direcție de colectivul bibliotecii cîminului cultural din satul Roșiori vom vorbi în rîndurile ce urmează:

*

Știînd că munca ei nu va putea da rezultatele așteptate de cît dacă va fi ajutată de un colectiv, tov. N. Maxim și-a propus din capul locului să antreneze în activitatea bibliotecii organizațiile de masă din sat și pe membrii corpului didactic. Formarea unui puternic colectiv alcătuit din reprezentanții organizației de femei, U.T.M., A.R.L.U.S., Crucea Roșie; și cu participarea tuturor profesorilor și învățătorilor școlii din sat, i-a permis bibliotecarei să treacă, în mod hotărît, la organizarea colportajului de cărți.

În acest scop au fost alcătuite 13 echipe, formate fiecare dintr-un reprezentant al corpului didactic ca responsabil și doi sau trei membri ai organizațiilor de masă. Fiecare echipă urma să răspundă de difuzarea cărții într-o circumscripție electorală. Înainte de a se porni la muncă, bibliotecara a făcut colectivului un scurt instructaj despre colportajul cărților la domiciliu, după care echipele s-au deplasat la circumscripția de care

răspunde tov. N. Maxim, unde au putut să vadă în mod practic cum trebuie dusă această acțiune.

Pentru a dispune de un fond cât mai bogat și să varieze în stare să răspundă cerințelor cititorilor, biblioteca s-a adresat bibliotecii raionale. Aceasta s-a îngrijit să trimită bibliotecii mobile, însumând aproape 400 de cărți.

Primele zile ale colportajului au arătat eficacitatea acestei metode. Peste tot echipele de colportori au fost bine primite de săteni. Înfrîpînd discuții asupra unor cărți, organizînd uneori chiar scurte lecturi în colectiv la care erau atrași sătenii din mai multe case, colportorii au reușit să stîrnească interesul pentru lectură al țaranilor muncitori care cereau apoi să li se împrumute cărți. În cursul săptămîinii următoare, echipele de colportori au discutat cu noii cititori asupra cărților citite, ajutîndu-i, dacă era nevoie, la explicarea unor probleme nelămurite, împrumutîndu-le noi cărți potrivite gustului lor.

Au existat și unele greutăți. Unii locuitori, ca de pildă, Aglaia Miron, Ilie Cojocaru, ș.a., au refuzat să ia cărți. Alții, ca Lucia Ciobolaru, Petru Deliciuc împrumutau cărți dar nu le citeau. Toate acestea n-au descurajat pe entuziaștii colportori, ci le-a oțelît și mai mult hotărîrea de a face să pătrundă cartea în fiecare casă de țaran muncitor. Astăzi exemple negative nu mai există, iar săteni ca cei amintiți mai sus, se numără printre cititorii permanenți ai bibliotecii.

Este adevărat că dacă în unele sectoare munca a schiopătat, aceasta se datora superficialității unor responsabili de echipe, care distribuiau cărți pe la casele sătenilor, fără a sta de vorbă cu aceștia pentru a vedea ce cărți i-ar interesa, neurmărind în ce măsură cărțile împrumutate sînt citite și înțelese de țaranii muncitori. Căutînd să remedieze aceste lipsuri, bibliotecara, în urma unei ședințe de analiză a muncii cu participarea întregului colectiv, a luat inițiativa ca ziua de joi să fie consacrată schimbului de experiență. În această zi, fiecare echipă mergînd în alt sector de cît cel propriu are prilejul să vadă felul în care muncesc colportorii din circumscripția respectivă. După terminarea colportajului urmează o scurtă

ședință în cadrul căreia responsabilii de echipă prezintă scurte dări de seamă asupra celor observate. Acest interesant schimb de experiență dar și tot atât de interesant sistem de control reciproc al muncii, a dat rezultate deosebite. În acest fel s-au putut generaliza o serie de metode bune, folosite în colportaj de unele echipe conduse de prof. Gh. Vătavu, sau de învățătorii Ion Bălan, Vladimir Cojocaru, Eugenia Lăcătuș, Maria Boriceanu. Totodată, s-au putut lichida deficiențe ce se făceau simțite în unele circumscripții ai căror responsabili manifestau indolență în îndeplinirea sarcinilor ce le reveneau.

Paralel cu măsurile luate pentru îmbunătățirea colportajului, bibliotecara s-a îngrijit și de organizarea unor acțiuni de stimulare a echipelor de colportori, acțiuni care au fost folosite și ca un bun mijloc de a dirija atenția acestora spre unele puncte slabe din activitatea lor. Astfel, a fost organizată o întrecere între echipe cu următoarele obiective: 1. ridicarea procentului de cărți agrotehnice difuzate; 2. mărirea numărului de cititori; 3. restituirea în bune condițiuni a cărților împrumutate.

În urma declanșării acestei întreceri, statisticele arată că în cursul lunii martie numărul cărților agrotehnice difuzate prin colportaj a fost de 118, în luna aprilie de 191, iar în luna mai (pînă în ziua de 19) de 113. Au devenit rare cazurile cînd sătenii înapoiază cărțile deteriorate. Urmînd sfaturile colportorilor, ei se obișnuiesc tot mai mult să păstreze bine cărțile, să le învelească în hîrție, iar unii ca Mihai Plăcintă, ș.a., să le și repare. A crescut simțitor în această perioadă și numărul cititorilor.

Ca urmare a folosirii în bune condițiuni a colportajului, în satul Roșiori, cartea a pătruns în fiecare casă de țaran muncitor. Biblioteca numără peste 1100 de cititori, dintre care peste 1000 sînt cititori trecuți de 16 ani. Toate aceste rezultate au făcut ca biblioteca căminului cultural să fie declarată bibliotecă fruntașă pe regiune în cea de a doua etapă a concursului între bibliotecile de la sate.

Mai îmbucurător este faptul că tot mai mulți țarani muncitori nu mai așteaptă să

le vină echipele de colportaj acasă, ci se duc singuri la bibliotecă spre a împrumuta cărți. Pentru unii țărani muncitori ca Ion I. Alexiuc, Ștefan Serseniu ș.a., setea de lectură, la care după propriile lor mărturisiri, bibliotecă a contribuit în cea mai mare măsură, i-a făcut să-și înjghebeze mici biblioteci personale.

Pentru mulți țărani muncitori cartea a devenit nu numai un mijloc plăcut și util de a-și petrece timpul, dar și un sfătuitor apropiat în rezolvarea problemelor privind munca lor. Așa sînt de pildă Timofte Sece-niuc, Vasile Sposu ș.a., care, în urma studierii unor cărți privind cultura porumbului, au început să aplice în practică o serie de învățăminte desprinse din cărțile citite.

Asemenea cititori fac cinste bibliotecii. Ei au fost la rîndul lor stimulați prin diferite metode. Cei care s-au distins prin numărul cărților citite au primit premii în cărți. Cu sprijinul directorului căminului cultural, bibliotecă a obținut intrarea gratuită la cinematograful pentru cei mai buni cititori. Astfel, la ultimul spectacol de cinema s-au bucurat de intrare gratuită un număr de 58 cititori fruntași. Aceștia le sînt rezervate și locurile din față la acțiunile căminului cultural, iar numele lor figurează la loc de cinste pe tabloul „Cititorilor fruntași” afișat în permanență la bibliotecă.

Cînd intri în modesta bibliotecă a căminului cultural din satul Roșiori te izbăvește goliciunea rafturilor. „O bibliotecă fără cărți” — ne spune rîzînd tov. N. Maxim. Aceasta este marea noastră greutate în momentul de față. Dezvoltarea gustului de citit al țăranilor muncitori ne pune în situația de a face față cu greu cererilor tot mai numeroase ale cititorilor. Fondurile alocate cumpărării de cărți nu ne pot satisface. Sperăm că bibliotecă raională ne va ajuta ca și pînă acum, trimițîndu-ne mai departe biblioteci mobile”.

Rezultatul de pînă acum îndrituiesc să se creadă că nu peste mult timp întreaga populație știutoare de carte a satului Roșiori va fi atrasă la bibliotecă. Colportajul, așa cum s-a dovedit, constituie un mijloc eficace pentru atingerea acestui obiectiv. Dar după atenția acordată colportajului, dezvoltarea gustului de citit al maselor și formarea unor cititori devotați bibliotecii, implică sarcina unei mai bune organizări a muncii la sediul bibliotecii unde cititorii vin acum în număr tot mai mare. Odată cu aceasta este nevoie și de intensificarea acțiunilor de masă.

Bibliotecile mobile de la COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

Un mijloc eficace mulțumită căruia bibliotecile sindicale reușesc să realizeze o bună deservire cu cărți a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor, la locurile lor de muncă s-au dovedit a fi bibliotecile mobile. Organizate fie în cadrul colțurilor roșii din întreprinderi, fie direct în unele secții, ateliere, etc., bibliotecile mobile sînt frecventate de numeroși cititori în timpul repausului pentru masă, sau înainte și după ieșirea din schimbul de producție. În marile întreprinderi, unde bibliotecile centrale ale cluburilor sînt mai puțin accesibile muncitorilor prin faptul că se găsesc situate uneori la distanțe apreciabile de locurile de muncă, bibliotecile mobile își justifică tot mai mult existența. Ele mijlocesc cu ușurință împrumutul și restituirea cărților pentru numeroși muncitori care, după o zi de muncă încordată, vor să se destindă cu o lectură plăcută și utilă.

Demnă de relevat este inițiativa bibliotecii clubului „Alexandru Sahia” a combinatului siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Hunedoara. Centrul siderurgic Hunedoara se dezvoltă de la o zi la alta și paralel cu el s-a dezvoltat și rețeaua bibliotecilor mobile din cadrul combinatului. Anul acesta s-au înființat alte biblioteci mobile, în cadrul noilor colțuri roșii de la unele sectoare, șantiere și ateliere. La dorința manifestată de muncitori organele sindicale au solicitat bibliotecii centrale a clubului, să doteze noile biblioteci cu cărți. În felul acesta legătura dintre bibliotecă și muncitori s-a întărit mai mult. Numărul bibliotecilor mobile a crescut la 30, însumînd un total de peste 3000 volume. Micile unități au fost încre-

dintre unor responsabili aleși dintre cei mai buni cititori, prieteni ai cărții, în majoritate din rândurile funcționarilor din sectoarele respective, dat fiind că aceștia au mai mult timp spre a face o bună descriere pentru cititorii din mai multe schimburi de producție.

Cu toate distanțele mari dintre bibliotecile mobile și biblioteca centrală, tov. Dragotescu Viorica nu precupește timpul ca să se deplaseze la fiecare în parte, dînd bibliotecarilor voluntari indicații pentru munca de popularizare și difuzare a cărților în rândurile muncitorilor, precum și îndrumările necesare pentru ținerea evidenței corecte a activității. Ea nu neglijează nici agitația vizuală de la bibliotecile mobile, aducîndu-le așise și lozinci mobilizatoare. Biblioteca clubului are în vedere să le procure titlurile într-un număr suficient de exemplare, să asigure o bună circulație a noutăților prin toate bibliotecile mobile. Schimbul de cărți se face parțial, la interval de o lună și în mod obligatoriu trimestrial. Evidența cărților se ține prin procese verbale de predare și primire. Numărul cărților variază între 50—150 volume, după necesitățile fiecăreia și în deosebi după numărul cititorilor pe care-i deservește și a căror evidență se ține pe zile.

Graficul pentru îndrumarea bibliotecilor mobile, aflat în permanență pe biroul de lucru al bibliotecarei, dovedește interesul bibliotecii clubului de a face din fiecare bibliotecă mobilă o unitate fruntașă în munca de răspîndire a cărții. În planul de muncă al bibliotecii centrale este prevăzută organizarea unui schimb de experiență cu toți responsabilii bibliotecilor mobile, în vederea extinderii și generalizării celor mai bune metode de muncă.

Multe din aceste biblioteci desfășoară o activitate destul de frumoasă. Așa, de pildă, este biblioteca colțului roșu de la Centrala Electrică, unde este bibliotecar tov. Virtan Vasile, vechi și harnic activist pe tărîmul muncii culturale. Cu experiența sa acumulată de ani în munca de bibliotecar, avînd la bază și o pregătire corespunzătoare, tov. Virtan a reușit să facă din mica sa bibliotecă, o bibliotecă atrăgătoare, frecventată cu mult drag de un număr tot mai mare de cititori.

Aspectul plăcut al bibliotecii, ordinea desăvîrșită care domnește aici, via agitație vizuală făcută să influențeze pe cititori, pre-

cum și acțiunile pentru popularizarea și difuzarea cărții, contribuie ca această bibliotecă să se dezvolte din zi în zi mai mult. Ea posedă un număr de 150 volume, din care lunar, la cererea cititorilor, bibliotecarul împorspătează o bună parte. Bibliotecarul nu silește niciodată pe cititor să restituie cartea la împlinirea termenului și dacă e nevoie îi prelungește perioada de împrumut ca să aibă timp s-o citească. Bibliotecarul ține seama de faptul că vara muncitorii folosesc o mare parte din timpul lor liber și pentru alte activități recreative, cum sînt sporturile, excursiile, etc. din care cauză e mai îngăduitor cu restituirile.

Biblioteca mobilă din sectorul cocserie, secția mecanică și-a fixat programul zilnic de lucru între orele 13,30 și 14,30. Bibliotecarul Alic Ion, funcționar din cadrul secției, și-a ales acest orar pentru a putea deservi eficient două schimburi de producție. Cu prilejul diferitelor date importante, el amenajează vitrine de cărți pe teme, sau organizează recenzii la care participă muncitorii muncitorilor. Un grafic expus la loc vizibil, arată că în ultima lună numărul cititorilor a crescut la 40, ceea ce reprezintă un fapt pozitiv în activitatea bibliotecii. Pînă în luna aprilie, de pildă, 34 cititori au citit 254 de cărți. Muncitorul Atanasie Gheorghe a citit din anul 1956 de cînd s-a înscris în rândurile cititorilor, 100 cărți; iar alți muncitori ca Pîrtea Dumitru, Sechița Maria, au citit numai în cursul acestui an, în medie cîte 22 de cărți și broșuri — politice, literare și de producție.

Majoritatea bibliotecilor mobile participă activ și la popularizarea cărților legate de specificul de muncă al secției respective. Biblioteca mobilă de la montaj-reparații are un fond de 120 volume dintre care o parte sînt cărți tehnice și de producție. Bibliotecarul Banaș Dragomir a organizat, cu sprijinul inginerilor și tehnicienilor, recenzia unor cărți de producție. Scopul urmărit a fost nu numai să informeze pe muncitorii asupra problemelor noi din domeniul muncii din secție, ci să stîrnească interesul pentru studierea în general a cărților de specialitate. Tovarăși ca Sebeslieny Ladislau, Gheorghe Vasile și alții au devenit cititori activi ai cărților legate de profesia lor, fără să neglijeze și alte lecturi.

De asemenea, biblioteca mobilă de la Atelierul Electric, unde este responsabil tov. Trif Elena, a preluat și discutat cu cititorii

din sector unele cărți și broșuri electrotehnice. Cu acest prilej, utemiștii care au participat la discuții și-au luat angajamentul să studieze individual aceste cărți; ei sînt hotărîți să aplice cele învățate, pentru a spori randamentul muncii, astfel ca secția în care lucrează să se numere printre cele fruntașe pe combinat.

Bibliotecile mobile din cadrul combinatului au jucat un rol însemnat și în stimularea participanților la Intrecerea prietenilor cărții, cărora le-a pus la dispoziție materialul bibliografic necesar. Numeroși tineri din combinat au fost selecționați pentru faza raională.

Sînt însă unele biblioteci mobile din cadrul combinatului, cum sînt cele de la Turnătorie, Laborator, Stații și rețele, a căror activitate lasă de dorit. Aceasta se explică, în primul rînd, prin faptul că aci responsabilii bibliotecilor s-au schimbat dese ori, la intervale destul de scurte. În primul trimestru al acestui an s-au schimbat la secția Turnătorie patru bibliotecari. Ei n-au înțeles de la bun început că această muncă cere să sacrifice ceva din timpul lor liber, ca să se poată ocupa cu deservirea bibliotecii.

La alte secții, cum este cazul bibliotecii colțului roșu de la Laborator, care a obținut frumoase rezultate în trecut, slabă activitate se datorește faptului că responsabilul ei prestează serviciul într-o secție al cărui sediu este departe de bibliotecă. Biblioteca centrală a clubului ar trebui deci să aleagă un responsabil din serviciile imediat apropiate, aceasta fiind una din condițiile bunei deserviri.

O altă cauză a inactivității unor biblioteci o constituie dezinteresul manifestat de bibliotecarii respectivi pentru înprospătarea continuă a fondului de cărți. Acesta este cazul bibliotecii mobile de la secția depozite, unde responsabilul, lipsit de inițiativă în această direcție, așteaptă totul de la biblioteca centrală.

Fără îndoială că bibliotecile mobile de la centrul siderurgic Hunedoara aduc o contribuție importantă în ridicarea nivelului profesional, politic și de cultură generală al muncitorilor. Ținînd seama de lipsurile care mai dăinue, se cere totuși un efort sporit din partea colectivului bibliotecii clubului și a tuturor celor chemați să sprijine munca cu cartea, pentru ca toate bibliotecile mobile din cadrul combinatului să se ridice la nivelul celor fruntașe.

Din activitatea noastră

ROVENA KOȘEVOI

bibliotecar șef

al Casei de Cultură a Sindicatelor-Sinaia

Casa de cultură a Sindicatelor din Sinaia, este socotită ca unul din centrele muncii culturale ale stațiunilor de odihnă, cu care țara noastră se poate mîndri cu drept cuvînt. Inzestrată de Consiliul Central al Sindicatelor cu tot ce este necesar unei bogate activități de masă, ea stîrnește interesul și admirația tuturor vizitatorilor din țară și din străinătate.

Un loc important în activitatea Casei de cultură din Sinaia îl ocupă sectorul cărții. Oameni ai muncii de la Petrila și Lupeni, de la Hunedoara și Reșița, din orașul Victoria — orașul nou apărut pe harta patriei — de la Bicăz și din multe alte părți, care constituie majoritatea vizitatorilor acestei stațiuni, vin din centre unde se desfășoară o vie activitate culturală. Ei participă la diverse manifestări ce se organizează în cluburile lor, citesc cărți din bibliotecile întreprinderilor sau cele orașenești și sînt necentenți antrenati în diferite acțiuni culturale, din care unele pot și trebuie să fie continuate și în perioada concediului de odihnă sau tratament. De aceea, la Sinaia, ne străduim să ducem mai departe această muncă cultural-educativă, astfel ca oamenii muncii să nu sufere lipsa ei, folosind de data aceasta forme cit mai atractive, specifice odihnei.

La odihnă, omul vine să-și afle o destindere după un an de muncă, și noi sîntem obligați să ținem cont de aceasta în toate acțiunile noastre. Plecînd de la principiul conform căruia cartea este prietenul tuturor celor ce muncesc și trebuie să-și însoțească pretulindeni, ne-am propus să facem din deservirea cu cărți și popularizarea lor o preocupare de seamă a Casei noastre de cultură.

Biblioteca noastră centrală dispune de un fond total de 41.300 cărți, dintre care 7.000 se află la biblioteca filială de la cota 1400 și 4000 la cea a clubului „Furnica”. Aceste biblioteci funcționează zilnic între orele 9—13

și 17—20 și sînt deservite de 3 bibliotecari salariați.

Necesitatea înființării acestor unități a izvorât din faptul că stațiunea Sinaia fiind întinsă, s-a constatat că o singură bibliotecă nu poate deservi un mare număr de cititori.

La biblioteca centrală se găsesc cărți în limbile română, rusă, maghiară, franceză, engleză și germană, iar filialele sînt înzestrate cu cărți în limba română, rusă și maghiară.

Aprovizionarea se face lunar prin Colec-tura regională Ploești, urmărindu-se o achiziționare ritmică prin care să se poată asigura bibliotecii tot ce apare mai important și în raport cu necesitățile specifice ale cititorilor veniți la odihnă. Astfel, pe lângă operele clasicilor marxism-leninismului în ediții complete, precum și Hotărârile partidului și guvernului, care sînt foarte mult cerute, fondul bibliotecii noastre conține cărți din cele mai variate domenii. Ținînd seama de faptul că la odihnă literatura preferată e cea beletristică, circa 60—70% din fondul de cărți sînt din domeniul acesta. Clasicii literaturii române, ruse și universale, sînt apreciați și citați cel mai mult. Anul acesta biblioteca noastră a fost aprovizionată cu 1120 cărți noi.

Așezarea cărților în depozit se face conform regulilor de clasificare zecimală. Pentru evidența cărților biblioteca folosește registrul de evidență primară și individuală.

În general, deservirea cititorilor se face după regulile urmate de toate bibliotecile. Deoarece majoritatea cititorilor o formează cei veniți la odihnă, care rămîn în stațiune un timp limitat, aplicăm 2 feluri de fișe: un fel pentru cititorii permanenți și fișe pentru cei de la odihnă.

În prezent se lucrează la întocmirea cataloagelor sistematic și alfabetic. Între timp, deservirea o facem cu ajutorul unor vitrine în care se expun titluri din majoritatea cărților existente, precum și unele liste din cărțile mai nou apărute. Evidența cititorilor și a cărților citite se trece în mod regulat în registrul de evidență zilnică.

Pentru informarea curentă a vizitatorilor stațiunii asupra celor mai importante evenimente politice, tehnico-stiințifice și literare, biblioteca și-a asigurat abonamente la peste 150 publicații zilnice și periodice, în diferite limbi. Publicațiile zilnice în limba română, sînt puse la dispoziția cititorilor la Casa de cultură, la clubul „Furnica” și în sălile mai mari.

Pentru popularizarea cărții se organizează acțiuni pentru fiecare serie de vizitatori. Aceste acțiuni îmbracă diferite forme ca: seri literare, montaje literar-muzicale, Drumetii veseli, etc. Dintre acțiunile care au fost mai reușite în ultima vreme amintim Drumetii veseli, pe tema cărții *Toate pinzele sus*, sau pe teme *Dacă toți oamenii din lume și De vorbă cu eroii cărții*. Amintim, de asemenea, montajul literar-muzical *Slavă eroilor patriei* cu ocazia zilei de 9 Mai.

În prezent pregătăm un concurs „Cine știe ciștigă”.

Desigur, nu este lipsit de interes faptul că în munca noastră ținem legătura cu bibliotecile orașenească și în special cu cea regională din Ploești.

Unul din rezultatele importante ale muncii cu cartea îl constituie numărul de cititori și de cărți citite. De la începutul anului biblioteca a fost frecventată de 2.270 cititori dintre care 40% muncitori. În legătură cu aceasta este necesar să se precizeze că din totalul celor veniți la odihnă, 60—70% în medie, frecventează biblioteca, deoarece mulți își aduc cărți de acasă, sau se dedau unui repaos total, renunșînd și la lectură pe timpul odihnei.

În această perioadă s-a elaborat un număr de 3.241 cărți în limbile română, rusă, franceză, maghiară și germană.

Deși vremea frumoasă îmbie pe vizitatorii stațiunii mai mult la plimbări în aer liber, iar concediul este limitat, totuși, sînt tovarăși care citesc cel puțin 3—4 cărți în această perioadă.

Pe linia deservirii cu cărți, biblioteca Casei de cultură a făcut progrese remarcabile. În acest scop ne-am însușit unele noțiuni de bază în munca tehnică de bibliotecă urmînd cursul din februarie organizat de secția educație și cultură a C.C.S.

Una din greutățile muncii noastre o constituie lipsa unui fișier, care, după cum am mai spus, e în pregătire, și sperăm ca în scurt timp să fie pus în funcțiune.

Pentru noi rămîne ca o sarcină principală să cunoaștem roadele experienței fruntașe la alte biblioteci, pentru ca în felul acesta să putem aplica noi metode de muncă cu cartea. Numai în felul acesta vom ajunge să atragem cît mai mulți cititori traducînd în fapt obiectivul nostru: „Nici un tovarăș venit la odihnă, fără carte”.

Îndrumarea individuală a cititorilor **în BIBLIOTECILE de ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR**

IOAN DOMȘA

Îndrumarea individuală a cititorilor în bibliotecă s-a făcut totdeauna. Urmele acestei activități se pot urmări de-a lungul întregii istorii a bibliotecilor și ele dovedesc că acțiunea de „îndrumare” a cititorilor este proprie bibliotecarului și bibliotecii. Dar ce drum s-a parcurs și ce schimbări cantitative și calitative s-au produs de la primele biblioteci pînă azi! Epoca pe care o trăim, epoca științei și a luminii pentru toți, cunoaște o efervescență de acțiuni destinate îndrumării cititorului bibliotecilor cum nu au putut visa bibliotecarii veacurilor trecute. Astăzi „documentele” sînt supuse sistematizării pentru a fi difuzate, diferențiate și corespunzătoare tuturor categoriilor de cititori. Aceștia cer să fie călăuziți în imensul tezaur al cunoștințelor omenești care se înmagazinează în bibliotecă.

Îndrumarea cititorilor include o serie întreagă de acțiuni pe care le prezentăm începînd cu acelea care sînt și trebuie să fie îndeplinite de toate bibliotecile și continuînd cu acelea care pretind anumite condiții obiective și subiective speciale. În cadrul bibliotecilor universitare îndrumarea cititorilor nu se face exclusiv de către serviciul de documentare și bibliografie, ci și de altele, în primul rînd de către serviciul distribuției colecțiilor. De aceea, nu ne vom referi numai la serviciul bibliografic, ci la bibliotecă în complexul ei.

Înția îndrumare, fie individuală, fie colectivă, este aceea care are ca obiect cunoașterea bibliotecii, a structurii și organizării ei, a fondurilor și a funcțiunilor ce le îndeplinește. Această îndrumare se poate realiza fie în scris printr-un ghid al bibliotecii¹⁾, bine și sintetic alcătuit, fie pe cale orală: individual, la înscrierea studentului în bibliotecă, — colectiv, prin cîteva lecții de inițiere a studenților. A insista asupra acestui prim contact cu cititorul este

superfluu, căci practica ne-a dovedit că studentul este dornic să cunoască „viața” bibliotecii și tinde să se descurce singur, după primele îndrumări, în cataloage, secții și fonduri de publicații. Amintim doar în treacăt, că studentului de azi îi place mult să răsfoiască publicațiile aflate în rafturi libere (acolo unde sînt), mînat de o nestăvilită dorință de a cerceta direct.

În strînsă legătură cu această îndrumare cu caracter general, este îndrumarea studenților și a cadrelor didactice în consultarea cataloagelor bibliotecii. Condițiile istorice în care s-au dezvoltat bibliotecile centrale universitare și unele biblioteci de institute, au dus la crearea a numeroase cataloage fie alfabetice pe autori, fie sistematice. Dar nu există unitate în cataloage, fiindcă s-a moștenit o aproape inexplicabilă varietate de forme care greu se pot adapta cerințelor de azi. (De aceea unele cataloage vechi vor trebui refăcute integral). Chiar dacă cataloagele se organizează azi mai unitar, rămîn cele din trecut care cuprind un bogat fond de publicații și în care studentul se pierde dese ori fiind necesară îndrumarea lui permanentă. Serviciului distribuției colecțiilor îi revine sarcina de a face această îndrumare în cataloagele publice cu accentul pe actualitate, să asiste pe cercetătorul nedumerit că nu află în catalog o publicație mai veche și să-l îndrume spre cataloagele generale interne, unde va afla cota tipografică a publicației căutate.

Problema îndrumării în cataloage se rezolvă relativ ușor în bibliotecile mai mici, dar ea devine dificilă în bibliotecile universitare, în Biblioteca Centrală Universitară din Cluj, de exemplu, unde prezența permanentă a unui bibliograf la serviciul distribuției colecțiilor este necesară. Acest bibliograf pe lîngă o cultură generală vastă, trebuie să cunoască bine organizarea și compoziția fondurilor bibliotecii. Munca lui nu se rezumă numai la îndrumarea mecanică în cataloagele publice, ci uneori se concretizează în adevărate îndrumări bibliografice

1) Vezi: Biblioteca Centrală Universitară din Cluj: *Îndrumătorul cititorilor pentru folosirea mijloacelor de documentare ale bibliotecii*. Cluj, 1952. 32 p.

verbale, selecționând și recomandând din cataloagele sistematice publice lucrări corespunzătoare cerințelor studentului. E cazul să amintim interesanta inițiativă a B.C.U. din Cluj din anii trecuți — când nu era un bibliograf la serviciul distribuirii colecțiilor. Aci întregul personal bibliotecăresc calificat a făcut această muncă prin rotație consemnând într-un caiet special problemele mai importante și rezolvarea pe dată.

Asistența și îndrumarea cititorilor în consultarea cataloagelor se face și în cadrul diferitelor secții ale bibliotecii (de ex. secția marxist-leninistă, secția cărților vechi, secția muzicală, etc.), care au cataloage separate și unde bibliotecarul care lucrează de ani de zile, cunoscând mai bine fondurile de publicații, poate să dea îndrumări mult mai bogate, trecând deci la informații bibliografice verbale cu caracter de specialitate. Îndrumarea cititorului ia în cadrul acestor secții o formă mult mai adâncă și prin legătura strinsă ce se realizează între bibliotecar și cititori, mult mai puțin la număr și în general aceiași. Bibliotecarul reușește cu timpul să cunoască preocupările și necesitățile bibliografice ale cititorilor și devine un adevărat bibliograf activ prin semnarea noilor lucrări aflate sau aemiziionate. De acest lucru profită mult, spre exemplu, studenții Institutului de Artă Plastică din Cluj, care găsesc în cadrul secției de artă de la B.C.U. Cluj o bogată și bine organizată informație bibliografică.

În cadrul bibliotecilor de facultăți, îndrumarea cititorilor trebuie să aibă același caracter de specialitate și să fie mai adâncă, dat fiind faptul că aceste biblioteci au profilul unei singure ramuri de discipline, care e mult mai ușor de cuprins decât pot face acest lucru bibliotecile centrale universitare, care au un profil mai general.

În cadrul bibliotecilor centrale universitare, îndrumarea bibliografică a cititorilor revine, în primul rând, serviciului de documentare și bibliografie. Funcțiunile acestui serviciu precum și structura lui sînt cuprinse în **Regulamentul privind organizarea și funcționarea bibliotecilor de învățămînt superior din 11 mai 1954**. Funcțiunile sînt: organizarea muncii de îndrumare și informare bibliografică, popularizarea cărților prin expoziții, vitrine, recenzii, etc., informarea cititorilor asupra regulilor de folosire a bibliotecii și a cataloagelor, precum și a celorlalte materiale de îndrumare bibliografică,

sprijinirea studiului individual al cititorilor. Structura serviciului de documentare și bibliografie, potrivit acestui regulament, este: a) Secția pentru bibliografia științifică; b) secția de informare și îndrumare bibliografică și c) secția de traduceri și studii.

Pornind de la aceste precizări normative cuprinse în regulament, bibliotecile de învățămînt superior și-au organizat, începînd cu anul 1949, serviciul de documentare și bibliografie. După aproape 10 ani de activitate, putem spune că formele principale ale activității de îndrumare s-au cristalizat și precizat, tot așa cum s-au pus baze serioase și aparatului de informare. La B.C.U. Cluj aceste forme sînt: 1) informații bibliografice verbale 2) bibliografii în scris, care se subîmpart în: a) liste bibliografice cu caracter de recomandare sau numai informative, b) cercetări bibliografice și bibliografii cu caracter mai general, c) bio-bibliografii privind opera și activitatea unor scriitori, 3) repertorii de periodice, 4) expoziții, vitrine tematiche.

În ce privește îndrumarea bibliografică verbală există anumite limite în ceea ce privește extinderea disciplinelor din domeniul cărora se pot da îndrumări studenților și cadrelor didactice, cît și în ceea ce privește adîncimea lor. E iluzorii a pretinde „totul și orice” de la bibliografia universitară, tot așa cum este nejust a le nega orice competență de a îndruma pe cititori. Pregătirea bibliografului, aparatul de informare și dotarea fondurilor de publicații ale bibliotecii determină limitele informațiilor ce se pot da. De aici rezultă, dat fiind caracterul predominant umanistic al fondurilor de publicații și al pregătirii bibliotecarilor, că bibliotecile centrale universitare pot lărgi considerabil limitele îndrumării în acest domeniu. Astfel la B.C.U. Cluj constatăm că îndrumarea bibliografică în domeniul științelor sociale este de nivel universitar și acoperă necesitățile învățămîntului cît și parțial, chiar și acelea ale cercetării științifice de nivel academic. În acest sector serviciul de documentare și bibliografie și-a îmbogățit cel mai mult aparatul de informare bibliografică. Nu același lucru se poate spune despre domeniul științelor naturii, unde lipsa bibliografilor specialiști este resimțită. Totuși, această lipsă este, în bună măsură, suplinită prin existența unor instrumente de informare cu caracter universal, adică a repertoriilor sau indicilor internaționali de

fizică, chimie, etc., cum sînt **Referativnyi zurnal**, **Bulletin signalétique**, etc. Bibliograful nu trebuie să alcătuiască în acest caz un instrument de informare, el existînd creat de instituții competente; rămîne doar să știe cum să-l organizeze și cînd să-l utilizeze.

La B.C.U. Cluj îndrumarea bibliografică verbală a cititorilor este partea cea mai vie din activitatea serviciului bibliografic, devenind de pe acum o „tradiție” ca pentru orice problemă nerezolvată de alt serviciu, să se îndrume la serviciul de documentare și bibliografie. Secretul succesului acestei munci nu stă într-o continuă și perseverentă muncă de îmbogățire a cunoștințelor bibliografului și a instrumentelor lui de lucru. Cele 4831 îndrumări bibliografice individuale din anul 1957, notate în caietul de evidență (și cîte nu au fost notate) formează un bilanț care ne slujește de încurajare pe acest drum.

În activitatea noastră bibliografică în scris predomină listele bibliografice de recomandare din domeniul științelor sociale cu accentul pe problemele ideologice și politico-economice actuale, cuprinzînd un număr redus dar bine selecționat de titluri uneori și cu scurte adnotări. În anii 1953—1957 s-au alcătuit 255 liste bibliografice cu caracter de recomandare sau de informație, în limba română și maghiară. Ele au fost dactilografiate în trei exemplare, dintre care unul a fost dat solicitantului, al doilea se păstrează pentru a fi utilizat și de alte persoane, iar al treilea s-a depus în arhiva serviciului pentru conservare.

Majoritatea acestor liste a fost cerută de către cadrele didactice, activiști de partid și diferite instituții din Cluj și alte localități. Faptul că cele mai multe persoane și instituții au revenit și cu alte cereri, dovedește utilitatea listelor bibliografice elaborate.

În ultimii ani cererile de liste bibliografice sînt în scădere, acest lucru datorîndu-se, credem faptului că mulți cititori preferă acum să cerceteze în fișierele noastre bibliografice, care s-au îmbogățit în ultimul timp, devenind bogate izvoare de informare bibliografică. Cercetarea efectuată sub îndrumarea bibliografului de serviciu în condiții obiec-

tive bune (sală, spațiu, etc.) satisface cele mai multe cereri ale cititorilor, astfel că în majoritatea cazurilor nu mai este nevoie să se recurgă la liste bibliografice în scris pe care bibliograful trebuie să le alcătuiască cu destulă trudă și atenție.

Cercetările bibliografice sînt mai rare și ele constau în urmărirea mai adîncă a unei probleme, precum și în prezentarea, chiar în bibliografie, a rezultatelor atinse prin redarea sau citarea bogată a cuprinsului unor publicații. O astfel de cercetare bibliografică s-a întreprins pentru aflarea de material bibliografic privitor la **Monumentele martirilor de la Arad**.

Bibliografiile tematice cu caracter mai general, care inițial au fost destinate unei largi difuzări și sînt în majoritatea cazurilor adnotate, au fost alcătuite din inițiativa bibliotecii. Amintim dintre ele **Studiul individual al studentului. Probleme de estetică marxist-leninistă. Congresul al 11-lea al scriitorilor sovietici**. Îndrumarea în aceste bibliografii se face prin adnotări și prin însăși structura bibliografiei, cititorul puîndu-se orienta și selecționa materialul care îl interesează, pe cînd în listele bibliografice de recomandare, materialul se prezintă deja selecționat, astfel încît cititorul, în cele mai multe cazuri, trebuie să cerceteze tot materialul indicat pentru tema respectivă. La B.C.U. Cluj s-au alcătuit în anii 1953—1957 un număr de 23 bibliografii de acest fel cu un total de 2591 titluri indicate. Dintre acestea, 11 bibliografii au fost adnotate.

O altă formă de îndrumare bibliografică în scris, de data aceasta avînd ca obiectiv cunoașterea vieții și operei unor scriitori sau oameni de știință, sînt bio-bibliografiile. Încă în anul 1953, B.C.U. Cluj a alcătuit prima bibliografie de acest fel: **Ioan Slavici** (182 titluri). Ea este foarte necompletă, dar a fost un început util care a pregătit, împreună cu bibliografia lui **Gheorghe Lazăr** (120 titluri), drumul pentru întocmirea în trei ani de muncă a bio-bibliografiei lui **George Coșbuc**.

Din necesitatea de a îndruma în labirintul publicațiilor periodice din toate domeniile cercetării științifice, s-au născut modestele dar deosebit de utilele **Repertorii de publi-**

caji periodice din care s-au întocmit pînă acum două. Fără a îndruma asupra conținutului, decît foarte general, aceste repertorii ajută pe cercetători să cunoască imediat existența și locul unde se află revista care îi interesează.

Imbrățișînd alît caracterul de bibliografie cît și acela de agitație vizuală expozițiile tematice constituie un eficace și atrăgător îndrumător pentru cititori, cu condiția ca ele să fie bine întocmite și să facă să reiasă limpede în evidență tema propusă.

Temelia îndrumării bibliografice o formează aparatul de informare, fără de care orice activitate bibliografică are un caracter neștiințific și poate duce la grave greșeli. Organizarea lui trebuie făcută cu cea mai mare atenție, ținîndu-se seama de profilul și funcțiunile bibliotecii și de condițiile obiective: cititori, bibliografi, clădire, etc.

Îndrumarea bibliografică a studenților și a cititorilor bibliotecilor de învățămînt superior nu se face în mod mecanic și obiectivist, ci ea este pătrunsă de o tendință precisă: partinitatea ideologică și caracterul științific. Nenumărate sînt cazurile cînd studenții și chiar și cadrele didactice se adresează serviciului bibliografic pentru a primi primele îndrumări în ceea ce privește metoda de a aborda cercetarea unei probleme și găsirea celui mai bun și rapid drum pentru rezolvarea ei. În aceste cazuri, după o verificare cît mai precisă a cunoștințelor bibliografice ale cititorului asupra problemei respective, se caută să i se indice bibliografia care reprezintă stadiul actual al problemei, precum și direcția — cînd este posibil — în care să-și îndrepte cercetarea. Nu rare sînt cazurile cînd îndrumarea se întinde pînă la unele aspecte ale tehnicii muncii individuale și a studiului individual: fișare, conspectare, extragerea ideilor esențiale, sistematizarea materialului. În ceea ce privește alte aspecte ale îndrumării metodice a studenților recomandăm citirea articolului lui Dan Simonescu: **Să difuzăm lucrările metodice și bibliografice în rîndurile cadrelor didactice și studenților**, apărut în Căluza bibliotecarului, 1958, nr. 3

ȘTIRI

În țările capitaliste prigoana cărților este un fenomen foarte frecvent.

După Franța, unde recent s-au confiscat, din ordinul guvernului de la Paris, cărți care demască ororile războiului din Algeria, iată o știre similară din Italia.

Este vorba de măsura poliției din Milano de a confisca din librării cărțile **Cheile sfîntului Petru** de Roger Peyrefitte, **Plexus** de Arthur Miller și **Păcătoșii din Peyton** de Grace Metaliocks, care nu convin cercurilor clericale.

În timpul războiului trupele sovietice au salvat de la distrugere marea și bogata bibliotecă a celebrului fizician german Max Planck.

De curînd bogata colecție a fizicianului german a fost remisă unei delegații din Republica Democrată Germană venită în acest scop la Moscova.

Colecția va fi instalată în biblioteca Asociației de fizică din Berlin.

Publicul englez arată un mare interes pentru limba rusă. Se observă că în ultimul timp a crescut cu 1500 la sută față de anul 1938, numărul studenților de la secția rusă a Școlii de limbi slave și est-europene care funcționează în cadrul Universității din Londra.

De asemenea, a fost nevoie să se deschidă cursuri speciale pentru profesori de limba rusă la Universitatea din Edimburg.

Recent a apărut în India o culegere de fabule și legende budiste intitulată **Djataka**.

Presa literară relevă faptul că cele 114 piese strînse în această colecție seamănă foarte mult cu unele din fabulele lui Esop, ceea ce se explică prin faptul că fabulistul grec a cunoscut Djataka din vremea cînd Alexandru Macedon stabilise legături cu India prin Iran și Asia minoră.

Unele din subiectele tratate în Djataka au fost reluate și de fabulistul La Fontaine.

Cum se desfășoară CONCURSUL în regiunea Ploești

V. IONESCU

Director al bibliotecii regionale
Ploesti

Răspunzînd chemării la întrecere lansată de către Ministerul Învățămîntului și Culturii prin concursul organizat între bibliotecile de la sate, bibliotecarii din regiunea noastră depun o muncă susținută pentru transformarea acestui concurs într-un mijloc de îmbunătățire continuă a muncii lor.

De la începutul acestui concurs și pînă azi bibliotecile de la sate au parcurs un drum presărat cu greutăți și lipsuri, dar au avut și succese.

În regiunea noastră concursul n-a început în condiții tocmai bune. Rezultatele obținute la încheierea etapei I-a au indicat o participare redusă a bibliotecilor în întrecere. În prima etapă, datorită unei insuficiente popularizări a concursului, au fost înscrise 38% din totalul instituțiilor culturale din regiune. De altfel, nu toate bibliotecile sătești au participat la concurs la sfîrșitul primei etape. Cauzele acestei rămîneri în urmă sînt multiple și variate. Începerea concursului în momentul în care unificarea reală a secțiilor de învățămînt cu secțiile culturale nu se îmfăptuise, a constituit una din cauzele slabei popularizări a concursului și a activității nesatisfăcătoare a bibliotecilor în întrecere. La data începerii concursului noile secții de învățămînt și cultură nu aveau încă experiența necesară pentru urmărirea acestei inițiative. La rîndul lor bibliotecile raionale nu au desfășurat o susținută muncă de îndrumare, astfel că, unitățile înscrise în concurs au încheiat prima etapă cu rezultate nesatisfăcătoare.

Pe baza analizei situației încheiate la sfîrșitul etapei I-a, Comitetul executiv al Sfatului popular regional Ploești a luat o serie de măsuri menite să ducă la lichidarea rămînerii în urmă și la un nou avînt al muncii în concurs. Serisoarea transmisă din partea Comitetului executiv regional către comitetele executive ale Sfaturilor populare raionale au atras atenția acestora asupra seriozității cu care trebuie privit concursul. Serisoarea a avut o urmare pozitivă, reflectată în măsuri practice, luate de unele comitete executive ca acelea ale raioanelor Ploești, Mizil, Cricov, Buzău. Au existat totuși secții raionale de învățămînt și cultură cum au fost cele din raioanele Cislău și R. Sărat care n-au respectat recomandările comitetului executiv, desfășurînd o muncă extrem de slabă în legătură cu concursul.

Îndrumarea bibliotecilor de la sate, în cursul etapei II-a de către secțiunea regională de învățămînt și cultură și biblioteca regională a dus la lichidarea unor lipsuri manifestate în prima etapă și o activitate mult mai bogată în conținut în rîndurile cititorilor.

În raionul Tîrgoviște toate bibliotecile sătești și cele ale căminelor culturale au fost înscrise în concurs, iar în raionul Buzău au fost înscrise încă 45 unități ca urmare a muncii intense, desfășurată de secțiunea raională de învățămînt și cultură și biblioteca raională respectivă.

Bibliotecile raionale și-au îndreptat atenția spre o îndrumare sistematică a bibliotecilor înscrise în concurs folosind seminariile raionale, consfăturile tematice profesionale, îndrumarea la locul de muncă. Biblioteca raională Tîrgoviște a folosit intens și cu pricepere pe lucrătorii din bibliotecile sătești, împărțind teritoriul raionului în zone de îndrumare pentru fiecare bibliotecă sătească. Avînd un program bine stabilit, bibliotecarii sătești se deplasează la căminele culturale din raza lor de activitate, constatările și îndrumările date fiind înscrise într-un caiet special, vizat de sfaturile populare comunale. Însemnările din aceste caiete stau la baza discuțiilor ee se duc la raion și a măsurilor

pe care biblioteca raională le propune secțiilor raionale de învățământ și cultură.

În îndrumarea bibliotecilor de la sate s-au manifestat însă destule lipsuri. De la începerea concursului biblioteca regională n-a mai organizat practica de bibliotecă decît în luna decembrie 1957 cu o serie de numai 16 lucrători din bibliotecile sătęști. În acest an, organizarea practicii a fost mereu amînată pînă în luna iunie.

Lucrările metodice și bibliografice elaborate de biblioteca regională n-au ajuns în toate bibliotecile de la sate, iar acolo unde au ajuns, nu toldeaua au fost utilizate. Biblioteca sătęască Filipeștii de Tîrg, de pildă, folosește materialele metodice și bibliografice tipărite de biblioteca regională; în schimb bibliotecii raionale ca Beceni, Cislău, Pogoanele, n-au cercetat și n-au transmis aceste lucrări bibliotecilor de la sate.

Bibliotecile raionale recurg insuficient la mijloacele muncii bibliografice și metodice, utilizînd încă procedeele unei îndrumări formale.

Aprovizionarea justă a bibliotecilor cu cărți — una din condițiile materiale cele mai importante ale activității acestora — a fost în parte rezolvată prin sistemul creditelor centralizate la regiune, printr-o permanență legătură și colaborare cu Colectura bibliotecilor Ploești. În acest an, creditele bugetare destinate procurării de cărți au fost majorate de către Comitetul executiv regional, față de anul 1957, cu 70.000 lei. Totuși, aprovizionarea cu cărți a bibliotecilor căminelor culturale din bugetul de stat nu acoperă decît în parte necesitățile acestora. Pentru a rezolva această problemă, secțiunea regională de învățămînt și cultură a trasat secțiilor raionale sarcina de a întocmi un plan special de venituri extrabugetare pentru fiecare comună în parte în funcție de puterea economică a acestora. Pe măsura realizării acestui plan sumele vîrsate într-un cont al secției raionale vor crea posibilitatea aprovizionării cu cărți a căminelor culturale, după necesitățile fiecăruia în parte.

Rezultatele obținute la închiderea etapei II-a au arătat că există mari posibilități de creștere a activității în regiunea noastră, datorită existenței unor cadre entuziaste în rîndurile bibliotecarilor voluntari. Numai în raionul Tîrgoviște, în primul trimestru al acestui an, bibliotecile au antrenat la citit peste 80% din populația știutoare de carte din mediul sătęsc. Biblioteca sătęască Lipănești numără 208 cititori maturi, din cei

349 înscriși la închiderea etapei a II-a. Biblioteca Comarnic în aceeași perioadă a numărat printre cei 643 cititori, 385 maturi. Căminul cultural Mărăcineni a înscris 122 cititori maturi din cei 153 înregistrați la sfîrșitul etapei a II-a.

În fenomenul îmbucurător este faptul că țărani muncitori din regiunea noastră manifestă din ce în ce mai mult interes pentru citit. (Biblioteca sătęască Sudiți are 172 cititori țărani din cei 368).

Circulația cărții a crescut în comparație cu anul trecut.

Iată cîteva cifre: Lipănești — 3079 volume eliberate; Gura Ocniței — 2936; Filipeștii de Tîrg — 2714; Cîndești — 2561; căminul cultural Bănești — 927; Baba Ana — 854; Mărăcineni — 675

Biblioteca sătęască Cîndești a eliberat în primul trimestru al acestui an 350 cărți agro-zootehnice din cele 2561 împrumutate.

Mai sînt totuși multe lipsuri și greutăți în activitatea noastră. Procentul colțurilor roșii din G.A.C.-uri și al caselor de citit antrenate în concurs este mic. Bibliotecile raionale nu s-au preocupat de munca cu cartea în colțurile roșii din G.A.C.

Circulația cărții agro-zootehnice, de știință popularizată și a lucrărilor ideologico-politice, este încă redusă.

În problema cadrelor se mai manifestă o fluctuație nesănătoasă și nimiru necorespunzătoare din cauza unor secțiuni raionale care nu controlează activitatea dusă de bibliotecile raionale.

Secțiunea regională de învățămînt și cultură analizînd situația concursului la sfîrșitul etapei II-a, a luat o serie de noi măsuri pentru îmbunătățirea lui.

Prin planul de măsuri transmis raioanelor s-a trecut la o acțiune largă de antrenare a tuturor unităților în concurs. În scopul acesta s-au organizat brigăzi formate din activiști culturali de la raion și sate, care între 23 mai și 1 iunie a.c., au mers în sectoarele repartizate în întregul raion analizînd starea bibliotecilor și informînd secțiile raionale despre aceasta. Acțiunea desfășurată pe baza unui ansamblu de probleme a avut ca obiective principale înscrierea tuturor bibliotecilor de la sate în concurs și măsuri practice pentru îmbunătățirea muncii cu cartea la sate. O atenție deosebită s-a acordat activității cu cartea în colțurile roșii ale G.A.C. Plecînd de la experiența proprie în organizarea activității culturale-educative la G.A.C.-Romînești, secțiunea regională de în-

vătămint și cultură și biblioteca regională au trasat bibliotecilor raionale și sătești sarcina organizării unei rețele de biblioteci mobile în toate G.A.C.-urile din regiune. În raioanele Tirgoviște, Buzău, Mizil, această acțiune a trecut de la plan la realitate.

Pentru intensificarea muncii la sate, secțiunea regională a transmis tuturor activiștilor culturali, profesorilor și învățătorilor din regiune o scrisoare-chemare pentru a participa la organizarea în fiecare săptămână a colportajului de cărți. Scrisoarea aceasta, discutată în cadrul consiliilor pedagogice a dat rezultatul așteptat, în multe comune din regiune trecându-se la acțiune. În comuna Bănești-Cîmpina sau Starchiojd-Teleajen cadrele didactice au răspuns cu multă însuflețire la această chemare.

O altă recomandare a planului de măsuri este aceea a transformării cercurilor de citit la sate în biblioteci de casă.

Pentru a stimula și mai mult activitatea bibliotecarilor voluntari, Comitetul executiv

regional a aprobat organizarea unui concurs cu premii între bibliotecile de casă ale bibliotecilor sătești, raionale și regionale. Acest concurs, organizat între 1 iunie — 31 decembrie 1958, va contribui la o creștere a activității bibliotecilor din regiunea noastră.

În urma Consfăturii cu lucrătorii din agricultură de la Constanța, secțiunea regională întocmind un plan special de măsuri a trecut la organizarea unor manifestări de masă diferențiate. Bibliotecile de la sate organizează în comunele cu un procent redus de cooperativizare convorbiri pe tema Cine muncește în comun, câștigă, iar în comunele în care există gospodărie colectivă tema este Cine se înscrie, câștigă.

Recenta chemare la întrecere, lansată de Biblioteca regională Iași, a găsit un ecou în rândurile bibliotecarilor noștri, mobilizându-i și mai mult la întrecere. Ea va constitui un mijloc puternic de a ne antrena la noi eforturi și inițiative în întrecerea dintre bibliotecile de la sate.

INIȚIATIVE REMARCABILE

Preocuparea secțiilor de învățămînt și cultură și a bibliotecilor regionale pentru crearea unor condiții cit mai prielnice bunei desfășurări a concursului bibliotecilor de la sate, a dus la inițiative valoroase, a căror extindere va determina, fără îndoială, obținerea unor rezultate din ce în ce mai bune în munca cu cartea la sate.

Prezentăm în cele ce urmează câteva din aceste inițiative, care pot fi preluate de către toți cei care răspund de reușita concursului.

ZIUA CĂRȚII, ACASA LA CITITORI

În vederea intensificării muncii cu cartea la sate și pentru a face ca numărul cititorilor țărani muncitori să crească. Secțiunea de învățămînt și cultură a regiunii Ploești a luat inițiativă ca toate bibliotecile sătești, inclusiv cele ale căminelor culturale și ale caselor de citit să organizeze ZIUA CĂRȚII, ACASA LA CITITOR.

Această acțiune are un caracter permanent. Ea se va desfășura în fiecare duminică, zi în care bibliotecarii, ajutați de membrii colectivului voluntar, vor merge din casă în

casă, recomandînd cărțile cele mai potrivite nivelului, gustului și preocupărilor țăranilor muncitori.

Pentru deservirea imediată cu cărți a acestei categorii de cititori, bibliotecarul va lua cu sine un număr de publicații variate (literatură romînească, rusă și universală, literatură contemporană, de copii, lucrări agrozootehnice, știință popularizată, lucrări de ideologie, etc.)

Pentru ca acțiunea să aibă o reușită deplină; s-a adresat o scrisoare-chemare tuturor activiștilor culturali, profesorii și învățătorii din cuprinsul regiunii Ploești, invi-

îndu-i să participe la buna desfășurare a Zilei cărții, acasă la cititor.

Scrisoarea citită și discutată în cadrul consiliilor pedagogice, a avut ecoul așteptat. În majoritatea satelor din regiune, cadrele didactice au răspuns cu elan la această chemare, considerind ca o datorie de onoare să ajute în mod efectiv pe bibliotecari la răspîndirea cărții.

NICI O CASĂ FĂRĂ CITITOR

Așa se întitulează buletinul informativ pe care, începînd din luna mai a.c., îl editează biblioteca regională din Suceava.

Noul buletin face parte dintr-un plan de măsuri alcătuit de biblioteca regională în scopul intensificării schimbului de experiență — ca mijloc de generalizare a metodelor înaintate în munca cu cartea. Buletinul va apare lunar, și constituie un bun mijloc de a pune la curent pe toți bibliotecarii din regiune asupra realizărilor și inițiativelor valoroase ivite în cadrul concursului bibliotecilor de la sate.

În cuprinsul celor două pagini pe care le numără, buletinul are mai multe rubrici cu caracter permanent. Prima este o **Scrisoare metodică**. Luînd în considerare eficiența graficelor în ținerea evidenței caselor cu și fără cititori, tema scrisorii metodice din primul număr al buletinului a fost consacrată modului de întocmire și de ținere la zi a unui asemenea grafic.

Cea de a doua rubrică permanentă este **Ne scriu bibliotecarii**. Ea întrunește spicuri din informările pe care bibliotecarii de la sate le trimit lunar bibliotecii regionale, pînă la 10 ale lunii. Rubrica este extrem de mobilizatoare și totodată instructivă datorită alegerii unor aspecte semnificative din activitatea bibliotecilor. Iată cîteva din aceste spicuri:

Nișeni-Botoșani: „La dispensarul din sat s-a format un cerc de citit unde este responsabil tov. felcer Constantinescu Petru, care citește bolnavilor fragmente din cărți și discută cu ei diferite probleme actuale din ziare”.

(Pughiuc Aurelia)

Vama-Cîmpulung: „Biblioteca noastră a organizat în înfrîmîinarea zilei de 23 August o întrecere între cititorii bibliotecii, cu următoarele obiective: a. Un număr cît mai mare

de cărți citite; b. Cea mai bună recenzie sau prezentarea orală a unei cărți la alegere; c. Atragerea unui număr cît mai mare de cititori noi la bibliotecă. Câștigătorii vor obține premii în cărți”.

(Lanescu Ștefania)

Cacica-Gura Humorului: „Avem un cerc de citit cu lecturi în limba ucraineană și unul cu lecturi în limba polonă”.

(Bahan Victoria)

Rubrica următoare se întitulează **Insemnări de pe teren**. Aici sînt consemnate unele aspecte pozitive și negative înregistrate de lucrătorii bibliotecii regionale cu ocazia deplasărilor efectuate pe teren. După rubrica **Ce să citim** unde se recomandă titluri de cărți recent apărute, urmează rubrica **Cifre și fapte**, care înfățișează situația numărului de cititori și de cărți citite în bibliotecile sătești pînă la începutul lunii mai a.c., urmînd ca în viitor, fiecare număr al buletinului, să înregistreze situația existentă în luna respectivă. Acest folositor schimb de informații este incontestabil un sistem viu de a stimula activitatea bibliotecarilor. El ar trebui însă perfecționat prin defalcarea numerică, pe categorii a cititorilor cît și după conținut al cărților citite.

În fine, ultima rubrică enumără pe bibliotecarii fruntași pe regiune. Și aici este de făcut aceeași observație ca mai sus, în sensul de a nu se indica numai numărul cititorilor ci și al cărților citite. Nu trebuie uitat nici un moment că actualul concurs urmărește creșterea activității bibliotecilor și îmbunătățirea conținutului muncii acestora.

Buletinul editat de biblioteca regională Suceava se dovedește un mijloc operativ pentru realizarea unui schimb de experiență eficace și de informații reciproce între biblioteci. El constituie un exemplu de urmat și pentru alte biblioteci regionale.

PENTRU CUNOAȘTEREA REZULTATELOR FIECĂREI ETAPE

Necesitatea de a oferi bibliotecilor posibilitatea de a cunoaște rezultatele dobîndite în cadrul concursului a stimulat și alte inițiative asemănătoare. Unele biblioteci regionale cum sînt cele din București

și Orașul Stalin întocmesc un Buletin informativ la fiecare sfârșit de etapă, în care se prezintă o sinteză a concursului pe perioada respectivă. Scopul unor astfel de buletine este să analizeze activitatea bibliotecilor, să scoată în evidență succesele și lipsurile lor, să menționeze bibliotecile fruntașe și totodată să indice direcțiile către care bibliotecarii trebuie să-și îndrepte atenția pe viitor.

Parcursul buletinelor informative editate de cele două biblioteci dovedește elocvent acest lucru.

Buletinul nr. 2 al bibliotecii regionale Stalin a apărut cu ocazia încheierii etapei a doua a concursului bibliotecilor de la sate. Pe baza informărilor primite și a celor observate cu ocazia deplasărilor pe teren, el înfățișează în mod detaliat situația bibliotecilor, menționând numărul de cititori raportat la populația respectivă ca și indicele de citire. Găsim în coloanele buletinului și o analiză minuțioasă a felului în care bibliotecile au dus la sfârșit sarcinile concursului, analiza bazată pe o temeinică cunoaștere a faptelor de pe teren. Analiza este mai adâncită în buletinul bibliotecii regionale Stalin: în schimb, în buletinul editat de biblioteca regională „N. Bălcescu” din București activitatea bibliotecilor fruntașe pe etapa a doua a concursului este prezentată mult mai detaliat, oferind bibliotecarilor un exemplu mobilizator de urmat.

Trebuie semnalat ca un fapt îmbucurător critica justă adusă în ambele buletine tendinței nesănătoase a unor bibliotecari sătești și de cămine culturale, de a alerga după cifre în dauna calității muncii. Cu drept cuvânt se fac imputări aceluia care neglijează obiectivele esențiale prevăzute în regulamentul concursului și care se limitează numai la cifre. De asemenea, trebuie relevat caracterul de îndrumare ce se degajă din conținutul celor două buletine prin indicarea căilor de urmat pentru lichidarea deficiențelor semnalate.

Cele două etape care s-au scurs pînă acum, au dovedit utilitatea unor asemenea buletine informative. În regiunile respective, ele contribuie la crearea unei atmosfere de emulație în rîndurile majorității bibliotecarilor de la sate. Posibilități pentru editarea buletinelor informative se află în fiecare regiune. Trebuie să existe însă preocupare în această privință din partea lucrătorilor bibliotecilor regionale sau chiar raionale.

CONDIȚII ASEMĂNĂTOARE REZULTATE DIFERITE

Activitatea unei biblioteci se poate îmbunătăți numai cînd bibliotecarul este atras de munca sa, cînd el însuși este preocupat să-și ridice neconținut pregătirea profesională, politică și culturală, cînd știe limpede că obținerea unor rezultate bune în munca cu cartea, este condiționată și de sprijinul organelor tutelare, de felul în care celelalte instituții culturale și organizații de masă, înțeleg să colaboreze cu biblioteca.

Grăitor pentru cele de mai sus este activitatea bibliotecilor sătești Sarmisegetuza și Pui, din regiunea Hunedoara. Ambele au intrat în concurs aflîndu-se în condiții asemănătoare de muncă. Ele se numără printre primele biblioteci sătești înființate în comunele cele mai mari din raionul Hațeg. Dotate cu bogate fonduri de cărți, ele dispun de localuri satisfăcătoare pentru desfășurarea unui larg program de activitate. Totodată trebuie menționat că responsabili celor două biblioteci au în afara studiilor oficiale necesare funcției ce îndeplinesc și o vechime aproape egală în muncă. Tocmai de aceea devine interesant faptul că rezultatele obținute de cele două biblioteci în primele două etape ale concursului, sînt cu totul diferite.

În timp ce biblioteca din Sarmisegetuza a ajuns să se bucure de o largă popularitate în rîndurile țărănilor muncitori, reușind să atragă peste 60% din ei la citirea cărților, biblioteca din Pui are un număr redus de cititori, fapt care stabilește o primă și cea mai importantă demarcație între cele două biblioteci.

Care sînt cauzele care au dus la rezultate atît de diferite? În primul rînd atitudinea diferită a bibliotecarilor față de munca încredințată. Pe cînd tov. Ilieșu Augustin, responsabil bibliotecii sătești din Sarmisegetuza a depus eforturi susținute urmărind cu stăruință să atragă spre carte tot mai mulți cititori din rîndurile țărănilor muncitori, tov. Iancu Angela, responsabilă bibliotecii sătești din comuna Pui, a neglijat aproape în întregime îndeplinirea sarcinilor ce-i reveneau în cadrul concursului.

Dar să lăsăm mai bine să vorbească faptele.

Biblioteca sătească din Sarmisegetuza organizează numeroase manifestări de masă cu cititorii. În etapa II-a au avut loc 55 prezentări de cărți, 10 recenzii, 9 seri literare, 10 dimineți și seri de basme cu copii, 12 consfătuiri cu cititorii, 19 expoziții de cărți. În comună, fie în centrele mai populate, fie la școală, la cooperativă sau la bibliotecă, sînt afișate cu regularitate liste de cărți pe teme, cu ajutorul cărora țărani muncitori sînt informați asupra cărților existente în bibliotecă, insistîndu-se asupra celor noi sosită și îndemnîndu-i să vină la bibliotecă să le împrumute. Datorită bunei aprovizionări și interesului deosebit de către bibliotecar pentru păstrarea fondului de cărți, biblioteca numără în prezent aproape 10.000 volume.

Nu același lucru se întîmplă la biblioteca sătească din comuna Pui. Aici bibliotecara nu a întreprins suficiente acțiuni pentru a face cunoscute sătenilor cărțile cuprinse în fondul ei sau cele nou achiziționate. Și faptul este cu atât mai regretabil cu cît există multe posibilități în această direcție, dacă luăm în seamă mai ales seama de numărul mare de intelectuali din această comună, precum și de varietatea instituțiilor și întreprinderilor existente în localitate. Din păcate, bibliotecara n-a știut să folosească toate posibilitățile care-i stau la îndemînă în vederea intensificării muncii de popularizare și difuzare a cărților.

Buna deservire a cititorilor, satisfacerea cerințelor lor, au constituit obiective de seamă în munca bibliotecarului de la Sarmisegetuza. Aranjarea fondului de cărți pe probleme, conform clasificării zecimale, cunoașterea cărților, precum și a fiecărui cititor în parte, a permis bibliotecarului să realizeze o deservire diferențiată și rapidă. Iar atunci cînd unele cărți nu se găseau în rafturi în momentul cererii, cititorii n-au plecat nemulțumiți, căci bibliotecarul a știut să le recomande alte cărți, cu conținut asemănător.

Așa de pildă, țaranul muncitor Sip Ion, se interesa mult de cărțile oglîndind diferite aspecte ale transformării socialiste a agriculturii. Cerînd de la bibliotecă romanul Pămînt deștefinit de M. Șolohov care fusese împrumutat altui cititor, bibliotecarul a stat de vorbă cu el, și i-a recomandat să citească romanul Mitrea Cocor, de M. Sadoveanu. Tot pentru satisfacerea cititorilor

bibliotecarul s-a adresat bibliotecilor regionale și raională de la care a primit cîte o bibliotecă mobilă.

Pe această linie se observă o situație cu totul diferită la biblioteca sătească din Pui. Cititorii acesteea sînt nemulțumiți și de faptul că bibliotecara nu respectă întocmai programul de muncă afișat, din care cauză sînt nevoiți să bată drumul de nenumărate ori pînă o găsesc, pentru a restitui cărțile citite și a împrumuta altele noi.

E adevărat că bibliotecara este obligată să se deplaseze săptămînal pe teren pentru a îndruma celelalte biblioteci din raza comunei; aceste deplasări trebuie însă planificate din timp și anunțate și cititorilor. În general, bibliotecara se rezumă la înregistrarea cărților împrumutate acasă. Despre munca de îndrumare a cititorilor nici vorbă nu poate fi, căci bibliotecara nu cunoaște fondul de cărți al bibliotecii.

În mare măsură succesele bibliotecii din Sarmisegetuza se datoresc buneii organizări și funcționării a cercurilor de citit. Apreciînd rolul acestei forme de atragere a cititorilor și de răspîndire a cărții, bibliotecarul s-a îngrijit de îndrumarea permanentă a responsabililor respectivi, în vederea îmbunătățirii metodelor de muncă în cadrul acestor cercuri. Pentru a înlesni și mai mult difuzarea cărții, la sediul fiecărui cerc de citit a funcționat și cîte o mică bibliotecă de casă. Pe timpul verii aceste biblioteci își vor continua activitatea și vor fi deservite de responsabilii cercurilor de citit, care s-au familiarizat atît cu oamenii cit și cu cărțile pe care le popularizează.

O inițiativă demnă de relevat a bibliotecarului este organizarea unor cercuri de citit cu cetățenii alfabetizați la maturitate. Printr-o activitate specială se urmărește ca aceștia să-și formeze deprinderea de a citi singuri cărți și broșuri.

Axate pe preocupări din viața satului, lecturile în cercurile de citit contribuie necontenit la atragerea de noi cititori. Țărani muncitori ca: Dălinescu Costea, Isac Ion, Corni Simion, sînt acum cititori permanenți ai bibliotecii. Ei sînt, în același timp, povestitori de seamă, popularizatori ai cărților și ai bibliotecii satului.

Cum funcționează însă cercurile de citit din comuna Pui? Activitatea lor are un vădit caracter formal. Nefiind controlate și îndrumate la vreme de bibliotecară, cele 9 cercuri înființate în primul trimestru al acestui an, și-au încetat activitatea nu mult

de la intrarea lor în funcțiune. Lipsa de grijă față de aceste forme de muncă menite să dezvolte legătura dintre carte și țărâ-nimea muncitoare; reiese și din faptul că bibliotecara nici după indicațiile primite de la biblioteca raională nu a dat multă atenție cercurilor de citit, lăsându-le să funcționeze la întâmplare, ba chiar să-și înceteze complet activitatea.

În timp ce buna păstrare a fondului de cărți a fost tot timpul în atenția bibliotecarului de la Sarmisegetuza care a dus o fecundă muncă de lămurire cu cititorii, limitând la maximum deteriorările și pierderile de cărți, la biblioteca satească din Pui, s-a manifestat o neglijență nepermisă în această problemă importantă, având ca rezultat că un mare număr de cărți împrumutate anii trecuți, nu au fost încă recuperate. Aceasta înseamnă că în momentul de față, biblioteca nu poate să satisfacă multe din cererile de cărți ale cititorilor.

Situația existentă în cele două biblioteci reflectează, în bună măsură, și atitudinea diferită față de munca cu cartea, a organelor locale ale puterii de stat. Pentru comitetul executiv al sfatului popular al comunei Sarmisegetuza munca cu cartea constituie o preocupare permanentă. El a analizat periodic activitatea bibliotecii, ajutându-l pe bibliotecar la îmbunătățirea continuă a muncii. Ca stimulare bibliotecarul a fost evidențiat în dările de seamă și nu e de loc întâmplător faptul că pe prima etapă a concursului, biblioteca a și fost distinsă cu premiul I pe regiune. Nu același lucru se poate spune despre comitetul executiv al statului popular din comuna Pui. Acesta cunoaște îndeajuns de bine activitatea nesatisfăcătoare desfășurată de bibliotecă și totuși nu a luat vreo măsură pentru a îmbunătăți munca cu cartea în comună.

Din cele de mai sus se desprinde în mod elocvent faptul că obținerea de rezultate bune în munca cu cartea este necondiționat legată nu numai de posibilitățile directe ale bibliotecii, ci și de felul cum își duce munca bibliotecarul, de metodele pe care le aplică în popularizarea și difuzarea cărților, de modul în care izbuteste să îndrumeze lectura cititorilor.

Luând exemplul din activitatea bibliotecii din Sarmisegetuza și învășind din lipsurile bibliotecii de la Pui, bibliotecile vor putea să-și revizuiască propriul lor stil de muncă și să dea mai multă atenție desfășurării muncii cu cartea la nivelul cerințelor actuale.

ȘTIRI

Biblioteca Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene este una din cele mai mari biblioteci din Uniunea Sovietică. Ea posedă 12.500.000 de cărți, broșuri, reviste, hărți, manuscrise, etc. Numărul cititorilor-savanți, cercetători științifici, studenți — care recurg în fiecare an la serviciile bibliotecii este în medie de 30.000. În cursul anului trecut numărul împrumuturilor s-a ridicat la 2.450.000 iar cel al informațiilor bibliografice la 21.630. Biblioteca a întocmit și numeroase lucrări bibliografice. Printre cele mai importante amintim Cărți din secolul al XVIII-lea tipărite în caractere laice, 40 de ani de putere sovietică în Ucraina, Prima revoluție rusă din 1905—1907, precum și numeroase lucrări consacrate clasicii literaturii ucrainene: T. G. Sevcenko, I. Franko, M. Koșubinski, ș.a. Actualmente, biblioteca pregătește o bibliografie științifică a operelor lui T. G. Sevcenko și a lucrărilor consacrate marelui poet.

În nr. 5 al Buletinului U.N.E.S.C.O. pentru bibliotecă a apărut articolul Bibliotecile de la sate din România semnat de Ștefan Gruia, directorul Direcției bibliotecilor din Ministerul Învățământului și Culturii.

După ce face în introducere o sumară trecere în revistă a condițiilor în care s-au dezvoltat în țara noastră bibliotecile de la sate, articolul se oprește, în primul rând, asupra bibliotecilor de câmine culturale. Autorul arată modul de funcționare a acestor biblioteci și fondurile de cărți de care dispun, sprijinul ce-l primesc din partea sfaturilor populare pentru îmbogățirea fondurilor de cărți prin alocarea de fonduri bănești, în afara celor acordate de stat. Articolul subliniază apoi măsurile luate pentru îmbunătățirea continuă a muncii din bibliotecă. În continuare se descrie sistemul de biblioteci regionale, raionale și satești și se insistă asupra sarcinilor ce le revin.

În încheiere se prezintă rezultatul eforturilor depuse de bibliotecarii de la sate pentru creșterea permanentă a numărului de cititori și se arată interesul stărnit în rândul acestora prin organizarea de către Ministerul Învățământului și Culturii a actualului concurs între bibliotecile de la sate.

450 DE ANI DE LA

PRIMA TIPĂRITURĂ ÎN ȚARA ROMÎNEASCĂ

P. P. PANAITESCU

La 10 noiembrie 1508 apărea de sub teascurile tipografiei din Țara Românească prima carte tipărită în această țară. *Liturghierul* slavon, în limba liturgică folosită pe atunci de romini. Post fața sau epilogul cărții ne lămurește asupra împrejurărilor în care s-a tipărit *Liturghierul*, și de aceea îl traducem mai jos în românește din limba slavonă:

„A tot văzătorului și preabunului dumnezeu slavă și mărire, celui ce a dat să se îndeplinească orice faptă bună, care este începută întru dînsul, acestuia slavă și stăpînire în vecii vecilor. S-a început această carte numită *Liturghie*, din porunca domnului Io Radul voievod, căruia să-i fie pomenirea vecinică. Și s-a sfîrșit această carte din porunca celui în Hristos dumnezeu binecredincios și de Hristos iubitor și de dumnezeu puzit și prealuminat domn, Io Mihnea voievod a toată țara Ungrovlahiei și a Podunâului, fiul marelui Vlad voievod, în primul an al domniei lui, trudindu-se pentru această smeritul ieromonah Macarie. În anul 7016 (1508), crugul soarelui 16, al luni 5, indicațiunile 11, luna noiembrie 10 zile.”¹⁾

Cartea care se păstrează în trei exemplare la Biblioteca Academiei R.P.R. și într-un exemplar la biblioteca Institutului Teologic din Sibiu, are 256 pagini, numerotate pe caiete (15 caiete a câte 8 foi-16 pagini și al 16-lea cu 4 foi-8 pagini).

Textul începe cu învățătura sfîntului Vasile despre slujbă și cuminectură, urmează tabla de materii, apoi cele patru liturghii ortodoxe: slujba diaconului, liturghia lui Ioan Gură de Aur, a lui Vasile cel Mare, liturghia „celor înainte sfînte”, după care urmează o serie de rugăciuni, rînduiala utreniei și vecerniei, la urmă epilogul tradus mai sus.

Din epilogul amintit se vede că această carte a fost tipărită din inițiativa și cu cheltuiala domnului Țării Românești Radu zis cel Mare (1495—1508). Primul patron al ti-

pografiei nu a văzut însă rezultatele operei inițiate de dînsul, deoarece a murit în aprilie 1508. Cartea a apărut abia șapte luni mai tîrziu, în noiembrie același an, în domnia lui Mihnea cel Rău, eroul cunoscutei nuvele a lui Alexandru Odobescu.

Meșterul tipograf care a tipărit prima carte din țara noastră este ieromonahul Macarie. Macarie este un meșter tipograf cunoscut prin lucrările sale anterioare așezării sale în Țara Românească. La 1493 el se afla într-un mic stat slav de pe marginea mării Adriatice, Zeta, sau Muntenegru, unde domnea „domnul” Gheorghe Terțnoievici. La mănăstirea de la Cetinje, Macarie, care învățase meșteșugul tipografiei la Veneția, a tipărit mai multe cărți slavone de cult: un *Octoih*, o *Psaltire*, un *Molitvelnic* (carte de rugăciuni). La 1496 activitatea tipografiei slave din Muntenegru încetează din cauză că această țară este cotoplită de turci.

Trecerea lui Macarie tipograful din Muntenegru în Țara Românească se explică prin legăturile pe care le avea Radu cel Mare cu regiunile sîrbești și cu stăpînitorii politici și bisericești de acolo. Între alți refugiați din Muntenegru ajunși mai tîrziu în Țara Românească a fost și fiul lui Gheorghe Terțnoievici, Solomon, care a găsit adăpost la curtea domnilor romini. Este foarte probabil că el a adus sau a mijlocit aducerea meșterului Macarie, pentru a începe lucrul în tipografia din Țara Românească.²⁾

Stabilit în această țară, Macarie a tipărit pentru biserica românească de limbă slavă, trei cărți în decurs de patru ani, întîi *Liturghierul* din 1508, apoi *Octoihul* din 1510 sub domnia lui Vlad cel Tînăr (1510—1512), *Tetravanghelul* (cele patru *Evangelii*), tipărite la 1512, din porunca lui Neagoie vodă Basarab (1512—1521). Postfețele celor două din urmă dintre aceste cărți sînt ca frazeologie identice cu prefața pusă de Macarie în fruntea *Octoihului* tipărit de dînsul în Muntenegru la 1493, ceea ce arată în chip

¹⁾ Traducerea epilogului și la I. Bianu și N. Hodos. *Bibliografia românească veche*. I. p. 6—7, în care însă s-au strecurat o sumă de greșeli și omisiuni.

²⁾ Vezi, P. P. Panaitescu, *Octoihul lui Macarie (1510) și originea tipografiei în Țara Românească*. București, 1939.

neîndoielnic identitatea între Macarie tipograful din Muntenegru și Macarie tipograful din Țara Românească. Totuși, dacă meșterul a fost același, tipografiile au fost, în schimb, diferite. Litera subțire și mică a tipografiei slave de la Cetinie nu este aceeași ca litera groasă și mare a tipografiei muntene. Ornamentele literelor inițiale și ale stemelor sînt total deosebite. Pe cînd cele din Muntenegru sînt de caracter apusean de renaștere (ornamente geometrice și figuri umane cu umbre și perspectivă), cele din Țara Românească reproduc podoabele vechilor manuscrise slave din Moldova, de stil floral bizantin. În sfîrșit, limba celor două grupe de cărți diferă: cele tipărite în Muntenegru au în special un caracter sîrbesc medieval, cele din țara noastră sînt influențate de limba bulgară medievală, folosită și în manuscrise slave, precum și în actele de cancelarie domnească din acea vreme, scrise în Țara Românească.

Această comparație arată că Macarie nu a venit cu tipografia lui din Muntenegru în Țara Românească, dealtfel tipografia nu aparținea, ci era a patronului său, Gheorghe Ternoievici. El a fost angajat ca meșter-șegar de domnul Țării Românești, care avea nevoie de un bun tipograf pentru tipărirea cărților, pe care o pusea la cale pentru nevoile bisericii din țara lui. Domnul și autoritățile bisericești din Țara Românească au procurat manuscrisele slave, copiate în mănăstiri, al căror text a fost cules în tipografie, iar ornamentele săpate în lemn, de meșteri romîni, au format partea de podoabă a cărților, imitată după ornamentația acelorași manuscrise.

În ce privește litera tipografiei folosită de Macarie în Țara Românească, ea nu se potrivește cu litera de origine venețiană a tipografiei muntene. Este posibil ca domnul romîn să se fi adresat altei oficine venețiene pentru a-i procura litere și presa tipografică, însă faptul că tiparul românesc este mai gros și mai puțin elegant decît cel venețian și cel slav muntenean de origine venețiană, ar arăta altă origine. Nu este exclus ca literele să fi fost tăiate și luate în țară. În adevăr, în 1562 meșterul tipograf sîrb Mardarie din mănăstirea Mîrkașa tipărind o evanghelie, afirmă în postfață: „Am lucrat cu mîna aceste slove de fier și aramă și din altele, cu mare trudă și năzuință“. ³⁾ De vreme ce un ieromonah

sîrb a putut lucra litere tipografice într-o mănăstire sîrbească, nu este exclus ca și în Țara Românească, în același veac, să se fi putut lucra litere pentru tipografia locală. Chestiunea rămîne însă deocamdată deschisă.

Este însă evident că materialul tipografic a fost de comandă, nu este materialul unei alte tipografii aduse de Macarie în Țara Românească. Același lucru se poate spune și despre hirtie. Filigranele hîrtiei folosite la tipărirea celor trei cărți scoase de sub teascurile primei tipografii din Țara Românească sînt foarte variate (balanța, pălăria de cardinal, săgeata, ancora în cerc, foarfece, stema cu două săbii încrucișate). Cele mai multe din aceste filigrane sînt ale hîrțiilor de proveniență italiană, și mai ales venețiană, afară de ultima, care este germană din Saxonia ⁴⁾. Marea varietate a hîrtiei folosite în tipografia din Țara Românească, arată că nu era o sursă apropiată, de unde se putea procura hirtie în cantitate masivă, ci ea se cumpăra în cantități mici de la diferiți negustori, care o aduceau cu amănuntul în țară. Un centru în care în acea epocă (1508—1510) se putea procura hirtie tocmai cu mărcile amintite mai sus, era Sibiu în Transilvania, oraș cu care Țara Românească întretinea constante legături comerciale ⁵⁾.

Toate acestea arată că tipografia se afla sub direcția supraveghere a domnului țării și a autorității bisericești. Acest fapt este confirmat și de unele date neobservate pînă acum asupra conținutului *Liturgierului* lui Macarie.

În primul rînd, din compararea textelor celor patru exemplare ale *Liturgierului*, cele trei din Biblioteca Academiei R.P.R. și cel din biblioteca Institutului Teologic din Sibiu, se poate vedea că unul din cele 16 caiete care alcătuiesc, cum am spus, această carte, a fost tipărit de două ori. Este vorba de caietul 2, care cuprinde, ca toate celelalte, afară de ultimul, 16 pagini. Acest caiet se află în exemplarele amintite mai sus, în două variante deosebite. O variantă cuprinde mai mult text tipărit cu roșu, dar cu greșeli de ortografie și cu numeroase cuvinte sărite. Celălalt cuprinde mai puțin text

⁴⁾ C. M. Briquet. *Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier. (1282—1600)*. IV volume, Paris 1907.

⁵⁾ *Quellen zur Geschichte Siebenbürgens. Rechnungen aus der Archiv der Stadt Hermannstadt, Sibiu, 1880*, tablele de la urmă, cu reproducerea filigranelor folosite în registrele orasului în epoca din jurul anului 1500.

³⁾ I. Karataiev. *Opisanie slaviano-russkikh knig. (1491—1600)*. St. Petersburg, 1878, p. 107.

cu roșu, ortografie mai corectă, fără omissiunile ce se pot observa în prima versiune a acestui caiet. Este clar că autoritățile bisericești din țară au observat că în această parte a tipăriturii s-au strecurat numeroase greșeli, inerente, dacă ne gândim că e vorba de prima carte scoasă cu acest meșteșug nou în țară. A fost nevoie atunci să se tipărească din nou coala întregă ce cuprindea acele greșeli, și să fie redată într-o formă mai corectă. Însă în acel moment, cînd s-a luat hotărîrea, era prea tîrziu, în ce privește o sumă de exemplare, care fuseseră trimise pe la diferite mănăstiri și biserici din țară. De aceea operația schimbării caietului al doilea s-a putut face numai pentru o parte din exemplare și anume pentru cele care rămăseseră în depozit. Astfel se explică de ce azi avem unele exemplare ale liturghierului din 1508 cu coala a doua în prima versiune, pe cînd altele cuprind aceiași coală în versiunea corectată.

Un al doilea fapt interesant și neobservat pînă acum, care dovedește continua supraveghiere a autorității tutelare asupra primei tipografii din țara noastră de acum 450 de ani, este introducerea ulterioară a unei rugăciuni în anexele Liturghierului. Anume, în tabla de materii, care cum am spus, se află înaintea textului liturghiilor și rugăciunilor, este trecută în rîndul acestora din urmă și o rugăciune spusă duminica, după canonul treimeii. Deși figurează în tablă, această rugăciune nu se află în text și la locul indicat avem altă rugăciune intitulată: „Rugăciune spusă la litie, cînd vrei“ (deci cînd va fi nevoie). Textul ei este acesta, în traducere romînească: *Încă ne rugăm pentru pămîntul locului acestuia și a acestui sfînt locaș și a întregii cetăți și a ținutului, de foamete, de pierzanie, de cutremur, de potop, de foc, de sabie, de năvălirea celor de alt neam și de lupte interne și pentru aceasta facem rugăciune lui Dumnezeu cel bun și iubitor de oameni, ca să fie cu bine și cu liniște și cu viață plăcută, ca să ierte păcatele noastre și să îndepărteze orice minie îndreptată asupra noastră și să ne mintuiască de supărarea sa - cuvenită și dreaptă și să ne miluiască cu îmbrăcarea țării noastre cu bunurile bunătății sale“.*

Am putea numi această invocație: *rugăciunea pentru apărarea țării*. Ea nu era destinată să figureze în Liturghier, atunci cînd cartea a fost trimisă la tipar, de vreme ce lipsea din tabla de materii tipărită la început. În cursul tipăririi, a fost scoasă din text o rugăciune, cea ce se spune după canonul treimeii, și în spațiu astfel ciștigat a fost intercalată rugăciunea pentru apărarea țării. Am putea bănui că substituirea s-a făcut după moartea primului inițiator al tipografiei, Radu Vodă și după urcarea în scaun a lui Mihnea cel Rău. Atunci au fost „lupte interne“ cu boierii Craiovești, atunci s-au ivit amenințări de „năvălirea celor de alt neam“. Introducerea acestei rugăciuni speciale are deci un sens politic. La un moment dat în timpul tipăririi a fost modificat Liturghierul, adăugîndu-se o rugăciune, care după credința celor de atunci, era menită să ajute la scoaterea țării de sub primejdiile care o amenințau.

Dar și această constatare este încă o dovadă că, tipărirea cărții, deci întreaga lucrare a tipografiei, se făcea sub supravegherea constantă a autorității domnești și bisericești.

Toate aceste constatări care privesc istoria celei dintîi cărți tipărite în țara noastră, sînt de puse în legătură cu împrejurările care au provocat introducerea tiparului în țările romine. Am arătat că înființarea primei tipografii nu se datorește inițiativei meșterului tipograf venit din Muntenegru, căci în acest caz ar fi venit cu literele lui. Literele, textele de publicat, au fost pregătite din țară, la fel și ornamentele; publicarea s-a făcut sub supravegherea strictă a autorității țării Romînești. Sîntem în drept să socotim că întreaga inițiativă pornește de la domnul țării Romînești, stăpînul și patronul tipografiei.

Epoca de la începutul secolului al XVI-lea a însemnat pentru istoria noastră o vreme de întărire a puterii centrale a statului feudal în minile domnului și a curții lui. Astfel a fost și în Moldova sfîrșitul domniei lui Ștefan cel Mare, care a pus frîu, adesea în chip drastic și violent, anarhiei marilor boieri, supunîndu-i autorității lui. În țara Romînească în domnia lui Radu cel Mare

se constată aceeași politică de centralizare domnească, dar cu alte mijloace. Până atunci, în mare parte biserica era sub influența feudalilor, fiecare mare boier avea pe moșiile sale bisericile și mănăstirile care depindeau de dînsul, independente de domnie. Biserica în Evul Mediu reprezenta o putere spirituală, pe care domnul a înțeles s-o cîștige în favoarea creșterii puterii sale în interior. De aceea Radu cel Mare a adus în țară pe fostul patriarh de Constantinopol, Nifon și sub oblăduirea lui a procedat la o reformă a administrației bisericii, care consta în supunerea bisericii boierești sub autoritatea episcopatului, care la rîndul său se afla sub influența domniei. Aceste fapte sînt clar arătate în viața patriarhului Nifon, care a fost scrisă puțin timp după moartea lui. „Viața” spune că Nifon venind în țară chemat de Radu, „află turma neplecată și neascultătoare și biserica izvrătită”, ceea ce înseamnă că nu asculta de autoritatea centrală. Sinodul adunat cu acel prilej, discută împreună cu clericii și cu boierii „de domnie și de boierie, de mănăstiri și de biserică”, adică despre raporturile dintre ele. Atunci numește Nifon doi episcopi noi, de Rîmnic și Buzău, și se hotărăște „ca să se înderepteze toată țara de la arhierii”⁶⁾. Ultima frază arată că miezul reformei stă în supunerea întregii biserici sub episcopat, scoaterea ei de sub autoritatea feudală.

Pentru îndeplinirea acestei reforme politico-bisericăști, care urma să întărească puterea domnească, era nevoie de pregătirea noii preoțimii; domnul trebuia să dea preoților cărți de învățătură, să aibă în slujba sa un cler pregătit. Așadar înființarea tipografiei în țara noastră nu este o simplă întâmplare, cum s-a crezut pînă acum, pripășirea pe la noi a unor meșteri pribegi, ci are legături cu momentul important al istoriei noastre în epoca feudală; momentul înțării autorității domnești prin biserică, împotriva fărâmițării feudale, o nouă treaptă de progres în dezvoltarea orînduirii acesteia.

Apariția primei cărți tipărită pe pămîntul românesc, acum 450 de ani este deci în funcție de dezvoltarea istorică a țărilor romîne, un factor de progres al culturii și al dezvoltării politice.

⁶⁾ *Viața și tratul sfîntului Nifon patriarhul Constantinopolului*, ed. Tit Sîmedrea. Bucur'esti, 1937. p. 8-9.

La Tîrgul Internațional din Paris s-a rezervat un loc de seamă și cărții.

Un stand interesant la această expoziție prezintă Deutscher Buch Export und Import din Leipzig care cuprinde cîteva din principalele lucrări ale editurilor din Republica Democrată Germană, oferind o mare variație de domenii și de titluri, începînd cu cărțile de artă și terminînd cu cele de medicină destinate specialiștilor.

*

Universitatea Kandy din Ceylon care numără circa 2500 de studenți, unicul institut superior de studii din această țară, posedă o bibliotecă și o sală de lectură, în care se puse la dispoziția cititorilor și un mare număr de cărți traduse din limba rusă, în special operele clasice.

Cu prilejul vizitei pe care delegația sindicatului din învățămîntul sovietic a făcut-o la Ceylon, conducerea universității a insistat pentru intensificarea schimbului de cărți cu Uniunea Sovietică, dat fiind marele interes pe care aceste cărți îl sîrnesc în rîndurile studenției.

*

Cu prilejul aniversării a 90 de ani de la nașterea lui Maxim Gorki, Biblioteca germană de Stat din Berlin, a organizat la Institutul de Slavistică al Universității Humboldt o expoziție cu tema **Gorki în Germania**. Cele 12 vitrine cu exponate, precum și cele 10 tabele cu material ilustrativ, oglindesc în ordine cronologică, bogata muncă de creație a lui Gorki în Germania.

Materialul expus cuprinde primele traduceri ale celor dintîi lucrări ale lui Gorki, critici și recenzii asupra spectacolelor **Micii burghezi** și **Azilul de noapte** în teatrul Max Reinhardt, precum și mărturii apărute în literatura germană, despre preluarea de care s-a bucurat opera lui Gorki în rîndul clasei muncitoare germane și al intelectualității progresiste în trecut, precum și în primul stat german de muncitori și țărani.

*

La Calcutta s-a ținut cea de a doua conferință a Asociației bibliotecarilor specializați din India. În cadrul celor două zile ale conferinței au fost dezbătute temele: planificarea industrială și serviciile de documentare și formarea personalului bibliotecilor indiene specializate.

Figura omului nou în literatură

Bibliografia concursului „Lubiți cartea” cuprinde multe scrieri cu temă din actualitate, dar relativ puține față de bogata literatură creată în cincisprezece ani de la eliberarea țării de sub jugul fascist și un deceniu de la instaurarea republicii populare. În fiecare din aceste scrieri, cu modalități diferite, specifice scriitorului respectiv, realitatea se vedește în ceea ce are ea esențial. Trecutul e arătat cu tot cortegiul lui de nenorociri aduse de exploatarea burghezo-moșierească. Presentul înseamnă luptă și muncă, luptă cu dușmanii răsturnați de la putere și uneltele lor, luptă cu mentalitatea veche și deprinderile moștenite din timpurile grele ale exploatării, muncă pentru construirea bazelor materiale ale socialismului, pentru o viață mai bună. Iar viitorul, din ce în ce mai limpede conturat pe baza victoriilor obținute, se arată plin de nădejdi, luminos și îmbelșugat.

Propunem organizarea unui concurs având ca temă figura omului nou în literatură, concurs care trebuie să fie un bun prilej de a trece în revistă și a vorbi alături despre succesele cât și despre greutățile întâmpinate de poporul nostru în drumul construirii socialismului.

Lucrările pentru acest concurs îmbrățișează aspecte variate din lupta pentru construirea socialismului. Ele sînt operele unora dintre cei mai valoroși scriitori actuali, romîni sau de altă naționalitate. Astfel Marin Preda în *Desfășurarea* și V. Em. Galan în *Bărăgan*, oglindesc frământările din viața satului, în legătură cu transformarea socialistă a agriculturii. Poemul *Lazăr de la Rusca* de Dan Deșliu se preocupă de un alt aspect al acestei adevărate revoluții care este colectivizarea. Nagy Istvan, scriitor de naționalitate maghiară, din R.P.R. înfățișează în romanul *La cea mai înaltă tensiune* un alt act revoluționar al clasei muncitoare: naționalizarea marilor întreprinderi și uzine și lupta pentru consolidarea lor. Iar Petru Dumitriu, autorul altui de apreciată lucrări *Cronica de familie*, se preocupă în *Pasărea furtunii* de schimbările petrecute în viața pescarilor după alungarea exploătorilor.

Elată acum întrebările de concurs formulate pe baza lecturii acestor lucrări importante din literatura noastră nouă. Bibliotecarii care vor organiza acest concurs se vor adresa redacției spre a primi răspunsurile în scris.

INTREBĂRI

1) În romanul *Bărăgan* de V. Em. Galan se povestesc întâmplările prin care trece muncitorul Anton Filip, trimis ca director la ferma de stat din Lespezi, pe malul lacului Borcea, în cadrul campaniei pornită de partid pentru crearea primelor unități socialiste în agricultură. În ce an se petrec aceste fapte și care este meseria adevărată a noului director?

2) La Lespezi, Anton Filip socoate pe bună dreptate că sprijinul său principal trebuie să fie organizația de bază de partid de la fermă. De aceea, cu aprobarea orga-

nelor superioare, el înființează o grupă de partid. Cine sînt ceilalți membri ai acestei grupe și care este prima ordine de zi a primei ședințe a ei?

3) În ce împrejurare dramatică și în timpul căreia campanii ne povestește autorul că și-a cunoscut Anton Filip soția?

4) La puțină vreme după preluarea direcției la ferma de stat Lespezi, lui Anton Filip îi vine un ajutor prețios, dar cu care are mult de furcă chiar de la început. Cine este acest ajutor și cînd are el vreme — după propria-i mărturisire — să gîndească mai adînc la faptele sale?

5) În poemul *Lazăr de la Rusca de Dan* Deşliu este prezentată figura unui alt luptător pentru construirea socialismului în ţara noastră. El a căzut sub loviturile mişeleşti ale chiaburilor, care-l duşmăneau pentru că era un militant activ pentru transformarea socialistă a agriculturii. De cine era însoţit Lazăr în dimineaţa când se întorcea către satul său şi a fost atacat de bandiţi?

6) Ce carte rămâne deschisă acasă, pe masă, carte pe care Lazăr o citea cu mult nesăţ şi o deosebită atenţie?

7) Cum au fost pedepsiţi bandiţii care au torturat şi omorât pe Lazăr de la Rusca?

8) Care este numele ţăranului muncitor ucis mişeleşte de nişte bandiţi în munţii Banatului, întâmplare ce a inspirat pe poetul Dan Deşliu să scrie poemul său *Lazăr de la Rusca*?

9) Care este numele personajului principal din nuvela *Desfăşurarea de Marin Preda*?

10) Care este primul ţăran muncitor cu care se încep lucrările de „desfăşurare“ a viitoarei gospodării colective din Udupu, despre care povesteşte Marin Preda în nuvela sa *Desfăşurarea*?

11) Pentru a ajuta pe ţăranii muncitori din Udupu să formeze colective şi pentru a zădărnici uneltirile duşmanului, comitetul raional de partid trimite acolo un instructor. Cine este acest instructor de partid şi de când îl cunoaşte el pe Ilie Barbu, ţăranul sărac ale cărei frământări le urmăreşte autorul în nuvela sa?

12) Ilie Barbu a muncit o viaţă la bogăţani, fără să se aleagă cu nimic. Soţia lui, Gherghina era la fel de săracă. Cu toate acestea el reuşeşte să-şi construiască o căsuţă şi să-şi cumpere o pereche de cai. De unde are banii necesari?

13) În cinstea lui Ion Ţurlea, prietenul său, Ilie Barbu pregăteşte o cină sărbătorească, tăind o găină şi împrumutând o sticlă de ţuică. Cine ajunge să se bucure de această cină?

14) Pentru ce funcţie în cadrul gospodăriei agricole colective, se hotărăşte organizaţia de bază de partid din Udupu să-l propună pe Ilie Barbu?

15) După toate frământările din acea zi memorabilă a „desfăşurării“ celor înscrişi în gospodăria colectivă, după bătaia din oasa chiaburului Trafalică, Ilie Barbu este totuşi

nespus de mulţumit. El şi-a regăsit prietenii adevăraţi şi a avut o primă ciocnire cu duşmanii ţărănimii muncitoare, pe care îi ura de moarte. Acum, gândindu-se cu drag la viaţa în colectivă, el face primele planuri de viitor în legătură cu gospodăria cea mare, care trebuie să înflorească şi să prospere. La ce anume se referă aceste planuri?

16) Care este marele act revoluţionar al clasei muncitoare din ţara noastră, cu care se deschide romanul *La cea mai înaltă tensiune* de Nagy Istvan?

17) În ce oraş din ţară se petrec întâmplările povestite în romanul *La cea mai înaltă tensiune*?

18) Problema principală a uzinei, care dă multă bătaie de cap noilor conducători ridicaţi dintre muncitori, e problema turnătoriei. Cine îl ajută pe directorul Buesi în rezolvarea ei?

19) Romanul *La cea mai înaltă tensiune* începe prin povestirea unei călătorii cu automobilul a unui din personajele principale ale cărţii. Finalul este de asemenea scena unei călătorii cu maşina a unui alt personaj important al romanului. Cine sînt cei doi călători, încolo plecau ei şi care e semnificaţia acestui procedeu artistic întrebuiţat de autor în construirea lucrării sale?

20) Trei pescari din Danilofca, Filoftei Romanov, Trofin Popov şi Adam Jora plecau pe mare într-o zi de început de toamnă anul 1938. Ziua e liniştită, înăbuşitoare. Deodată soseşte la ei un mesager neaşteptat şi le aduce o veste nu tocmai plăcută. Cine era acest mesager şi ce veste le aducea?

21) Pentru ce faptă anume a fost condamnat Adam Jora?

22) Unde şi în ce împrejurare ia cunoştinţă pentru prima dată Adam Jora despre comunişti?

23) Adam Jora este trimis ca instructor de partid pe vasul „Steaua din Octombrie“. El ajunge acolo în timpul unei furtuni. Care e primul om pe care-l întâlneşte pe punte?

24) După ce află de întoarcerea lui Adam Jora, şi după ce se întâlneşte cu el la Constanţa (cînd Adam nu o înţelege şi o alun-gă) Uliana pleacă de la Simion Danilov şi-şi caută adăpost în sat. Cine anume o adăposteşte?

25) Care e ultima încercare povestită de autor prin care trece Adam Jora?

Consultații în sprijinul concurențelor

IRINA ȘERBAN
Bibliotecar șef la Biblioteca raională
Satu Mare

După primirea broșurii care cuprinde instrucțiunile și condițiile noi ale concursului „Iubiți cartea”, inclusiv faza superioară privind „Intrecerea prietenilor cărții”, colectivul bibliotecii raionale din Satu Mare a luat măsuri să asigure o largă popularizare a listelor de cărți obligatorii și la alegere în rândul cititorilor noștri. Pentru atragerea de noi cititori în concurs am organizat diferite acțiuni de masă.

Dorind a veni în ajutorul purtătorilor însignei „Prieten al cărții” — care și-au exprimat dorința de a participa la faza superioară a concursului, am hotărât să organizăm consultații și să inițiem pe concurenți în întocmirea lucrărilor în scris — aceasta fiind prima condiție a fazei superioare. În scopul unei pregătiri temeinice a concurenților am atras la orele de consultație pe tov. profesor Novac Nicolae de la liceul cu limba de predare română și profesor Rög Iosif de la liceul cu limba de predare maghiară, amândoi fiind de altfel membri ai colectivului nostru voluntar.

Primele consultații le-am organizat în cadrul întreprinderii C.L.D.C. unde avem 36 de purtători de insigne. Orele de consultație au fost fixate pentru fiecare joi după amiază, zi când salariații sînt liberi. Venirea comisiei de consultații în întreprindere, în mijlocul salariaților, a fost mult apreciată, ceea ce a fost dovedit și prin faptul că 4 săptămîni la rînd

consultațiile au fost ținute cu numeroși participanți.

Au fost prelucrate problemele cele mai importante de care concurenții trebuie să țină seamă la întocmirea lucrărilor în scris. Am analizat cum trebuie scos la iveală rolul și scopul cărții, personajele principale sau cele mai caracteristice, concluziile și învățămintele operei respective.

Pentru reușita consultațiilor a fost întrebuit un material bogat de informare ca: prefețele și introducerile operelor respective, revistele și ziarele care publică critici și recenzii literare ca: Gazeta literară, Contemporanul, Știința tineretului, Utunk, Igaz Szó, Előre, etc.

Consultațiile au fost foarte instructive, bogate în conținut. Ele au însemnat un ajutor prețios pentru concurenți în întocmirea lucrărilor. Mulți dintre participanți au făcut și conspecte, ceea ce le-au ușurat întocmirea lucrărilor definitive. Din cei 36 de purtători ai insignei care au participat la consultațiile noastre, 29 au prezentat lucrări în scris pentru faza superioară.

În afară de ajutorul acordat participanților, consultațiile organizate au prilejuit popularizarea bibliotecii noastre, aducînd mulți cititori noi ca tov. S. Armaș, Danco Iosif, Sisca Ion și alții.

Experiența ne-a arătat necesitatea organizării consultațiilor mai ales la acele întreprinderi sau uzine unde sînt grupați numeroși participanți.

025.3

CARTE

sau PERIODIC?

AL. DUȚU

Cercetător principal la Biblioteca Academiei
R.P.R.

Separarea fondului de "publicații ale bibliotecilor în cărți și periodice are o rațiune care n-a fost vreodată contestată; pe linia acestei separări se înfășnesc, însă, o serie de publicații care întrunesc adesea trăsăturile ambelor categorii. Într-o bibliotecă mai mare, ele sînt prilej de discuție alături de serviciul de catalogarea cărților și serviciul de catalogarea periodicelor, cît și între aceste unități și serviciul de procurări, care, într-un sistem ideal, grupează și dirijează publicațiile intrate.

Incadrarea unei publicații în categoria carte sau periodic de care se ocupă cel puțin 3 colective de lucru, interesează mai ales pe cititor, beneficiarul muncii lăuntrice din bibliotecă, ea precizează raporturile dintre catalogarea cărților și a periodicelor și procurarea publicațiilor, definește limita dintre carte și periodic și anticipează necesitățile publicului cititor, care cere să aflu în forme cît mai clare date despre tipăriturile căutate.

Problema aceasta a cărților-periodice sau periodicelor-cărți trebuie să fie în atenția bibliotecilor mari, cu un număr mare de intrări; ea interesează și bibliotecile mai mici, care se lovesc de aceleași imprecizuni ale normelor. Dacă, într-adevăr, organizarea periodicelor așteaptă o rezolvare, poate mai mult și mai urgent decît cea dată în privința cărților¹⁾, discutarea și soluționarea acestei categorii de publicații nu trebuie să întârzie.

Confuzia se datorește, în primul rînd, folosirii improprie de către editori a termenilor „volum“, „număr“, datorită redactării neuni-

tare a foii de titlu și a utilizării datelor înfășnate la cărți și la unele periodice (editură, editori, chiar autori). S-a propus clasificarea acestor publicații hibride în categorii cu regim deosebit: s-a vorbit de continuări, serii provizorii și pseudoserii, dar gruparea nu pare practică. Căutîndu-se cuprinderea acestor publicații în grupe clar definite, marile biblioteci au organizat fondul de „continuări“ la cărți și au precizat felurilele categorii ce pot intra la periodice.

Socotim că trebuie pornit de la două criterii generale, cînd se face categorisirea acestor publicații hibride:

1) în profilul căror publicații se încadrează ele (cărți sau periodice)?
2) unde este mai util cititorului să le găsească?

*

Apărute la începutul veacului XVII, ziarele, periodicele sînt excelență au răspuns nevoii crescînde a negustorilor de a avea știri despre starea politică a țărilor în care se exportau mărfuri sau despre situația recolțelor și pierderile de vase, în vederea fixării prețurilor. Cu asemenea scop apar în Olanda, la sfîrșitul veacului XVI noutățile manuscrise, relatînd știri de interes comercial și tot pentru aceasta gravorul și tipograful Abraham Verhoeven din Anvers obține la 1605 de la arhiducii Albert și Isabela un privilegiu „pentru a tipări și a grava în lemn sau în cupru și de a vinde în țările aparținînd jurisdicției lor, toate noutățile recente despre victoriile, asediile și cuceririle cetăților pe care suszișii principi le-ar face sau le-ar cîștiga în Olanda și pe malurile Rhinului“. La 1620 Amsterdamul era inundat de știri: două „corantos“ în olandeză apăreau săptămînal alături de foile manuscrite, cu știri mai confidentiale. Aceste „jurnale“ treceau granițele Olandei și după modelul lor apărea la 20 februarie 1621 primul ziar francez: „Courant d'Italie & l'Allemagne“²⁾. Dacă totuși aceste publicații nu

1) D. Muster: *Evidența publicațiilor în bibliotecile de învățămînt superior. „Călușua bibliotecarului“*. Buc., 10 (1957), nr. 3, p. 34-35.

2) Folke Dahl: *Les débuts de la presse française*. Göteborg 1951, p. 4-7 (Acta bibliothecae Götoburgensis, IV).

erau încă ziare, ele trebuiau să ducă la acestea. Se ajunsese, probabil, de la început a se grupa mai multe evenimente pe aceeași pricepere a unui om, încurajat de curiozitatea crescândă a publicului, avea să dea un titlu uniform acestor foi volante, stabilind între ele o ordine succesivă și asigurându-le o periodicitate, ziarul era creat³⁾.

Odată cu ziarele au apărut și calendarele, care pînă în ziua de astăzi au rămas în mintea fanților „Cartea” cu știri. Ziarul și calendarul dezvoltându-se, au înlesnit nașterea revistei și au prezentat unui public cititor avid de știri, ultimele și cele mai curioase noutăți din lume. Nașterea și creșterea periodicelor este deci o problemă deosebit de interesantă, pentru că ea marchează, în primul rînd, evoluția unei forme de comunicare intelectuală rapidă și eficientă; consecințele sale culturale sînt nenumărate.

Pomînd de la această trăsătură, periodicele au fost definite ca publicații în curs de apariție, cu termen nedeterminat, angajîndu-se, în anii din urmă, o discuție mai lungă pentru alegerea denumirii celei mai potrivite: „periodic” sau „publicație în serie”⁴⁾. S-a arătat că periodicul este „o publicație cu apariții periodice, ale cărei exemplare se compun, de regulă, din mai multe comunicări ale unor autori diferiți⁵⁾. Evident, însă, că atît caracterizarea „periodicitate”, cît și pluralitatea autorilor nu sînt suficiente pentru categorisirea publicațiilor hibride: periodicitate poate avea și o colecție sau un dicționar apărut în fascicule, după curir pluralitatea autorilor poate fi înfîșurată „cît la Culegeri”, cît și la lucrările, foarte moderne, în colectiv. Rămîne așadar ca trăsătură caracteristică pentru periodic, faptul că publicația respectivă, apărînd la intervale fixe, nu are un sfîrșit mai dinainte stabilit, ci își propune să urmărească o activitate sau o idee ce se desfășoară în timp, relatînd cititorilor toate fazele și etapele sale. Un periodic va cuprinde, spre deosebire de carte, elementul „în curs de desfășurare”, în timp ce cartea reprezintă încheierea unei etape. Este revelator, în acest sens, faptul că mulți autori, după ce și-au publicat articolele despre o temă dată în felurite reviste, adună

³⁾ Eug. Hatin: *Le journal*. Paris, G. Bailliere et Cie, p. 18.

⁴⁾ În programul cursului institutelor sovietice de bibliotecari se vorbește despre „descrierea publicațiilor în mai multe tomuri, și în serie”. *Bibliotecintse fond i cataloghi*, Moscova, 1954, p. 13, tema 6.

⁵⁾ *Der alphabetische Katalog in allgemeinen öffentlichen Bibliotheken*. Teil I: *Regeln*, Leipzig, Verlag für Buch- und Bibliothekswesen, 1955, p. 12.

accest material pentru a-l reda într-o formă definitivă, adică bine conturată, într-o carte. Cu un asemenea criteriu se pot rezolva diferitele aspecte ale caracterului serial al unei publicații; se poate decide cînd o serie este periodică, fără termen (cu un număr, an, etc.) și cînd nu, avînd un sfîrșit (fasciculele unei opere). Se poate distinge în cadrul unei serii periodice, ce anume ține de elementul carte (colecție), datorită unui caracter definitiv și ce ține de elementul periodic (revistă sau anuar), datorită caracterului „în curs de desfășurare”.

În acest sens s-au putut rezolva și unele cazuri mai dificile:

— Sînt trecute la periodice toate acele publicații, care cuprind studii axate pe o temă de cercetare științifică, în cadrul căreia se fac cele mai noi precizări și se aduc incontinuu contribuții. Deși asemenea publicații conțin, formulate pe foaia de titlu, datele unei cărți (localitate, editură, an, volum), ele sînt periodice datorită caracterului lor „în curs de desfășurare”. Asemenea tipuri de publicații, care ar putea fi numite și „continuări”, sînt catalogate după normele aplicabile periodicelor. Ele sînt lucrări care apar frecvent în ediții noi, avînd chiar autorii, dar ceea ce determină caracterul lor este faptul că reprezintă o aducere la zi a unei situații în continuă transformare și progres, ediția fiind în realitate denumirea improprie pentru număr. Tot la periodice trebuie trecut și acel *Jahrbuch*, apărînd în Germania democratică: *Probleme der politischen Ökonomie*, publicație cu un caracter serial, deși sub aspect de carte.

Deși au un caracter serial se trec la cărți congresele și sesiunile, dar nu într-un sistem unitar, întrucît unele acte, avînd un titlu precis formulat, sînt catalogate la periodice, precum actele congreselor de bizantinologie, apărînd sub denumirea: *Studi bizantini e neoellenici*. În această materie o serie de precizuni sînt deosebit de necesare.

— Sînt trecute în chip unitar la cărți toate publicațiile făcînd parte dintr-o colecție, fiind, așadar, grupate sub o etichetă numai datorită unei tematiche comune sau unui for editorial unic. În acest sens se cataloghează la cărți toate publicațiile avînd un caracter monografic, cu subiect bine conturat, reprezentînd rezultatul, mai mult sau mai puțin definitiv al unei cercetări documentate. Faptul că asemenea monografii se grupează într-o colecție este suficient a fi amintit la catalogul pe materii, la 082.1; fișa la colecție fiind facultativă, hotărîtoare este în această privință, importanța colecției. Așa, de exemplu, se trec la cărți: *Die Futterfrage in Mittel Deutschland* von Clemens Klitsch, Berlin, Akademie Verlag, 1957, 146 p. și *Waldgesellschaften des nördlichen Havelland-*

des von Harro Passarge, Berlin, Akademie Verlag, 1957, 139 p., amîndouă făcînd parte din seria *Wissenschaftliche Abhandlungen* (respectiv numerele 25 și 26). Aceluiași regim vor fi supuse și exemplarele din colecția *Schriften zum Bibliotheks — und Bücherwesen in Sachsen — Anhalt*. Herausgegeben von der Universitäts — und Landesbibliothek Halle (Saale), din care cităm, de exemplu Gottfried Langer: *Vom Lenkkatalog und von der Lenkkatalogisierung*, Halle, 1956, 84 p. (nr. 14).

Tot la cărți se cataloghează și suplimentele la periodice, ca unele care au un caracter independent și se grupează în cadrul periodicului numai datorită unor rațiuni editoriale.

Mai clară este situația fasciculelor, care, evident, sînt părți ale unei opere ce are un sfîrșit, ca *Handwörterbuch der Sozialwissenschaften*, Stuttgart, Gustav Fischer, 1957, Lieferung, 17, Stichworte: v. Bernhardt-Betriebszählung, gewerbliche. Tot la cărți trebuie catalogate și publicațiile academice făcînd parte, ca și colecțiile, dintr-o serie, dar fiind opere monografice: Tadeusz Kotarbinski: *Wykłady z dziejów logiki*, Łódź, 1957, 251 p. (Societas Scientiarum Lodzianensis, Sectio I, nr. 28).

Al doilea criteriu pentru categorisirea publicațiilor hibride este interesul cititorului. Bibliotecarul trebuie să aprecieze unde este mai util să figureze o asemenea publicație: să intre sub un titlu periodic sau, să fie individualizată la catalogul cărților? Va trebui apreciată alți importanța cît și actualitatea operei, pentru sublinierea prezenței sale în bibliotecă. În acest scop bibliotecarul ar trebui să se ajute și cu un fișier selectiv de articole din periodicele mai importante. Sînt publicații ale unor academii străine, periodice, care au, însă, caracter monografic; ele ar trebui semnalate într-un fișier sau buletin special. Pe de altă parte, în cazul suplimentelor, cele neregulate sau de mică importanță, trebuie trecute la periodice; de asemenea, nu se pot desprinde dintr-un periodic, numere avînd caracter monografic, sau închinat unei personalități.

Cunoscînd alți caracterul publicațiilor, cît și nevoile cititorilor, bibliotecarul va putea găsi soluții și în această problemă spinoasă, care depinde mai ales de practică. De aceea, pentru rezolvarea ei este necesar ca să se adune contribuțiile cît mai multor bibliotecari, care să completeze și să precizeze datele sumare cuprinse în această notă.

DESPRE RENTABILITATEA MUNCII in BIBLIOTECA

V. MOLDOVEANU

Marile realizări ale producției, științei, tehnicii, culturii etc., din țara noastră constituie totodată și succese ale muncii noastre de documentare. Totuși, alături de asemenea realizări evidente, ea mai adăpostește și unele lipsuri care îi micșorează randamentul.

În prezent aproape jumătate din timpul cercetătorilor și tehnicienilor din țara noastră se ırosește în operații legate de identificarea și obținerea materialului documentar. Apreciat pe plan național, acest timp pierdut reprezintă o sumă uriașă de bani. Desigur, la aceasta trebuie adăugate pierderile pricinuite de randamentul scăzut al muncii de cercetare, atunci cînd bibliotecile și centrele de documentare nu reușesc să procure documentația necesară sau n-o procură la timp, precum și munca paralelă, depusă în mod inutil, pentru soluționarea unor probleme deja rezolvate de știința și tehnica mondială. În sfîrșit, se pare că cel mai mare coeficient îl reprezintă timpul pierdut de cercetători, tehnicieni, profesori, etc., datorită operațiilor prea greoaie de identificare și obținere a publicațiilor în biblioteci.

Față de aceste realități, se impune cu tărie raționalizarea maximă a muncii de documentare considerată alți în ansamblul ei — pe plan național și pe rețele de biblioteci și de centre de documentare —, cît și în fiecare bibliotecă sau centru de documentare luate în parte. Este necesar ca munca de documentare în general și de bibliotecă în special, să devină mai economică, mai rentabilă, mai eficientă.

În cele ce urmează, ne propunem să examinăm unele realități din munca noastră de documentare, insistînd asupra greutăților pe care cercetătorii le mai întîmpină în activitatea lor.

Pentru o muncă de documentare mai judicioasă organizată pe plan național. Una din

greutățile resimțite de cercetătorii noștri este lipsa de cataloage colective).

În afară de Repertoriul general al periodicelor științifice și tehnice străine în principalele biblioteci din R.P.R. — sub forma volumului tipărit de Biblioteca Academiei R.P.R. pentru revistele medicale și a fișierului colectiv, respectiv pentru restul periodicelor străine — și de un prim număr din catalogul colectiv al cărților străine noi intrate în unele biblioteci din țară — publicat de Biblioteca Centrală de Stat — nu avem în prezent nici un alt catalog colectiv general.

Trebuie deci concentrate eforturile pentru a se completa cât mai repede rețeaua de cataloage colective, indispensabilă muncii de documentare. De asemenea, ar fi de dorit să se realizeze cât mai neîntârziat o serie completă de cataloage colective retrospective, care să poată indica rapid oricărui cercetător fiecare carte sau revistă — românească sau străină — aflată în principalele biblioteci din țară, precum și o serie de cataloage colective curente, indicatoare ale oricăror publicații noi — cărți sau periodice intrate în bibliotecile din R.P.R. Totodată ar fi cazul să se înceapă realizarea de cataloage colective pentru diferite colecții speciale.

Odată cu „avantajul” cercetătorului de a constata, cu ajutorul cataloagelor colective, existența publicației căutate în vreuna din bibliotecile din țara noastră, el mai are de multe ori și unele surprize. De exemplu, aceea de a constata că documentația care îl interesează nu se găsește toată la un loc, ci se află îmbucătățită, risipită — câte odată cu adevărat „pulverizată” — în nu știu câte biblioteci din București, Cluj, Iași, Timișoara sau Tg. Mureș. Această stare duce la o mare pierdere de timp pentru cercetător. El e nevoit să întreprindă o adevărată excursie documentară de-a lungul și de-a latul țării, sau o largă campanie de corespondență cu bibliotecile respective pentru a le convinge de necesitatea trimerii urgente — în bibliotecă în care lucrează — a documentației respective, fie în original — cu ajutorul împrumutului interbibliotecar — fie în copie — sub formă de microfilm, fotocopie, etc.

Pentru a înălțura neajunsul determinat de dispersarea colecțiilor la diferite biblioteci și centre de documentare, trebuie să se întreprindă cât mai repede vasta, dificilă, dar extrem de utilă acțiune de regroupare cât mai rațională a acestor colecții. Realizând co-

masarea publicațiilor conform necesităților actuale, se va asigura o rentabilitate mult mai mare muncii de documentare.

Alte aspecte care prejudiciază interesele cercetătorilor și răpește din timpul lor îl constituie insuficienta folosire a împrumutului interbibliotecar și slaba dezvoltare a rețelei de centre de microfilmare și fotocopiare și de citit microfilme, precum și lipsurile provenite din neajusta coordonare pe plan național — a achizițiilor de publicații străine¹⁾.

În legătură cu această ultimă problemă, este cert că realizarea unei largi și judicioase coordonări a achizițiilor oferă posibilitatea de a pune la dispoziția cercetătorilor, în mod sigur, coordonat, planificat, cel puțin un exemplar din principalele publicații străine. Sperăm că publicarea primei liste anuale a abonamentelor în curs — pentru periodice — de către Biblioteca Centrală de Stat, odată cu economia de timp pe care o va aduce cercetătorilor noștri, va face și mai evidentă necesitatea de cooperare a instituțiilor și bibliotecilor din țara noastră în problema importantă a achizițiilor.

Și acum să încercăm să analizăm, pe scurt, unele din aspectele problemei care ne interesează și înăuntrul bibliotecilor noastre.

Pentru o raționalizare maximă a muncii fiecărei biblioteci. Să recunoaștem că dacă socotim numărul enorm de cititori care vizitează bibliotecile noastre și-l înmulțim cu numărul orelor petrecute de ei înăuntrul bibliotecilor, vom ajunge la cifre impresionante. Trebuie să ne întrebăm cât din acest timp este luat cititorului din cauze obiective — care trebuie măcar parțial remediate — și cite din cauze sînt mai puțin obiective și trebuie deci înlăturate neîntârziat. E cazul să se revadă critic întregul șir de operații și munci de bibliotecă, urmărindu-se rezolvarea problemei esențiale: timpul și folosința cititorilor. Din păcate, în munca noastră de bibliotecă, apare uneori o tendință greșită, contradictorie, de a pierde din vedere obiectivele generale ale muncii de bibliotecă, din cauza unei optici greșite, deformate, a unui atașament exagerat față de unele probleme și munci speciale, parțiale, de parcurs. Acest lucru poate avea unele

1) Vezi datele statistice cuprinse în articolul „Împrumutul interbibliotecar și rolul lui în valorificarea documentației din biblioteci. În „Călușă bibliotecarului”. Buc., 1957, nr. 6, p. 30.

urmări nefaste asupra rentabilității întregii munci de bibliotecă luată în ansamblul ei.

Ne vom permite să trecem sumar în revistă câteva aspecte din acest punct de vedere, din viața și munca bibliotecilor noastre.

Considerăm drept „birocratism de bibliotecă” orice situație din viața și munca bibliotecii care răpește în mod inutil din timpul și posibilitățile de documentare ale cititorilor și cercetătorilor, ca și starea de fapt din activitatea bibliotecilor și centrelor de documentare, care necesită îmbunătățiri ce întârzie, sau nu se realizează de loc. Dacă s-ar organiza în mod mai temeinic desfășurării periodice cu cititorii, ele ar constitui desigur calea cea mai sigură spre cunoașterea și înlăturarea acestor lipsuri. Una din cauzele perpetuării lipsurilor existente este și motivarea lor formală prin faptul că n-ar fi cauzate direct de bibliotecă, precum și ne luarea unor măsuri organizatorice pentru a curma răul.

În multe biblioteci publicațiile sosesc cu mare întârziere. Efectuarea tardivă a comenzilor, unele greșeli organizatorice ale CARTIMEX-ului — suprasolicital în anumite perioade ale anului — anumite lipsuri ale poștei, editurilor etc., sînt tot altele cauze care închid drumul direct și rapid al cărții spre cititor. Datorită sistemului de a semnala toate publicațiile noi apărute prin presă, publicații bibliografice speciale, buletine, etc. — sistem din ce în ce mai îmbunătățit — cititorul află despre apariția unei noi lucrări pe care însă în zadar o caută în bibliotecă. Iată de ce este necesar, ca pe baza publicațiilor de semnalar bibliotecă să-și efectueze comenzile fără nici o întârziere. Pentru aceasta ea trebuie să lupte pentru continuitatea comenzilor, pe baza profilului bibliotecii respective și întocmirea din timp de fișiere sau liste de comandă, pe diferite grade de urgență. La rîndul său CARTIMEX-ul trebuie să găsească metode organizatorice mai bune, bazate mai mult pe coordonarea și continuarea achizițiilor. În sfîrșit, editurile — pentru publicațiile legale — CLDC-ul, Poșta, etc. trebuie să urmărească cu promptitudine aprovizionarea bibliotecilor și lichidarea golurilor din colecții.

Credem că o consfătuire în această problemă cu delegații principalelor biblioteci și ai resoartelor amintite mai sus ar fi binevenită.

Trebuie să se țină seama și de timpul prea mare în care unele biblioteci rețin

publicațiile din drumul lor spre cititor, pentru a le inventaria, cataloga și pregăti pentru depozit. Rămîne la latitudinea și în sarcina fiecărei biblioteci de a-și analiza în mod critic organizarea actuală a acestor munci, prin prizma economiei maxime de timp pentru cititor. O analiză a drumului — de multe ori foarte întortochiat — prin „labirintul” organizatoric al cîtorva biblioteci din țara noastră, nu ar fi de loc lipsită de interes. O vină în această problemă o au și marile biblioteci, precum și organele de conducere ale muncii bibliotecărești de la noi. Aceasta cel puțin în ceea ce privește publicațiile românești care, constituie 50% din cele catalogate. Cifrele ultimului Anuar statistic al R.P.R. arată, de exemplu, că în anul 1956, în cele peste 39.500 biblioteci din țara noastră s-au catalogat 3.366.000 volume. Apreciind la cea. 1.683.000 volume publicații românești și la cea. 2 ore și 15 minute timpul mediu de inventariere, catalogare și pregătire pentru depozit per volum, se naște întrebarea de ce, în fond, nu s-ar trece mai degrabă la sistemul catalogării la centru, măcar pentru publicațiile noastre românești? Tipărind odată cu volumele și fișele necesare cataloagelor, pe lângă ce se obține o calitate și uniformitate maximă a cataloagelor, dar scurtăm totodată cu cea. 9/10 — timpul de catalogare, limitîndu-ne în general la operațiile de intercalare a fișelor în cataloage. Procedînd astfel vom realiza nu numai o mare economie de personal dar și un cîștig — în exemplul de mai sus — nu mai mic de... 3.366.000 ore de muncă din timpul... cititorilor, în primul rînd.

O altă problemă la fel de interesantă o constituie problema calității și numărului cataloagelor din bibliotecile noastre. Randalmentul cataloagelor dintr-o bibliotecă este legat de precizia datelor bibliografice descriptivo-cantitative cuprinse în fișe. Mai există, din păcate, biblioteci ale căror cataloage au deficiențe în privința datelor, lipsuri ce cauzează mari pierderi de timp nu numai cititorilor, dar chiar personalului bibliotecii.

Trebuie să amintim și un alt neajuns care cîntărește din timpul cercetătorilor noștri: cantitatea insuficientă de instrumente bibliografice ajutătoare. Începînd cu puțin numeroasele instrumente referative străine ale bibliografiei internaționale și continuînd cu diferitele lucrări bibliografice ale bibliotecilor și centrelor noastre de documentare — arsenalul bibliografic al bibliotecilor se do-

vedește adeseori prea puțin eficient în ajutorul pe care trebuie să-l dea cercetătorilor în munca lor documentară. De multe ori cataloagele pe materii devin singura sursă — insuficientă — de îndrumare a cititorilor. Se impune deci înmulțirea instrumentelor de îndrumare bibliografică și terminarea bibliografiei noastre naționale. Trebuie luate orice măsuri care pot duce la completarea sau sprijinirea cataloagelor noastre în rolul lor de orientare rapidă, practică a cititorilor în numărul enorm al publicațiilor ce apar în lumea întreagă.

Unul din capitolele cele mai susceptibile de critică îl constituie **servirea publicațiilor în sălile noastre de lectură.**

Paralel cu eforturile valoroase ale marelui majorității a bibliotecarilor care se străduiesc să realizeze un timp cât mai scurt de servire, apar uneori și curioase excepții de la această regulă din partea unor bibliotecari care nu înțeleg că **esențial pentru cititor este să piardă cât mai puțin timp din ziua lui de muncă.**

Bibliotecile noastre trebuie să lupte pe toate căile de a menține munca din sălile de lectură normată pe baza unui timp mediu de servire a publicațiilor, scăzând acest timp, pînă la limita lui extremă.

Cauza care îngreuiază servirea publicațiilor în sălile noastre de lectură se datorește unui conservatorism demodat, precum și temerii nejustificate de a experimenta metode noi și avansate de muncă. Bibliotecile sovietice și marile biblioteci italiene — folosesc „**accesul cititorului la raft**”. De ce să nu introducem și noi sistemul marilor biblioteci uzuale din sălile de studiu, asigurînd bineînțeles o supraveghere permanentă asupra modului de folosire a publicațiilor respective? Se impune studierea sistematică și experimentarea tuturor realizărilor înaintate ale bibliotecilor din întreaga lume, care ne pot ajuta la crearea unor condiții favorabile, mai rentabile pentru cercetătorii noștri.

Ceea ce îngreuiază adesea munca cercetătorilor în bibliotecile noastre sînt dese încalcări comise chiar de bibliotecari asupra disciplinei de bibliotecă. Nenumăratele imprumuturi fără evidență (pe „**garanție verbală**” sau „**numai pentru 2 minute**” etc.), „buna-

voință” exagerată față de șefi, „**amabilitate**” ce depășește deseori uzanțele și prevederile regulamentelor interne de bibliotecă, „**monopolizarea**”, blocarea documentației pe timp îndelungat de către „**mari personalități**” ce socotesc abonamentele la reviste sau achizițiile de cărți drept privilegii personale, ploaia de „**excepții**” care inundă regulamentele bibliotecilor și alte asemenea situații anormale, constituie tot atîtea piedici în munca cercetătorilor de rînd.

Drepturile tuturor cititorilor și cercetătorilor sînt egale. Cu foarte puține excepții — e vorba doar de cîteva achiziții limitate ale academicienilor etc. — documentația aparține tuturor cercetătorilor care au dreptul să o consulte, dacă se supun regulilor bibliotecilor.

În sfîrșit, trebuie să mai spunem ceva și despre neajunsurile pe care cititorii și le fac unii altora, în mod reciproc. Există, din păcate, cititori care nu înțeleg să se încadreze în normele generale de folosire a documentației în biblioteci, care au o comportare liberalistă în bibliotecă, dînd dovadă de o totală lipsă de disciplină. Ei lasă în urma lor dezordine, haos, greutăți, cauzînd timp pierdut atît pentru personalul bibliotecilor, cît și pentru cercetătorii care au înșansa de a veni în urma lor. La această categorie se mai adaugă și alta: a celor care deteriorează sau distrug publicațiile sau care le împrumută fără forme” și fără știrca mîinii etc. Toate aceste categorii de cititori constituie o adevărată calamitate. Față de asemenea cititori nărași — care sînt totuși primii în a se plînge de „**lipsurile**” bibliotecilor — nu rămîne decît să se aplice metodele cele mai adecvate.

*

Luptînd pentru rezolvarea problemelor enumerate mai sus, vom face ca munca noastră să devină mai economică, mai rentabilă, mai eficientă. Să nu uităm că economia de timp, de bani, de materiale, constituie condiția esențială a muncii de documentare ca factor real al progresului în toate domeniile de activitate.

CONTRIBUȚIA BIBLIOTECARILOR LA ÎNDRUMAREA LECTURII ELEVILOR PE T Î M P U L V A C A N Ț E I

Prof. I. POPESCU

În general, copiii și tineretul citesc mult, fără să reușească vreodată să-și satisfacă pe deplin această dorință. La unii, lectura devine o adevărată pasiune. Curiozitatea de a afla cât mai multe lucruri noi nu poate fi satisfăcută ușor. În lecturi, copiii găsec o viață mai bogată în fapte decit aceea pe care o trăiesc ei în mod obișnuit, ceea ce contribuie mult la lărgirea orizontului lor de cunoștințe. Odată cu eroii cărților citite, copiii se plimbă cu imaginația în diferite momente ale istoriei, călătoresc pe mări și pe oceane, ancorează sau naufragiază pe insule sau pe continente necunoscute, trăiesc împreună cu băștinașii viața acelor timpuri pline de noutăți și de senzațional, se plimba printre aștri sau prin adâncul oceanelor. În felul acesta ei se instruesc fără să-și dea seama, iar imaginația lor se dezvoltă cu fiecare carte parcursă. Totodată ei își îmbogățesc vocabularul și se deprind cu o exprimare mai frumoasă și mai corectă.

Dacă lecturile sînt bine îndrumate și controlate cu joată grija, pot exercita o influență binefăcătoare. Cele făcute la voia întîmplării sau sub înrîurirea nefastă a unei curiozități bolnăvicioase sau a unei precocități maladeve, nu pot decit să otrăvească sufletele gingașe ale celor mici și chiar ale adolescenților.

De aceea, școala, familia, organizațiile de tineret și bibliotecarii școlilor și chiar ai bibliotecilor publice, au datoria să vegheze asupra lecturii tineretului de toate vîrstele. O colaborare strînsă între toți acești factori este absolut necesară.

De obicei se ignorează sau se minimizează aportul bibliotecarilor într-o problemă atît de importantă și de delicată ca aceea

a îndrumării lecturii. Bibliotecarii sînt considerați, de multe ori, niște simpli funcționari care țin evidența cărților și le pun la îndemîna cititorilor. Această mentalitate dăinuiește chiar în unele școli. Practica însă dovedește tocmai contrariul. Mai ales în timpul vacanțelor, bibliotecarilor le revine sarcina importantă de a supraveghea cu atenție lecturile copiilor.

Este adevărat că, la sfîrșitul anului școlar, profesorii dau elevilor liste bogate de cărți, dar aceștia sînt tentați să creadă că ceea ce li s-a recomandat face parte din obligațiile școlarești. Din cauza aceasta, de foarte multe ori, preferă să-și irosească timpul citind cărți care depășesc puterea lor de înțelegere. Cîteodată se întîmplă ca profesorii să nu dea elevilor un ghid necesar în ceea ce privește lectura pe timpul vacanței. În cazul acesta situația este extrem de dificilă mai ales pentru elevii cl. I—VII.

Din fericire tineretul din școlile medii găsește în listele propuse pentru concursul „Iubiți cartea” un îndrumător prețios. Numai că astfel de liste nu s-au dat și pentru copiii sub 13—14 ani. Ori problema cea mai delicată este tocmai aici.

Deși rezultatele anchetelor făcute printre copii sînt destul de relative, totuși ele ne pot furniza date importante referitoare la o anumită problemă. De aceea, la începutul anului școlar 1957—1958, chiar în prima săptămîină după deschiderea cursurilor, am făcut un sondaj la 20 de clase ale școlii medii 22 „Gh. Lazăr” din București. 1) Am

1) Pentru efectuarea anchetei m-am folosit de un chestionar simplu pus la îndemîină de prof. Ilie Stanciu, preocupat de problema îndrumării lecturii copiilor.

urmărit în primul rând ce au citit elevii în ultima lună a vacanței, de unde și-au procurat cărțile și cine le-a indicat să le citească. Am ales ultima lună a vacanței, deoarece am considerat că în această perioadă elevii își vor fi adus mai puțin aminte de sfaturile profesorilor, deci influența școlii a fost mai neînsemnată. Răspunsurile elevilor au fost destul de elocvente. În primul rând, s-a desprins că nu toate școlile s-au ocupat de problema îndrumării lecturii copiilor. Aceasta s-a oglindit în răspunsurile date de elevii claselor a VIII-a, care frecventaseră, în anii precedenți, cursurile clasei a VII-a la mai multe școli din București sau din provincie. Din 193 de elevi anchetați, numai 13 au citit, în ultima lună a vacanței mari, din operele scriitorilor români, clasici sau actuali. De pildă, la clasele a IX-a, ei au dat o deosebită atenție clasicii români: M. Eminescu, G. Coșbuc, Al. Vlahuță, C. Hogaș, L. Rebreanu, Cezar Petrescu, I. L. Caragiale, însă prea puțini s-au oprit la creațiile scriitorilor din zilele noastre. Aceasta se explică și prin faptul că, în aceste clase, nu s-a studiat încă literatura de după 23 August 1944.

Un număr foarte mare de elevi din clasele V—VII au citit cu precădere traduceri din literatura universală, apărute în ultima vreme: Jules Verne, Al. Dumas, Dickens, W. Scott, ș.a. Cele mai multe dintre cărțile citite nu au însă nicio continență cu programele școlare ale claselor V—VII. Vacanța este, fără îndoială, destinată desfășurării și odihnei, însă o parte din acest timp trebuie folosit pentru completarea cunoștințelor sau pentru ușurarea muncii care se va desfășura în anul următor. Citind, în vacanță, unele din cărțile recomandate de profesori, elevii economisesc timpul destinat lecturilor în cursul anului școlar.

Din ancheta făcută s-a mai desprins lipsa de interes a elevilor din clasele V—VII și chiar la cei de la clasa VIII-a față de poezie. Dimpotrivă, clasele mari (a IX-a și a X-a) elevii și mai ales elevele și-au exprimat preferința pentru unii dintre poezii noștri mari: M. Eminescu (43 eleve numai din clasele a X-a), G. Coșbuc (14 eleve din aceleași clase), Topîrceanu (7 eleve). Aceasta dovedește că la clasele mari gustul pentru poezie este format, însă noi trebuie să ne străduim să-l realizăm și la copii sub 14 ani.

Majoritatea elevilor anchetați și-au manifestat preferința pentru povestirile sau romanele de aventuri, în special pentru cele publicate în colecția „Cutezătorii“. Este interesant de precizat că această preferință și-a exprimat-o nu numai băieții, ci și unele fete din clasele mari: a IX-a și a X-a.

Departamentul de mine gândind de a contesta valoarea instructivă și chiar educativă a acestui gen de scrieri, dar, ca pedagog, mă întreb dacă excesul nu poate să nu dea de gândit chiar atunci când literatura de aventuri nu conține nimic morbid. O canalizare a preocupărilor elevilor este necesară, ca să putem crea în sufletele lor un echilibru. Realizarea acestui echilibru nu este posibilă decât prin utilizarea tuturor genurilor și speciilor literare.

Cu acest prilej ne-am putut da seama în ce măsură elevii frecventează biblioteca școlii sau alte biblioteci în timpul vacanței și de ce număr de cărți dispune fiecare elev.

În urma studierii cu atenție a tuturor datelor oferite de această anchetă, conducerea școlii a pus în discuția consiliului pedagogic încă din luna decembrie, problema îndrumării lecturii elevilor, iar în lunile următoare a urmărit, prin sondaj, ce au făcut diriginții și profesorii de diferite specialități pentru a ajuta pe elevi să se ghideze în noianul de cărți care le stăteau în față. În același timp s-a dat bibliotecarei școlii tot concursul ca să înzestreze biblioteca cu toate cărțile noi, mărindu-se fondul existent cu peste 1400 de volume. Așa se explică de ce astăzi la bibliotecă este un adevărat pelerinaj de elevi și eleve, care se interesează nu numai de cărți de literatură, ci și de multe lucrări științifice.

Pentru a reaminti tuturor cadrelor didactice că au datoria să se ocupe de lectura elevilor în timpul vacanței, în ultima săptămână a lunii mai, s-a readus în consiliu problema îndrumării și controlării lecturii copiilor. În urma discuțiilor pe marginea expunerii făcute chiar de conducerea școlii, s-au stabilit următoarele:

1. Învățătoarele, diriginții și profesorii să dea în cel mai scurt timp tuturor elevilor liste bibliografice în raport cu vârsta și cu programa școlară a anului următor pentru clasa respectivă.

2. Listele să fie afișate și în sala de lectură a bibliotecii, pentru a înlesni elevilor consultarea lor în orice clipă și pentru a da posibilitatea bibliotecarei să vină în sprijinul aceluia care n-ar ști ce să citească.

3. Cadrele didactice să meargă din cînd în cînd la biblioteca școlii pentru a ajuta cu sugestiile lor pe bibliotecară.

4. Să se continue și în vacanță concursul „Iubiți cartea”.

5. Cadrele didactice, care în cursul anului n-au dat elevilor îndrumări asupra felului cum trebuie citită o carte, să facă acest lucru pînă cînd elevii vor intra în vacanță, sau în timpul acesteia.

6. Să se organizeze, în sala de lectură a bibliotecii, vitrine cu cărți pe vîrste de cititori.

Toate constatările noastre, unele discuții avute cu bibliotecarii din cîteva școli și cu multe cadre didactice, mi-au întărit convingerea că rolul bibliotecarilor în îndrumarea lecturii copiilor este covîrșitor și că rezultatele muncii lor depind numai de dragostea pe care o poartă pentru copii și tineret.

În plină vacanță școlară, bibliotecarii din școli, din întreprinderi sau instituții, din cartiere, din stațiunile balneare sau climatice, au datoria să se preocupe de ceea ce citesc copiii care frecventează bibliotecile și mai ales cum citesc. Bibliotecarul care observă că unii copii schimbă prea des cărțile, că cer cărți nepotrivite cu vîrsta lor, că au preferință numai pentru un anumit fel de cărți, să discute cu ei și să-i ajute să-și aleagă cărțile cele mai indicate. De asemenea, este bine să nu neglijeze nici pe acei copii care preferă mîngia unei lecturi, ocolind biblioteca. Pe aceștia trebuie să-i determine să citească, dîndu-le, la început cărțile cele mai atrăgătoare și mai ușoare.

Din fișele de cititori ale elevilor, din diferite situații statistice, din felul cum circulă cărțile, bibliotecarii își pot da seama spre ce fel de cărți se îndreaptă preferințele copiilor. În caz că vor constata o preocupare mai mică pentru clasicii romîni sau pentru unii dintre scriitorii actuali, trebuie să ia măsuri de a populariza printre copii aceste cărți. Eventual se pot organiza mici discuții pe marginea unor cărți, se pot citi cîteva fragmente din acestea, trezind astfel curiozitatea și interesul micilor cititori.

Bibliotecarii înșiși nu trebuie să se considere simpli salariați care oferă cititorilor cărțile

solicitate. Dimpotrivă, atunci cînd vor constata la copii lipsa de orientare, să intervină cu blîndețe și cu răbdare, ca niște adevărați educatori, îndrumîndu-i spre cărțile cele mai indicate.

Dintr-o bibliotecă n-ar trebui să lipsească niciodată un colț al copiilor cu rafturi speciale pentru ei, cu liste de cărți pe vîrste și pe probleme, cu ultimele noutăți apărute în librării sau în bibliotecă. Să se anunțe de asemenea, ce cărți vor apărea în următoarele luni. În felul acesta copiii sînt atrași tot mai mult, devenind, cu timpul, cei mai credincioși cititori ai bibliotecii. Vitrinele cu cărți sau cu coperte, micile standuri de cărți organizate chiar în sala de lectură a bibliotecii, sînt numai cîteva din mijloacele prin care se poate veni în ajutorul copiilor.

Acolo unde este nevoie, bibliotecarii pot recurge la concursul cadrelor didactice de la școala cea mai apropiată, fiind siguri că vor avea sprijinul solicitat. În școala noastră, bibliotecara s-a bucurat de tot concursul cadrelor didactice.

Intrucît unii bibliotecari au nevoie de mai multe sugestii, presa de tineret — **Scînteia pionierului și Scînteia tineretului** — ar putea publica săptămînal liste de cărțile pe care trebuie să le citească copiii și adolescenții. Grupate după vîrsta cititorilor, cărțile ar putea fi mai ușor cunoscute de copii.

O atenție specială ar trebui să se acorde poeziei, care poate exercita o influență deosebită asupra copiilor, chiar la o vîrstă fragedă.

De asemenea, Ministerul Învățămîntului și Culturii ar trebui să întocmească liste bibliografice complete pentru vîrstele: 8—11, 12—14, 14—16, 16—20. Aceste liste ar trebui tipărite în broșuri și difuzate în mai multe exemplare tuturor școlilor, bibliotecilor și librăriilor.

Pentru a veni în sprijinul părinților, care vor să deprindă pe copii să-și formeze o bibliotecă personală, cumpărîndu-le cu regularitate unele cărți, chiar editurile ar trebui să tipărească, în caseta de la sfîrșitul fiecărui volum, pentru ce vîrstă este mai indicată cartea respectivă.

PE MARGINEA LUCRĂRILOR STUDENȚILOR DE LA SECȚIA DE BIBLIOTECARI

DAN SIMONESCU

Secția de bibliotecari a Facultății de filologie este, pînă acum, singura formă de învățămînt universitar de la noi în specialitatea bibliologiei, cu toate ramurile ei. Inițiată în anul 1953 în cadrul Facultății de filologie a Universității „C. I. Parhon” din București, Secția a dat două serii de absolvenți cu diplome de stat, specializați în disciplinele bibliotecare. Nu cunosc să fi apărut pînă la acest articol, aprecieri scrise asupra muncii studenților Secției sau asupra rolului ce-l are Secția în procesul general de învățămînt universitar.

Pentru a putea informa pe cititorii revistei noastre asupra acestor probleme, ne-am adresat tov. lector universitar Mireea Tomescu, responsabilul catedrei de bibliotecă și biblioteconomie, care ne-a dat știri despre secție, despre munca studenților și totodată ne-a înlesnit cunoașterea citorva lucrări susținute în seminarul de biblioteconomie. Aceste lucrări tratează diverse aspecte ale muncii de bibliotecă, precum și aspecte din istoria cărții și a bibliotecilor. Vom prezenta cititorilor noștri concluziile ce se desprind din patru lucrări care ni s-au părut mai interesante și anume: **Componența fondului de cărți din bibliotecile românești din secolul al XIX-lea** (25 p., autori Haimovici Lilly și Gane Paula); **Bibliotecile populare sătești din România în anii 1880—1907** (7 p., Dima Cornel); **Dezvoltarea bibliotecilor muncitorești din Transilvania** (6 p., Petrușă Augustin) și **Bibliotecii pentru copii: istoric și organizare. 1898—1944** — cu un conșpect al perioadei după 1944 (28 p., Dima Elena). Lucrările prezentate urmăresc studiul situației diferitelor biblioteci din România, pînă la anul 1944.

Prima depășește mult tema enunțată în titlu; autorii fac o analiză amănunțită a

fondurilor de cărți la cîteva biblioteci din secolul al XIX-lea, precedînd subiectul cu o expunere istorică mai largă asupra bibliotecilor romîne din orînduirea feudală. După această introducere, studiind Biblioteca Mitropoliei din București, întemeiată de Neofit Cretanul la 1738, autorii fac noi incursiuni referitoare la bibliotecile noastre feudale. Aceste repetări, nu numai că lărgesc lucrarea în defavoarea subiectului propriu-zis (de ex.: Cabinetele de lectură sînt tratate statistic, numai în 45 rînduri), dar le mai strică și unitatea de concepție a lucrării și pun pe autori în imposibilitatea — firească, de altfel, într-o lucrare restrînsă — de a domina materialul necesar. Din aceeași cauză s-au strecurat și unele afirmații greșite, cum de pildă: cel mai vechi catalog de bibliotecă, la noi, nu este din anul 1723, acela al Bibliotecii Mănăstirii Văcărești, ci catalogul bibliotecii lui Luca Stroici (c. 1590) studiat de B. P. Hașdeu. Această lacună a fost semnalată și îndreptată de responsabilul catedrei în discuțiile care au urmat după susținerea lucrării. Recent prov. univ. Ștefan Bîrsănescu, în lucrarea sa „Schola latina” de la Cotnari... (București, 1957, p. 122—133) a reconstituit, cu probabilitate, catalogul fondului de cărți procurate de Despot Vodă, domnul Moldovei (1561—1563), pentru școala ce a întemeiat la Cotnari, pentru Academia ce proiectase și pentru nevoile culturale ale cititorilor moldoveni și străini din jurul curții domnești.

Autorii schițează în mod științific istoria următoarelor biblioteci: Biblioteca Societății medico-naturaliste din Iași (1890), Biblioteca Mitropoliei București (1738), Biblioteca Colegiului Sf. Sava (1837), Biblioteca Centrală de Stat București (1864), Biblioteca

Academiei R.P.R. (1867), Biblioteca Seminarului Central (1836), Biblioteca din Craiova (1833), Cabinetele de lectură din Moldova (1830) și Muntenia (1836). Un merit deosebit al lucrării este analiza fondurilor de cărți din bibliotecile respective, pe baza cataloagelor publicate sau manuscrise. Această analiză nu numai că este completă și cu spirit critic, dar din ea se trag concluzii cu privire la curentele de idei care impuneau anumite preferințe în alegerea cărților. Studiul cataloagelor dezvăluie următoarele preferințe (ordine cronologică): cartea religioasă de cult, erudiția filologică (dicționare, gramatică) în scop didactic, autorii greco-latini, științele naturii în scop didactic, literatura de călătorii, literatura franceză preromantică, romantică și mai puțin cea realistă, alte literaturi străine.

Lucrarea despre bibliotecile sătești își propune — și reușește deplin — să scoată la iveală din gazete și reviste locale, numele învățătorilor progresiști care, între anii 1880—1907, au luptat pentru crearea bibliotecilor populare la sate. Primele preocupări mai serioase în acest sens datează din 1884 (Gazeta sateanului, la Rîmnicu Sărat). Se amintește util că Anghel Demetrescu, însărcinat în 1898 a face liste de cărți necesare bibliotecilor populare, a omis din liste operele lui Eminescu, Caragiale, Creangă și Coșbuc. Operele lui Creangă și Coșbuc se recomandă numai începând cu anul 1901; ale lui Eminescu și Caragiale încă nu.

Un progresist care pretinde cărților destinate bibliotecilor populare sătești un caracter practic și popularizator-științific, a fost Th. Speranța, ceea ce este explicabil căci colaborase la „Contemporanul” lui Gherea de unde împrumutase ideile socialiste. Autorul a avut o idee bună cercetând geografic și statistic bibliotecile între anii 1907—1908. El a generalizat constatarea că, în satele unde au fost biblioteci mai multe, mai bogate și mai frecventate, acolo au fost mai dirze răscoalele țărănești. Ideea aceasta ar trebui reluată și documentată cu materiale mai multe și mai concludente.

Autorul se lasă însă prea ușor convins de cifrele statistice oficiale ale vremii. Se spune: în 1903, existau 640 biblioteci populare înființate de stat și 145 de particulari, în total 785. Sau: în 1907—1908 au fost 574 biblioteci sătești ale statului și 632 întreținute de particulari. Nu se arată însă ce realități semnificative se ascundeau în dosul acestor cifre. Materialele folosite lasă să se vadă totuși că bibliotecile populare sătești nu erau orientate, nu formau o preocupare permanentă a guvernanților de atunci.

Mai simplist este tratată problema bibliotecilor muncitorești din Transilvania între 1867—1930. Autorul începe prin a spune că nu a găsit material suficient pentru tratarea subiectului. Totuși poate caracteriza sumar activitatea a opt biblioteci de reuniuni și asociațiuni muncitorești din Ardeal. Cea mai veche este menționată „Biblioteca meseriașilor sibiieni” (1867). Autorul a observat că nașterea P.C.R. (8 mai 1921) a stimulat aceste biblioteci, adunând în jurul lor cititori de toate limbile, nu numai de limba românească. În continuare, se amintește de „Biblioteca Circumscripției a V-a Cluj” care a aparținut „Societății muncitorilor grafici din Ardeal și Banat”. Bibliotecile susținute de cotizațiile membrilor aparținând acestor reuniuni aveau între 200 și 863 volume, folosind cataloage scrise de mână. Lectura (prin împrumuturi) era bine organizată. O scădere a lucrării este lipsa indicațiilor bibliografice. Noi știm că materiale se găsesc în număr suficient, atât în limba română, cât și în limbile maghiară și germană. Exprimarea autorului că „spre anii 1870 încep să apară un fel de Reuniuni românești, acelea ale meseriașilor” nu subliniază în deajuns rolul acestor reuniuni, despre care se știe că au fost numeroase, bine organizate. Ele n-au fost numai românești, dar și maghiare și germane. Într-o vreme au fost singurele care au contribuit la apropierea între muncitorii din Ardeal, indiferent de originea lor etnică.

Ultima lucrare tratează despre bibliotecile pentru copii. Autoarea are meritul că a consultat mult și a indicat cinstite sursele folosite: numeroase ziare, reviste și studii locale,

toate tipărite, dar și materiale din arhive. Autoarea a descoperit mulți învățători progresiști care au pus între anii 1898—1944 problema necesității bibliotecilor pentru copii. Materialul acesta trebuia însă clasat, selectat pe probleme, iar nu cronologic. Lipsesc concluziile parțiale cât și cele generale. Bibliotecile pentru copii din trecut au fost limitate ca biblioteci școlare. Ele erau subordonate intereselor și obligațiilor didactice și prin urmare nu totdeauna erau frecventate voluntar și cu plăcere. Conducătorii lor se contraziceau adesea în călăuzirea lor ideologică. Abia în 1921 (Cluj) și în 1933 (București) se înființează biblioteci speciale pentru copii, independente de școală. Concluzia generală este că aceste biblioteci nu au avut o experiență și activitate continuă.

Autorii lucrărilor amintite privesc problemele retrospectiv, dominați de concepția că trebuie să se oprească numai asupra momentelor progresiste ale problemelor cercetate. E drept că în preluarea moștenirii culturale trebuie să ne folosim într-adevăr numai de tradițiile progresiste ale înaintașilor, dar aceasta nu înseamnă să evităm analiza critică a unor greșeli ale acestora. În lucrările seminariale ale studenților este necesar mai mult spirit critic. Autorii se prezintă cu calități de erudiție, datorită faptului că au consultat izvoare de mână întâi, ie-au identificat și au întocmit bibliografia necesară problemei cercetate. Totuși izvoarele consultate nu sînt menționate în note și nici în corpul lucrării, cu excepția laudabilă a lui Dima Cornel și Dima Elena. Citarea bibliografiei consultate trebuie făcută științific, pentru că numai așa se poate deprinde și însuși creator metoda cercetării științifice și obiective.

Știind că și alți studenți de la Secția de bibliotecari au dat lucrări similare, putem

spune că ea a reușit să formeze cercetători pasionați de problemele bibliologiei și ale istoriei bibliotecilor. Studenții Secției, orientați metodic, vor putea duce la bun sfârșit și alte lucrări din domeniul științelor bibliotecare. De aceea, Secția de bibliotecari joacă un rol principal în procesul de învățămînt universitar, ajutînd pe studenți să-și clarifice etapele muncii științifice creatoare. Științele bibliotecare ne învață cum să folosim fondul de cărți al bibliotecilor. Bibliografia ne ajută să descoperim acele subiecte și teme în care putem aduce contribuții noi și personale (condiție esențială a științei). Metoda studiului individual și documentarea ne ajută să selecționăm și să clasificăm logic materialul strîns, ca să ajungem la formularea tezelor generale ale lucrării. Odată împlinite aceste etape, putem fi siguri că am realizat partea cea mai grea a lucrării și că redactarea ei urmează de la sine, ca ceva ușor și firesc.

În U.R.S.S., institutele superioare de bibliotecari formează cadre de metodiști care prelucrează metoda documentației în bibliotecile de masă și în cele științifice.

În Polonia, unele ramuri ale bibliologiei, cum, de ex.: metoda studiului individual și bibliografia, sînt discipline de învățămînt de sine stătătoare. În Cehoslovacia aceleași discipline sînt predate periodic de specialiști, în toate categoriile de învățămînt. U.N.E.S.C.O. își desfășoară cea mai mare parte a activității în lucrări de documentare, bibliografice și bibliotecare. În cadrul acestor preocupări, învățămîntul bibliotecăresc din R.P.R. ridică și el multe probleme, din care am semnalat și discutat unele dintre cele mai însemnate (vezi: „Călăuză bibliotecarului“, nr. 12 (1957): **Învățămîntul bibliotecar în R.P.R.**; nr. 3 (1958): **Să difuzăm lucrările metodice și bibliografice în rîndul cadrelor didactice și studenților**).

CONCURSUL „DRUMETII VESELI” LA BIBLIOTECA NOASTRĂ

Biblioteca noastră a organizat un concurs „Drumetii veseli”, în care scop ne-am folosit de experiența cooperativei „Textila” din București, care, astă primăvară, cu prilejul consfăturii bibliotecarilor din sectorul U.C.E.C.O.M. a prezentat un asemenea concurs. Totodată ne-am orientat și după materialul special editat de sectorul cultural U.C.E.C.O.M.

De la început am antrenat un colectiv de organizare a concursului, care mi-a dat un sprijin real. Intrucît era primul concurs organizat de noi am hotărît să alegem o temă mai ușoară, dar în același timp atractivă, la care să fie antrenat un număr cât mai mare de participanți din rîndul lucrătorilor din cooperajie.

Tema asupra căreia ne-am oprit a fost romanul **Baltagul** de Mihail Sadoveanu. Concursul urma să se țină între cooperativa „Lemn-Construcții” și „Unirea invalizilor” din orașul nostru.

U.R.C.M.-Bacău a fost de acord cu această inițiativă pentru care ne-a acordat suma de 1.500 lei, în vederea premiilor.

Cîteva zile după anunțarea concursului, s-au înscris să participe 15 lucrători de la cooperativa „Lemn-Construcții” și 16 de la cooperativa „Unirea invalizilor”.

Deoarece nu am avut exemplare suficiente din romanul **Baltagul** am făcut împrumuturi la biblioteca raională și de la alte biblioteci din localitate.

Majoritatea celor înscrși au fost tineri. În ultimele săptămîni înaintea concursului, ei au frecventat seară de seară biblioteca pentru a face discuții pe marginea romanului. Într-una din seri am invitat pe tov. prof. Bor-

deianu V. să le vorbească despre roman. S-au purtat apoi discuții și despre alți scriitori, ca de exemplu I. Creangă, Calistrat Hogaș, V. Alecsandri, scriitori în ale căror opere se descriu, de asemenea, frumusețile patriei noastre despre care e vorba în romanul lui Mihail Sadoveanu.

Pentru a arăta cît de temeinic s-au pregătit concurenții, este suficient să relev metoda folosită de tov. Chetranu Adrian. El și-a întocmit o hartă pe care și-a însemnat cu culori diferite, denumirile tuturor satelor, pi-raielor, precum și numele tuturor personajelor din roman. Exemplul lui a fost urmat și de alți concurenți.

Pentru a se documenta și mai bine asupra locurilor unde s-a petrecut acțiunea romanului, o parte din concurenți a vizitat biblioteca documentară „T. Gh. Kirileanu”, unde se găsesc numeroase materiale legate de această temă.

Cu două săptămîni înainte de ziua concursului, am stabilit cine va face parte din juriu. Persoanelor respective le-am pus imediat la dispoziție materialul bibliografic. Ca examinator a fost ales tov. Bordeianu V.

Concursul s-a desfășurat într-un ritm vioi, concurenții dînd replici clare și precise. Câștigătorul premiului I a fost tov. Chetranu Adrian care a întrunit 150 de puncte pentru răspunsurile date corect. Atît lui cît și celorlalți câștigători li s-au înmînat diferite premii.

Intrucît acest concurs s-a bucurat de un frumos succes, biblioteca noastră și-a propus să repete asemenea acțiuni, menite să contribuie la verificarea cunoștințelor acumulate de cititorii noștri.

IORDACHE ELENA
bibliotecară a bibliotecii
Cooperativelor meșteșugărești-Piatra Neamț

Rezultatele frumoasei inițiative culturale-educative de masă obținute în comuna Cioara-Doicești, raionul Călmățui, au fost un puternic stimulent în activitatea instituțiilor culturale din raionul nostru, majoritatea din ele urmîndu-i exemplul. Cu ocazia schimbului de experiență pe care l-am avut în comuna Tudor Vladimirescu pe data de 11 mai a.c., mi-am putut da seama la ce rezultate poate duce strînsa colaborare dintre activiștii pe tărîm obștelesc, sub îndrumarea organizației de partid.

Cele patru referate care s-au ținut în cadrul schimbului de experiență: al organizației de partid, al comitetului executiv al sflatului popular, al căminului cultural și al comisiei de femei, au oglindit atît în ansamblul cit și fiecare pe linia muncii sale, cum s-a ajuns printr-o perseverență muncă, la realizările din comuna Tudor Vladimirescu, un aport însemnat aducîndu-l cadrele didactice.

În cadrul discuțiilor pe marginea referatelor a luat cuvîntul și tov. Hîncu M., bibliotecar bibliotecii satești din comuna Tudor Vladimirescu. Ea a arătat foarte detaliat cum se duce munca în cadrul celor 37 de cercuri de citit pe care le-a organizat în comună, cum s-a ajuns ca prin aceste cercuri 90% din numărul de familii ale comunei să devină cititori permanenți ai bibliotecii. Fiecare cerc de citit, condus de un membru al corpului didactic, desfășoară o activitate susținută și ține legătură permanentă cu biblioteca satească. Lunar, responsabilii cercurilor de citit dau dări de seamă din care reiese numărul cititorilor noi înscrîși, frecvența și acțiunile organizate. Realizările cercurilor de citit sînt incluse în activitatea bibliotecii satești, care le îndrumază și coordonează activitatea. În prezent biblioteca numără 825 cititori, răs-punzînd cu cinste locuincii concursului între bibliotecile de la sate.

Au mai luat apoi cuvîntul și alți participanți, reprezentanți din fiecare comună: președinți și secretari de sfaturi populare, instructori teritoriale de partid și U.T.M., directori de cămine culturale și de școli, femei, bibliotecari, fiecare arătînd că exemplul din comuna Cioara-Doicești a fost urmat în fiecare din satele respective.

ELENA CRISTIAN

bibliotecar șef

al bibliotecii raionale Liști, reg. Galați

În primul trimestru al acestui an, Biblioteca germană de Stat a făcut o serie de achiziții prețioase. Unele au fost primite ca donații, altele cumpărate. Printre ele se numără: monografiile și reviste de matematici (766 volume); cărți de drept (cca. 350 volume); 47 autografe ale unor savanți și scriitori germani ai secolului al XIX-lea și în sfîrșit cca 760 volume cuprinzînd reviste tehnice și de științe ale naturii din țară și străinătate, din anii 1924—1939.

*

Secția de copii a Bibliotecii germane de Stat a preluat biblioteca muzicologului Ernst Flade din Plauen, mort în anul 1957. Măsteneria cuprinde următoarele: o bibliografie a scrierilor pentru orgă, o istorie a muzicii și teatrului în Plauen, mai multe manuscrise de conferințe și studii, voluminosul manuscris al unui lexicon al orgii, încă nedat, cu diferite registre și completări, etc. Măsteneria aceasta prețioasă a fost pusă la dispoziția celor interesați în secția muzicală a bibliotecii.

*

Secția muzicală a Bibliotecii germane de Stat a adresat un apel în presă în scopul achiziționării unor lucrări de valoare în domeniul literaturii pentru copii și tineret. În felul acesta, biblioteca a primit cca. 500 volume prin donație sau cumpărare, printre care o serie de cărți foarte valoroase pe care biblioteca nu le poseda.

z z

*

La Biblioteca Universitară din Berlin a fost organizată o expoziție a lucrărilor președintelui Academiei cehoslovace, prof. dr. Zdenek Nejedly, cu ocazia împlinirii a 80 de ani a acestuia.

Lucrările au fost expuse în trei vitrine după domeniul de cunoștințe cărui aparținău lucrările: muzică, istorie literară sau istorie. În prima vitrină au fost expuse lucrările prof. Nejedly despre Fr. Smetana, monografia compozitorului Zdenek Fibich și o lucrare despre muzica husiților. Ca istoric literar prof. Nejedly a scris despre Alois Jirsek și Bozena Nerncovă, iar ca istoric Nejedly a dat o lucrare în mai multe volume despre Lenin, precum și o cuprinzătoare lucrare asupra primului președinte al Republicii Cehoslovace, Thomas G. Masaryk.

BIBLIOTECI DIN ALTE ȚĂRI

BIBLIOTECA PUBLICĂ MUNICIPALĂ DIN VARȘOVIA

027 (438)

Biblioteca publică municipală din Varșovia este de 50 de ani cea mai frecventată bibliotecă din Capitala Poloniei.

Creată în 1907, și dispunind la început de un fond de 300 volume, biblioteca a parcurs în această jumătate de veac un drum greu. La început biblioteca dispunea de un local necorespunzător, luat cu chirie, ea n-a putut să-și permită angajarea unui personal salariat și nici n-a avut mijloace pentru mărirea fondului de cărți și mai puțin pentru procurarea unui mobilier corespunzător. Abia în luna iunie 1914 s-a instalat într-un local propriu. În perioada dintre cele două războaie (1917—1938), greutățile întâmpinate au determinat Societatea „Biblioteca publică municipală” din Varșovia să facă demersuri ca biblioteca să treacă sub administrația municipiului Varșovia. În anul 1928 societatea s-a dizolvat deoarece biblioteca a intrat în grija autorităților orașenești.

Ultimul război mondial a dat bibliotecii lovitură de grație; ea a fost incendiată de hitleriști în ziua de 16.I.1945 — în ajunul eliberării țării. Au ars în întregime fondurile ei de bază de mare valoare, fondul de cărți principal reprezentînd, înainte de toate, științele umaniste, publicații din perioada pozitivismului și modernismului, completate la zi, precum și o colecție foarte bogată de periodice și publicații colective.

Fondurile de cărți ale secțiilor speciale și fondul uzual al sălii de lectură care au fost evacuate, au putut fi recuperate în proporție de 80%; fondul principal și periodicele au dispărut fără urmă. Cu toate acestea, biblioteca orașului Varșovia, înarmată cu experiență și avînd un colectiv de salariați plini de abnegație, sub conducerea directorului de atunci dr. R. Prezłaskowski și-a reluat activitatea. La sfîrșitul lunii mai 1945 a fost pusă în stare de funcționare o

sală de lectură cu un fond de cărți științifice de circa 4000 volume. La început a funcționat numai 5 ore pe zi; din luna octombrie a aceluiași an programul s-a prelungit pînă la 13 ore și, în sfîrșit, din anul 1958 pînă la 14 ore (de la 8—22). Faptul că în fiecare zi cititorii stau la rînd ca să poată ocupa un loc în sala de lectură, dovedește marea popularitate de care bibliotecile se bucură în mijlocul populației. Această neobișnuită frecvență a cititorilor se explică nu numai prin tradiția ei, dar mai ales prin faptul că este o bibliotecă științifică de masă, adaptată la deservirea cititorului de orice nivel. Fără îndoială, în cazul cînd cererile cititorilor depășesc posibilitățile bibliotecii, ei sînt îndreptați acolo unde își pot găsi materialele căutate. Un rol primordial îl are serviciul de informare, al cărui personal are pregătirea necesară în științele generale, cît și cunoștințele pedagogice necesare bunei deserviri a cititorului.

Un cititor dorind o informație sau vrea consultare nu este nevoit să caute centrul de informare; el îl găsește imediat, alături de cataloagele din hol. Mai mult, în cazul cînd bibliotecarul de serviciu observă nedumerirea sau slîngăcia cititorului, el este primul care se apropie de el și-i oferă serviciile sale. Credem că importanța serviciului de informare organizat în astfel de condiții, nu trebuie motivată. O problemă de mare importanță este deservirea imediată, operativă și cuprinzătoare.

Tempul aproximativ de deservire a cititorului cu cartea, socotindu-l din clipa prezentării buletinului de cerere, durează 5—15 minute, ceea ce este foarte puțin, dacă luăm în considerație marea frecvență a cititorilor.

Sarcina de bază a Bibliotecii municipale este, înainte de toate, achiziționarea materialelor care privesc probleme actuale și ultimele cuceriri ale științei. Acest principiu

se aplică în ceea ce privește prelucrarea fondurilor. În general, circuitul unei cărți, de la primire și pînă la intrarea ei în depozit, durează aproximativ 2 săptămîni. Pentru lucrările ce prezintă un interes actual deosebit, acest timp se scurtează la cîteva ore.

Se întâmplă, uneori, ca cititorii să ceară, și biblioteca să le pună la dispoziție, publicații aflate în faza de prelucrare. La acest lucru contribuie buna organizare a muncii care permite ca în decurs de cîteva minute să se poată constata în ce serviciu se găsește cartea cerută.

Pentru uzul cititorilor sînt în hol 2 cataloage: alfabetic, cuprinzînd fondurile întregii biblioteci și sistematic, după clasificarea zecimală, prezentînd cuprinsul de bază al fondului de cărți.

În afara acestor două cataloage-tip, a început să se lucreze un catalog pe titluri, care numără în acest moment cîteva zeci de mii de fișe. Acesta este de pe acum folosit de cititori.

Biblioteca Centrală nu împrumută cărți acasă; ea pune la dispoziția cititorilor fondurile sale numai în sălile de lectură.

Structura organizatorică a Bibliotecii este următoarea:

- a) Secții generale:
- 1) Secția de bază
 - 2) Sala de lectură cu fond uzual (dicționare, enciclopedii)
 - 3) Secția publicațiilor periodice
- b) Secții speciale:
- 1) Secția de bibliologie
 - 2) Secția de arte și meserii artistice
 - 3) Secția de informare bibliografică
 - 4) Muzeul cărții pentru copii
 - 5) Sala de lectură comunală
- c) Colecții speciale:
- 1) Secția tipărituri vechi
 - 2) Secția manuscrise
 - 3) Secția cartonaje

Începînd din anul 1947 Biblioteca Centrală beneficiază de legea depozitului legal, astfel că ea primește toate publicațiile curente poloneze. Fondurile bănești de care dispune sînt alocate aproape în întregime pentru achiziționarea publicațiilor vechi, precum și a celor noi străine.

Bogate surse pentru îmbogățirea bibliotecii cu literatura veche le oferă donațiile,

prin care biblioteca a reușit să achiziționeze cărți deosebit de valoroase.

Biblioteca nu și-a organizat încă o activitate de schimb, deoarece secția de rezerve, care numără circa 100.000 volume și care este în continuă creștere, se află în faza de organizare nu a putut, pînă în prezent, să selecționeze publicațiile pentru a putea începe un schimb viu de publicații.

Grație condițiilor de organizare și de servire a cititorilor, Biblioteca Municipală are o frecvență zilnică de 700 cititori, ajun-gînd în unele perioade ale anului și pînă la 1000. După date aproximative structura socială a cititorilor este următoarea: 75% studenți 5% elevi de liceu și 20% alții.

În ceea ce privește preocupările cititorilor, ele reies din faptul că cea mai mare circulație o cunosc cărțile din domeniul tehnicii. Pe locul doi urmează istoria literaturii, științele naturii și matematicile, apoi pe rînd: științele social-juridice, lingvistica, filozofia ș.a.

Biblioteca municipală constituie un for de îndrumare metodică pentru celelalte unități din rețeaua care funcționează în cuprinsul capitalei poloneze. Ea dă un ajutor sistematic celorlalte biblioteci în subordonare, alături prin îndrumare pe teren, cit și în domeniul bibliografiei, al perfecționării cadrelor de bibliotecari și în satisfacerea cerințelor cititorilor de la diferite biblioteci, prin intermediul împrumutului interbibliotecar.

Biblioteca municipală din Varșovia are largi perspective de dezvoltare. Se proiectează deschiderea în clădirea principală, a unei săli de lectură pentru tineretul din clasele liceale superioare. Prin aceasta se urmărește desconggestionarea sălii de lectură principală și crearea unor condiții optime de studiu pentru această categorie. Se urmărește, de asemenea, posibilitatea punerii în funcțiune a unei secții de împrumut din fondul cărților de știință.

Planul de dezvoltare a Bibliotecii municipale este strîns legat de construcția unui nou local. El prevede înființarea de noi servicii și o rezolvare modernă a necesităților, printre care cea mai importantă se numără diferențierea servirii cititorilor în săli de lectură separate pentru disciplinele respective, înzestrate cu fonduri de cărți speciale uzuale și cu un personal de deservire specializat, menținîndu-se depozitul central de fonduri.

În planul noului local s-au prevăzut săli de lectură de diferite tipuri și mărimi (pentru oamenii de știință și specialiști), săli de lectură, separuri pentru una și două persoane etc.

ÎN ATENȚIA BIBLIOTECARILOR

Redacția revistei noastre a primit numeroase scrisori din partea bibliotecarilor prin care aceștia solicită unele lămuriri privind aplicarea noului sistem de salarizare pe funcțiuni. În cele ce urmează răspundem întrebărilor puse.

Întrebare: Care sînt normele de activitate pentru bibliotecile regionale și raionale?

Răspuns: Noul sistem de salarizare pe funcțiuni creează condiții favorabile pentru cointeresarea materială a lucrătorilor din biblioteci.

Pentru bibliotecile regionale și raionale se stabilește norma de 500 de cititori și 10.000 cărți citite anual pe cap de lucrător. Nu se includ în acest calcul mînuitorii de cărți, depozitarii și legătorii de cărți, bibliotecarul care conduce secția de biblioteci mobile avînd cel puțin 15 biblioteci mobile organizate, precum și bibliotecarul care răspunde de organizarea fondului documentar.

Atragem atenția că noul sistem de salarizare prevede că neîndeplinirea acestor norme la sfîrșitul anului de către unele biblioteci raionale sau depășirea lor de către bibliotecile raionale, atrage după sine redistribuirea posturilor în funcție de normele îndeplinite de fiecare bibliotecă în parte. Astfel, o bibliotecă evidențiată prin rezultatele obținute, poate căpăta noi posturi de bibliotecari în detrimentul altor biblioteci care nu și-au îndeplinit norma.

Întrebare: Care sînt normele de activitate pentru bibliotecile sătești?

Răspuns: Noul sistem de salarizare pe funcțiuni prevede salarizarea bibliotecarilor sătești în funcție de îndeplinirea normelor de activitate. Astfel, pentru un minim de activitate prevăzînd 400 de cititori și 4000 cărți citite anual, se acordă salariul 500 lei. Dacă bibliotecarii vor depăși această normă și vor avea anual 600 de cititori și 6000 cărți citite, ei vor obține un salariu mediu de 500 lei, iar dacă vor avea 700 de cititori și 7000 cărți citite anual, vor primi un salariu maxim de 700 lei.

În cazul neîndeplinirii normei minime de activitate, după trecerea unei perioade de un an bibliotecarul nu mai poate fi menținut în serviciu.

Întrebare: Cum se încadrează cei care nu îndeplinesc decât una din condițiile prevăzute în indicatorul de pregătire și stagiu sau chiar nici una din aceste condiții?

Răspuns: Instrucțiunile pentru aplicarea extinderii H.C.M. nr. 1360/1956 la perso-

nalul de specialitate și tehnico-administrativ din bibliotecile, palatele de cultură, casele de cultură, cămine culturale și muzeele din cadrul sfaturilor populare, precizează că salariații existenți, încadrați la data aplicării noii salarizări, vor putea fi menținuți în posturile ocupate chiar dacă nu îndeplinesc una din condițiile cerute de indicatorul de pregătire și stagiu, pînă la data prevăzută în H.C.M. nr. 1360/1956, art. 6 completată prin H.C.M. nr. 29/1958. După această dată îndeplinirea ambelor condiții cerute de indicatorul de pregătire și stagiu este obligatoriu pentru toți lucrătorii.

Lucrătorii care nu îndeplinesc nici una din condițiile prevăzute în indicatorul de pregătire și stagiu, vor fi trecuți în funcțiuni corespunzătoare cu pregătirea și stagiul ce-l au, astfel încît să îndeplinească ambele condiții sau cel puțin una din condițiile cerute de indicator.

În cazul cînd un salariat va fi încadrat într-un post fără îndeplinirea fie a condițiilor de studii, fie a condițiilor de stagiu cerute de indicator, salariul tarifar între limite, stabilit pentru funcția respectivă, va fi redus cu 5-15%, în raport cu gradul de neîndeplinire a condițiilor respective p. 7, p. 18.

Întrebare: Dacă timpul servit în învățămînt se socotește în stabilirea stagiului cerut pentru unele funcții de specialitate?

Răspuns: Noul sistem de salarizare pe funcțiuni include în stagiul stabilit pentru unele funcțiuni de specialitate întreaga perioadă de timp cît un salariat a depus o muncă retribuită în învățămînt ca educator, învățător și profesor în învățămîntul de cultură generală sau a îndeplinit funcții didactice și didactice ajutoare în învățămîntul superior. De asemenea, sînt socotite în stabilirea stagiului pentru unele funcții de specialitate și timpul servit în calitate de activist P.M.R., U.T.M., Q.C.S. sau în Ministerul Învățămîntului și Culturii, precum și timpul servit la fostele revizorate și inspectoratele școlare, institutele de cercetări științifice și arhivele de stat, secțiunile de învățămînt și cultură sau în alte instituții culturale (palat cultural, case de cultură, cămin cultural, muzeu) sau ca pedagog și secretar la unitățile școlare, dacă au provenit din învățămînt sau dacă la data angajării aveau studiile care le dădeau drepturile să intre în învățămînt.

Cronica BIBLIOLOGICĂ

MAI

- Sistemizarea materialului: 1. Bibliologie. 2. Istoria cărții și a tiparului.
3. Bibliografie. 4. Biblioteconomie. 5. Editură. Industrie poligrafică. Difuzarea cărții.
6. Organizarea muncii intelectuale.

2. Istoria cărții și a tiparului

1. DELEANU, NICOLAE: Editori, tiparnițe, tipografi și publicații de altă dată. Contribuții la istoria presei. XVIII. Presa noastră, 1958, nr. 4, p. 36—40.

2. NEUBOURG, C. de: Comorile Imprimeriei Naționale din Paris. Orizonturi, 1958, nr. 4, p. 77—81.

Prezentarea celebrului Cabinet al poansonurilor (unealtă cu ajutorul căreia se formează matrice care va sluji la fabricarea literelor de tipar din plumb) al Imprimeriei Naționale din Paris.

3. BIBLIOGRAFIE

34. Bio-bibliografii

342 Individuale

3. PANAITESCU, P. P.: Bibliografie [a scrierilor și despre viața și opera lui D. Cantemir]. In vol.: P. P. Panaitescu: Dimitrie Cantemir. Viața și opera [Buc.], Editura Academiei R.P.R., 1958, p. 259—265 (Biblioteca istorică, 3).

4. CALINESCU, G.: Bibliografie [privind viața și opera lui I. Ghica]. Tribuna, 31.V.58, p. 7.

5. DRAGOMIR, MIHU: Note bibliografice [a datelor când au apărut poeziile lui Al. Macedonski cuprinse în volumul de față]. In vol.: Alexandru Macedonski: Poezii. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Mihai Dragomir, Buc., E.S.P.L.A., 1958, p. 204—207 (Biblioteca pentru toți).

6. VASILESCU, TOMA și alții: P. Ovidius-Naso. Cu prilejul comemorării a 2000 de ani de la nașterea poetului. Coperta de Oswald Adler. [Buc.], Editura de stat didactică și pedagogică, 1958, 108 p. (Biblioteca Centrală de Stat a R.P.R.).

Lucrarea contribuie la documentarea celor interesați asupra vieții și operei marelui poet latin.

35. Bibliografii speciale

351. Social-politice și economice

7. Indice bibliografic. Indicele cuprinde literatura citată în cartea a 2-a a „Capitalului” și în prefața lui Engels. In vol.: Karl Marx: Critica economiei politice. Traducere întocmită sub îngrijirea unei comisii instituite de C.C. al P.M.R. Vol. 2. Cartea 2-a. Procesul de circulație a Capitalului. Ediția a 2-a. Buc., Editura de stat pentru literatură politică, 1958, p. 555—560.

8. PANTAZI, RADU: Inceputurile pătrunderii marxismului în România. Comunicări. Cercetări filozofice, 1958, nr. 1, p. 105—117.

Se referă la perioada 1880—1900.

9. P[ANTAZI], R[ADU]: Lucrarea bibliografică Marx și Engels în limba română, 1871—1944. [Recenzii]. Cercetări filozofice, 1958, nr. 1, p. 162—165.

*

10. Bibliografie. In vol.: Curs de socialism științific. Partea a 2-a (Temele VI—X). Pentru studenți. [Buc.], f.e., 1958, p. 239—261. (Ministerul Învățământului și Culturii. Universitatea „C. I. Parhon”. București, Catedra de socialism științific).

352. Stat și drept

11. DIMITRIU, ADRIAN D. și GALL, GAMIL: **Repertoriu alfabetic de practică judiciară. Rezumate ale hotărârilor judecătorești.** Buc., Editura științifică, 1958, 400 p.

353. Tehnică. Industrie

12. STANCIU, CORNELIU: Un nou mijloc de documentare tehnică. *Tehnica nouă.* Organ al A.S.I.T., 7.V.58, p. 2.

Scurtă informație privind editarea de către cercul A.S.I.T. împreună cu cabinetul tehnic al fabricii de hirtie „1 septembrie” din Bușteni, a unui buletin de informare și documentare tehnică.

354. Agricultură. Silvicultură. Zootehnie. Piscicultură

13. COCIU, V.: **Bibliografie.** In vol.: V. Cociu: *Nucul.* Buc., Editura Agrosilvică de stat, 1958, p. 165—167. (Academia R.P.R., Institutul de cercetări agronomice).

14. TRIFU, IOAN S.: **Bibliografie.** In vol.: Ioan S. Trifu: *Tehnologia uscării și fermentării tutunului.* Ediția a doua. Buc., Editura tehnică, 1958, p. 443—448.

355. Științe naturale. Matematică

15. BRANA, VIOREL: **Bibliografie.** In vol.: Viorel Brana: *Zăcămintele metalifere ale subsolului românesc.* Buc., Editura științifică, 1958, p. 253—256.

358. Artă. Jocuri. Sport

16. **Catalogul general.** Electrecord, 1958. [Prezentul catalog cuprinde toate piesele înregistrate pînă la data de 1 octombrie 1957]. [Buc.], f.e., 1958, 184 p.

4. BIBLIOTECONOMIE

43. Organizarea și activitatea bibliotecilor

17. BENEDEK, A.: **Biblioteca. Viața cooperăției meșteșugărești,** 24.V.56, p. 2.

Portretul bibliotecarei voluntare Bolintirea Tudorița de la cooperativa „Progresul marochinerii”.

18. **Bibliotecile Clujului.** *Știința,* 24.V.58, p. 3.

Notă privind rețeaua de biblioteci din orașul Cluj.

19. BUTON, ION și ȘTEFANESCU, COSTIN: **Să pregătim o activitate culturală bogată și interesantă în stațiunile de odihnă.** Au cuvîntul organizatorii culturali și sportivi din cîteva stațiuni de odihnă [Mamaia, Amara, Borsec]. *Munca,* 19.V.58, p. 2.

Lectura articolului arată preocuparea ce există pentru organizarea unei susținute munci de răspîndire a cărții în stațiunile de odihnă.

20. BUZESCU, OCTAVIAN: **Învățătorii — răspînditori ai cărții la sate.** *Gazeta învățămîntului,* 23.V.58, p. 4.

Se redau cîteva aspecte asupra felului în care învățătorii din comuna Ștefănești, regiunea Pitești, sprijină răspîndirea cărții.

21. CIUCHI, ION: **Concursul „Iubiți cartea” să fie... iubit și de organizatorii lui.** *Știința,* 25.V.58, p. 2.

Sugestii pentru învierea concursului „Iubiți cartea” și a fazei superioare a acestuia „Intrecerea prietenilor cărții”.

22. **Din experiența muncii culturale de masă în U.R.S.S. — traducere din limba rusă —** [Buc.], Editura de stat didactică și pedagogică, 1958, 40 p. (Biblioteca activistului cultural).

Lectura broșurii oferă bibliotecarilor sugestii prețioase în organizarea unei susținute activități pentru atragerea spre carte a oamenilor muncii.

23. **Dramaturgia lui August Iakobsohn.** Seară de teatru. [Buc.], Consiliul General ARLUS, 1958, 37 p. lito.

24. FRAGA, C.: **Activitatea culturală în stațiunile balneare de pe Valea Oltului.** *Muncitorul Sanitar,* 31.V.58, p. 3.

Aprecieri pe marginea activității cluburilor din stațiunile balneare de pe valea Oltului.

25. LOGHINOV, V.: **Mai multe cărți bune despre experiența instituțiilor cultural-educative.** *Kommunist*, Traducere, 1958, nr. 6 (aprilie), p. 147—155.

Pe baza unei minuțioase analize a tipăriturilor consacrate experienței instituțiilor cultural-educative se fac o serie de recomandări pentru îmbunătățirea muncii în această privință.

26. MIRCEA, IONEL: **Săli de lectură și biblioteci în cămine.** *Știința tineretului*, 22.V.58, p. 2.

Aprecieri critice în legătură cu preocuparea unor biblioteci de institute și facultăți de a crea în cămin condiții bune de învățatură.

27. **Munca cultural-educativă — sarcină de seamă a organizațiilor sindicale.** *Munca*, 20.V.58, p. 1 și 2.

Rezultatele analizei întreprinsă de comitetul regional P.M.R. Ploești împreună cu C.C.S. și C.C. al Sindicatului muncitorilor din industriile petrol, chimie și gaz metan care se referă și la munca bibliotecilor sindicale din această ramură din regiunea Ploești.

28. NICULITA, G.: **Intrecerea prietenilor cărții.** O sarcină de actualitate. *Apărarea patriei*, 16.V.58, p. 2.

Indrumări privind buna desfășurare a etapei superioare a concursului „Iubiți cartea” în unitățile militare.

29. **O seară de poezie Salomeia Neris.** [Material pentru organizarea de seri literare]. [Buc.], Consiliul General ARLUS, 1958, 15 p. lito. (Decada Culturii Republicilor Baltice).

30. **Pagini din proza lui Vilis Lašis.** [Material pentru organizarea de seri literare]. [Buc.], Consiliul General ARLUS, 1958, 20 p. lito. (Decada Culturii Republicilor Baltice).

31. PANTAZI, CRISTEA: **Sarcinile consfătuirii de la Constanța în centrul atenției muncii culturale de masă.** *Albina*, 7.V.58, p. 1 și 2.

Sînt indicate sarcinile ce revin tuturor unităților culturale de la sate, inclusiv bibliotecilor, în sprijinirea traducerii în viață a hotărîrilor consfătuirii de la Constanța.

32. POPESCU, I.: **Lectura particulară a elevilor trebuie îndrumată cu grijă.** *Știința tineretului*, 29.V.58, p. 2.

Pe baza unei anchete întreprinsă, autorul articolului face o serie de recomandări pentru orientarea lecturii elevilor.

33. RADULESCU, PIA: **Arta și cultura într-o mare uzină.** *România liberă*, 25.V.58, p. 2.

Articolul redă unele aspecte și din activitatea bibliotecii uzinelor „23 August” din Capitală.

34. ROȘCOVICI, H.: **Educația multilaterală a oamenilor din întreprindere.** *Munca*, 30.V.58, p. 1 și 2.

Zugrăvind munca cultural-educativă desfășurată în întreprinderea „Industria lînei” din Timișoara, autorul descrie și activitatea bibliotecii.

5. EDITURĂ. INDUSTRIE POLIGRAFICĂ. DIFUZAREA CĂRȚII

35. CIORBAGIU, VIORICA: **Cum se face difuzarea cărții la sate.** Unele aspecte din regiunea București. *România liberă*, 14.V.58, p. 2.

36. GĂTLAN, I.: **Profilul grafic și contractele economice cu tipografiile.** *Propuneri*. *Presa noastră*, 1958, nr. 4, p. 41.

37. GRIGORESCU, ION: **Zilele culturii poloneze.** *Contemporanul*, 9.V.58, p. 8. Scurtă trecere în revistă a acestei tradiționale inițiative instaurată în Polonia populară, prilej pentru o largă difuzare a cărții în masă.

38. JIANU, IONEL: **Cărțile de artă în ultimii zece ani.** *Arta plastică*, 1958, nr. 1, p. 45 și 46.

Articolul se ocupă de avîntul luat de tipăriturile de artă în țara noastră în ultimii zece ani.

39. NEAGU, STELA: **Printre iubitorii de carte din satele sucevene.** *Albina*, 21.V.58, p. 4 și 5.

Este vorba de difuzorii voluntari de la sate, recrutați din rîndul cadrelor didactice, care desfășoară o muncă susținută de răspîndire a cărții în rîndul țărănilor muncitori.

КИРПИЧЕВА М. К.: Библиография в помощь научной работе. Методическое и справочное пособие. [Bibliografia în ajutorul activității științifice. Indrumări metodice și bibliografice]. Под редакцией и со вступительной статьей проф. П. Н. Беркова. Ленинград, 1958, 480 с. (государственная ордена трудового красного знамени публичная библиотека имени М. Е. Снятыкова-Щедрина).

Lucrarea lui I. K. Kirpiceva se adresează tinerilor cercetători pe care și familiarizează cu principiile fundamentale ale tehnicii cercetării științifice, orientându-i asupra celor mai principale surse pentru depistarea materialelor necesare muncii lor.

Bazată pe cercelările personale făcute în acest domeniu ca și pe experiența unui mare număr de bibliografi, autoarea, candidat în științe pedagogice, după ce înfățișează pe scurt importanța bibliografiei în munca științifică, diferitele lucrări cu caracter bibliografic și face o trecere în revistă a dezvoltării bibliografiei în U.R.S.S. și în străinătate, descrie în mod detaliat tehnica muncii bibliografice, scoțind în evidență cum trebuie căutată literatura de care are nevoie tinărul cercetător ca și modul de studiere a acesteia. După aceste îndrumări, autoarea indică în cel de al doilea capitol al lucrării principalele izvoare bibliografice din Uniunea Sovietică și alte țări (Bulgaria, Marea Britanie, Germania, Italia, Polonia, S.U.A., Franța, Cehoslovacia), pentru a trece apoi în ultimul capitol la menționarea celor mai bune izvoare bibliografice — pe ramuri de știință — pentru găsierea literaturii de specialitate.

Prin îndrumările concrete cuprinse, prin vastul și variatul material pe care-l pune la dispoziție, lucrarea lui I. K. Kirpiceva își îndeplinește cu prisosință scopul urmărit — de a fi un prieten și sfătuitor în munca tinerilor cercetători.

Aus der Arbeit der wissenschaftlichen Bibliotheken in der Deutschen Demokratischen Republik. [Din munca bibliotecilor științifice din Republica Democrată Germană] Herausgegeben von der Bibliothekscommission für Ausbildungsfragen beim Staatssekretariat für Hochschulwesen. Leipzig. Otto Harrassowitz, 1955, 253 p.

Alcătuită cu colaborarea unor cunoscuți specialiști, culegerea de față reușește, prin problemele dezbătute, să dea o privire de ansamblu asupra activității rodnice desfășurată de bibliotecile științifice din R. D. Germană.

Primul articol al lui Werner Schmidt privind structura și organizarea bibliotecilor în țara prietenă, face o descriere amănunțită a rețelei de biblioteci de masă și științifice din R. D. Germană. Urmează apoi articolul lui Horst Künze care tratează despre lucrările comune ale bibliotecilor științifice în slujba științei. Vorbind despre schimbul reciproc de cărți pe plan național și internațional despre lucrările efectuate în scopul informării cadrelor de cercetători ș.a., articolul reușește să înfățișeze clar, și documentat aportul adus de bibliotecile științifice în sprijinirea cercetării științifice. Deosebit de interesante din temele dezbătute, totodată pline de sugestii sînt articolele care zugrăvesc aspecte din activitatea comisiilor bibliotecare în problemele cataloagelor (Joris Vorstius) în domeniul bibliografiei și documentației (Curt Fleischhack), în domeniul organizării practicei bibliografiei (Erhard Ellmann), în domeniul muncii conservării a manuscriselor și incunabulelor (Willi Göber) ș.a. În continuare, volumul cuprinde articole referitoare la activitatea bibliotecii științifice publice din Berlin (Horst Künze) și din Leipzig (Heinrich Uhlendahl și Kurt Brückmann), după care urmează articole ce înfățișează sarcinile bibliotecile universitare, regionale (unele din acestea fiind încadrate în rîndul bibliotecilor științifice) și ale bibliotecilor științifice de ramură. Volumul se încheie cu o scurtă privire de sinteză asupra organizării bibliotecilor științifice și cu lista lucrărilor bibliografice și de biblioteconomie editate de aceste biblioteci din R. D. Germană după anul 1945.

CAROL NEUMANN, **Material statistic și documentar privind dezvoltarea literaturii tehnice în R.P.R.**, București, Editura științifică, 1957, 415 p.

V. HRISTEA
bibliotecar, șef de serviciu la Biblioteca centrală
univ. „M. Eminescu” Iași

Necesare pentru orientarea în producția literară și tehnico-științifică, bibliografiile, indicii bibliografici, materialele documentare sînt căutate și binevenite în prezent.

Seria de bio-bibliografii inițiată în anul 1955 de Biblioteca Academiei R.P.R. este un bun început pentru informarea publicului doritor să cunoască viața și opera înaintașilor în diferite ramuri ale științei. Începînd cu Aurel Vlaicu, Gheorghe Țițeica, David Emmanuel, Emil Racoviță, Petru Poni ș.a. munca bibliografilor Bibliotecii Academiei R.P.R. vine să completeze o lipsă în bibliografia românească, mai ales în cea tehnico-științifică.

În activitatea și preocupările bibliotecarului existența unor astfel de bibliografii, lucrate în spiritul științific, sînt un ajutor de seamă. În felul acesta cărțile peste care au trecut, nu vor rămîne niște titluri anonime, iar munca de reconstituire va fi mult mai ușoară

În ultimul timp, fără să aibă pretenție de bibliografie, a apărut în Editura științifică cartea tov. Carol Neumann intitulată **Material statistic și documentar privind dezvoltarea literaturii tehnice în R.P.R.**

Nu am de gînd să fac recenziile acestei cărți în care, mărturisesc, nu am făcut decât să urmăresc publicațiile ieșene într-o anumită perioadă de timp, ci vreau doar să relev unele greșeli care s-au strecurat, pentru a fi evitate la o eventuală reeditare.

La specialitatea **Matematici**:

În p. 100, coloana a doua, se găsește Moosie Fr.: **Algebra pentru învățămîntul secundar** (prelucrată de I. N. Blîndu). Iași 1864. Este vorba, desigur, de Franz von Močnik ale cărui manuale, în traducere, au circulat în Moldova la acea epocă.

În p. 101, coloana a doua, este trecut Melnik, I. M. în loc de Melik, I. M. ca autor al manualului **Elemente de aritmetică**, Iași 1900. După cum se știe, manualele fostului profesor al Universității din Iași și membru fidel al societății Junimea au fost acelea pe care au învățat generații de elevi.

În specialitatea **Chimie**:

În p. 203, coloana a doua este menționat Poni P.: **Curs de chimie elementară**, ediția a II-a. Iași 1881. În anul 1881 apare în Iași ediția a IV-a iar ediția a II-a, pe care, de altfel, autorul n-o înscrie în ordinea cronologică a publicării, apare în anul 1874 (Academia Romînă. Seria bio-bibliografii, II: Petru Poni (1841—1925). București 1957, p. 28).

Trecînd mai departe la specialitatea **Agrozoolochie** înțîlnim:

În p. 277, coloana a doua, Coliac dr. **Istoria naturală**. Iași 1837. Este vorba, fără îndoială, de **Istoria naturală** întîia oară în limba romînească compusă.. cum declară pe pagina de titlu autorul ei dr. I. Ch. Cihac (Czihak), promotorul Societății de Medici și Naturaliști din Iași.

La aceeași pagină și coloană mai găsim: **Drăghici Marin** postelnicul: **Iconomia rurală și domestică**. Iași 1834. În **Bibliografia cronologică romînă...** a lui D. Iarcu, București 1873, p. 33, este trecut Manoil Drăghici, iar cartea care se găsește în biblioteca noastră, are înscris pe pagina de titlu numele autorului astfel: **Manuil Drăghici**, iar dedesubt „prezident Tribunalului dela Dorohoi”.

Tot la aceeași pagină și coloană este trecut **Stamate I.** în loc de **Stamati Teodor**, ca autor al manualului **Istoria naturală**, Iași 1841.

La pagina următoare, 278, în capul primei coloane îl găsim trecut pe **Cogălniceanu M.**: **Cuvînt introductiv la cursul de Istorie Naturală**. Iași 1843. Figură progresistă proeminentă a secolului trecut, inspirator și susținător al marilor reforme sociale și politice, Mihail Kogălniceanu a avut preocupări multilaterale, dar se pare că științele naturale nu l-au preocupat în mod deosebit. Titlul corect al lucrării de mai sus este **Cuvînt pentru deschiderea cursului de istorie națională în Academia Mihăileană rostită la 24 noiembrie 1843**. Iași 1843, și deci nu-și are locul în această lucrare. La aceeași pagină și coloană se găsește lucrarea: **Ferma model și Institutul de agricultură din Moldavia**. Iași, 1847, lucrare care aparține lui Ion Ionescu de la Brad. Cartea se află în biblioteca noastră.

La specialitatea **Măsurători terestre și topografice**:

În p. 307, în ambele coloane, numele aceluiași profesor matematician Ioan M. Melik, despre care am vorbit la început, este trecut sub forma **Mallik I. P.**

Bibliografii, necesare alți specialiștilor, cercetătorilor și bibliotecarilor, mai ales în domeniul tehnico-științific, ne lipsesc. Grea și anevoioasă este munca celui care întreprinde o astfel de lucrare dar, înainte de toate se impune respectarea adevărului științific de informație

ȘTIATI CĂ?

...În timpul anilor de exil pe care Lenin i-a petrecut la Zürich, ca să se poată afla cât mai aproape de biblioteca unde-și petrecea cel mai mult din timpul său, el a preferat să locuiască într-o casă incomodă și foarte puțin igienică?

Elena Usadici în amintirile sale despre Lenin din acea epocă, spune că locuința marelui dascăl al marxismului se afla situată pe o stradă mică, lipsită de aer curat, fără pic de verdeață.

În schimb această stradă prezenta avantajul pentru Lenin că se afla în orașul vechi, unde era și biblioteca municipală.

...din inițiativa lui Despot Vodă a luat ființă în Moldova, în anul 1562 o bibliotecă a cărei funcționare a fost rînduită pe lângă curtea domnitorului?

Se pare că aceasta a fost una din primele biblioteci în acest gen de la noi din țară, domnitorul luînd exemplul de la curțile apusene, unde asemenea biblioteci funcționau de mult la curțile împăratului Maximilian al Austriei și regelui Matei Corvin la Budapesta.

Scurta domnie a acestui voevod nu a permis dezvoltarea și continuarea acestei inițiative.

...primele bibliografii cunoscute în lume sînt acele Messkataloge scoase în Germania apărute în secolul al șaisprezecilea și care aveau mai mult un caracter comercial, rostul lor fiind să înlesnească vînzarea cărților?

Printre cele mai vechi bibliografii se citează cea a lui Konrad Gesner intitulată: *Biblioteca universalis, sive Catalogus omnium scriptorum* apărută la Zürich în 1545 care avea un caracter general, așa cum aveau să fie și bibliografiile apărute mai tîrziu și care timp de mai bine de 200 de ani aveau să-și păstreze caracteristica de generalitate.

Abia după 1800 încep să apară bibliografiile pe specialități, fiind citată ca atare bibliografia lui Langlois intitulată *Manuel de bibliographie historique*, apărută la Paris, spre sfîrșitul secolului trecut.

...cea dintîi cronică în limba romînă a fost aceea a logolătului Teodosie care a descris faptele și viața lui Mihai Viteazul?

Din nenorocire textul original romînesc nu s-a păstrat, astfel această cronică este cunoscută numai din traducerea latină a lui Baltazar Walter din Silezia, făcută în 1599 și retipărită de A. Pap Ilarian în colecția sa de documente istorice.

Pînă la această cronică în limba romînă, izvoarele istorice se referă la letopiseții în limba slavonă de la Bistrița și Putna, precum și la cronicile în aceeași limbă scrise în veacul al șaisprezecilea de către episcopul Macarie și ucenicii săi Eftimie și Azarie